

Kommunenes utgifter til
bosetting og integrering
av flyktninger og personer med opphold
på humanitært grunnlag i 2011

Sluttrapport fra Beregningsutvalget september 2012

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	5
1.1 Mandat.....	5
1.2 Sammensetning av Beregningsutvalget.....	6
2 Sammendrag	7
2.1 Innledning.....	7
2.2 Integreringstilskuddsordningen	7
2.3 Kartlegging av utgifter til bosetting og integrering	7
2.3.1 Utgifter til sosialhjelp.....	7
2.3.2 Utgifter til introduksjonsstønad.....	8
2.3.3 Utgifter til administrasjon	8
2.3.4 Sammenhengen mellom utgifter til administrasjon og sosialhjelp.....	9
2.3.5 Forholdet mellom utvalgskommunenes estimerte utgifter og integreringstilskuddet	9
2.4 Kartlegging av kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap	9
2.4.1 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	9
3 Beregningsutvalgets kartleggingsmetoder	11
3.1 Beregningsutvalgets målgruppe	11
3.1.1 Personer som utløser integreringstilskudd	11
3.1.2 Personer som utløser tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap	12
3.2 Sosialhjelpsundersøkelsen.....	12
3.2.1 Bruk av data fra årlig KOSTRA-rapportering.....	12
3.2.2 SSBs kontroller av data.....	13
3.2.3 Beregning av utgifter til utbetalt sosialhjelp	13
3.2.4 Beregningsutvalgets vurdering av datakvaliteten.....	13
3.3 Introduksjonsstønadsundersøkelsen	14
3.3.1 Bruk av KOSTRA og kontroll av data	14
3.3.2 Beregning av gjennomsnittlige utgifter til utbetalt introduksjonsstønad per person i målgruppen.....	15
3.3.3 Beregningsutvalgets vurdering av datakvaliteten.....	15
3.4 Administrasjonsundersøkelsen	15
3.4.1 Utvelging av kommuner.....	15
3.4.2 Gjennomføring av undersøkelsen.....	15
3.4.3 Kartlagte utgiftsområder	16
3.4.4 Beregning av en gjennomsnittsutgift per person per år for 2011	18
3.4.5 Vurdering av kvaliteten på datamaterialet.....	19
3.4.6 Kvalitetssikring	20
3.5 Kartlegging av utgifter dekket av tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap - voksenopplæringsundersøkelsen	20
3.5.1 Kartlagte områder i spørreskjemaet	20
3.5.2 Utgiftsbegreper i voksenopplæringsundersøkelsen.....	21
3.5.3 Beregning av utgifter per time	21
3.5.4 Vurdering av kvaliteten på datamaterialet.....	22
3.6 Utgifter til kommunale helsetjenester.....	22
4 Nåværende tilskuddsordninger	23
4.1 Integreringstilskuddet.....	23
4.2 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	25
5 Kartlegging av utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad	26
5.1 Vurdering av resultatet for 2011.....	26

5.1.1	Målgruppen i sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen	26
5.1.2	Sosialhjelpsundersøkelsen	26
5.1.3	Introduksjonsstønadsundersøkelsen	26
5.2	Resultat av sosialhjelpsundersøkelsen	26
5.3	Resultat av introduksjonsstønadsundersøkelsen	27
5.4	Sammenheng mellom utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad	29
6	Kartlegging av kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse	32
6.1	Utvalg av kommuner	32
6.2	Kommuneutvalgets representativitet	32
6.3	Presentasjon av tallmaterialet	32
6.3.1	Totalutgiftenes fordeling på ulike utgiftsområder	32
6.3.2	Gjennomgang av kartlagte tjenesteområder	33
6.4	Utgiftsutviklingen	38
6.5	Sammenheng mellom administrasjons-, sosialhjelps- og introduksjonsundersøkelsen	39
7	Forholdet mellom beregnede utgifter til målgruppen og integreringstilskuddet i 2011	41
8	Kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (Voksenopplæringsundersøkelsen)	43
8.1	Resultater i voksenopplæringsundersøkelsen	43
8.1.1	Deltakere	43
8.1.2	Utgiftsnivået i kommunene	43
8.1.3	Utgiftsfordelingen	44
8.1.4	Utgiftsutviklingen	45
	Tidligere rapporter	47
	Tilleggsrapport	47
	Vedlegg	48
	Tabeller	
Tabell 3.1	Oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring	12
Tabell 4.1	Integreringstilskuddets satser fra 2007 til 2011. Etter antall år bosatt i Norge. Kroner	24
Tabell 4.2	Satser for tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2011. Kroner	25
Tabell 5.1	Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp i 2010 og 2011 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner	27
Tabell 5.2	Gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad i 2010 og 2011 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner	28
Tabell 5.3	Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad i 2011 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner	30
Tabell 6.1	Gjennomsnittsverdier innen ulike utgiftsområder. Mest bruket KOSTRA-funksjoner i parentes	34
Tabell 6.2	Utgifter per person i målgruppen til sosialhjelp, introduksjonsstønad, integreringstiltak og administrasjon av disse. 2011. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget	39
Tabell 7.1	Resultat av Beregningsutvalgets kartlegging 2011 og 2010. Kroner	41
Tabell 8.1	Antall deltakere i 2011 for kommunene i voksenopplæringsundersøkelsen	43
Tabell 8.2	Kommunenes gjennomsnittsutgift per undervisningstime i 2011. Kroner	44

Figurer

Figur 5.1 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger i 2011 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner	27
Figur 5.2 Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2011 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner	29
Figur 5.3 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger og introduksjonsstønad i 2011 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner.....	30
Figur 5.4 Samlet sosial- og introduksjonsstønad per person i målgruppa i 2011 og 2010 etter botid. Kroner.....	31
Figur 6.1 Prosentvis utgiftsfordeling og utgiftsområder kartlagt i administrasjonsundersøkelsen	33
Figur 6.2 Beregnede utgifter for fem årskull til integreringstiltak og administrasjon 2001 – 2011	38
Figur 8.1 Prosentvis utgiftsfordeling på utgiftsområder kartlagt i voksenopplæringsundersøkelsen *.	45
Figur 8.2 Utgift per undervisningstime til norsk og samfunnskunnskap. Årene 1992 til 2011. Løpende kroner	46

Beregningsutvalget legger med dette fram sin 22. rapport vedrørende kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Tidligere rapporter gjaldt kommunenes utgifter i årene 1990-2010.

Tidligere rapporter er tilgjengelig elektronisk på www.imdi.no.

1 Innledning

1.1 Mandat

Regjeringen la i juni 1990 fram Stortingsmelding nr 61 (1989-90) "Bosetting og integrering av flyktninger og personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag - organisering, ressursbruk og finansieringsordninger". Med utgangspunkt i Stortingsmeldingen oppnevnte Kommunal- og arbeidsdepartementet Beregningsutvalget for kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Beregningsutvalgets årlige kartlegging inngår i regjeringens beslutningsgrunnlag for satsene på integreringstilskuddet og tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

I 2004 sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 2 (2004-2006) Om endringer i introduksjonsloven. Lovendringen innebar at det fra 7. januar 2005 som hovedregel ikke skulle utbetales integreringstilskudd for personer som har oppholds- eller arbeidstillatelse gitt i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd, det vil si personer som ble bosatt som familiegjenforent med personer som var innvilget opphold på humanitært grunnlag.

Fra 1. januar 2006 ble integreringstilskuddet for de som fikk familiegjenforening med personer med opphold på humanitært grunnlag gjeninnført fra år 1 til 3. I praksis har det imidlertid vært vanskelig for kommunene å holde utgiftene knyttet til denne gruppen utenfor i Administrasjonsundersøkelsen, men dette har ikke hatt vesentlig betydning for resultatene fra denne delen av kartleggingen. Utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad er imidlertid individualiserte, og kan derfor avgrenses til medlemmer av målgruppen.

Fra 1.9.2005 ble tilskuddsordningen for norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere lagt om fra en timebasert og aktivitetsbasert ordning (overgangsordningen) til en rammebasert ordning ut fra objektive kriterier (per capita-ordningen). Overgangsordningen ble videreført i fem år og opphørte 1.9.2010. Utfasingen av overgangsordningen medførte endringer i kartleggingen for 2010, og for 2011- kartleggingen er det kun per capita-ordningen som er med.

For de fleste kommunene er det vanskelig å isolere utgifter knyttet til deltakere fra forskjellige tilskuddsordninger, siden deltakerne blandes i undervisningsgrupper uavhengig av hvilken ordning de utløser statstilskudd etter. I kartleggingene har utvalgskommunene derfor rapportert totale utgifter knyttet til all kommunal norskopplæring for voksne innvandrere. De totale utgiftene divideres på totale antallet undervisningstimer, for å gi et bilde av utgifter per undervisningstime.

Fra 2006-kartleggingen ble Beregningsutvalgets mandatet justert for å ta hensyn til endringene som fulgte av introduksjonsloven og ny tilskuddsordning. For 2010 ble mandatet endret på grunn av utfasingen av overgangsordningen, og mandatet for 2011-kartleggingen lyder nå:

*"Integreringstilskuddet:
Beregningsutvalget skal hvert år innhente, gjennomgå og drøfte analyser og beregninger over den faktiske kommunale utgiftsutviklingen når det gjelder bosetting og integrering av flyktninger som omfattes av ordningen med integreringstilskudd.*

Beregningene skal gi et så korrekt bilde som mulig av kommunenes utgifter til personer som utløser integreringstilskudd. Kommunenes utgifter knyttet til de årskullene og gruppene som til enhver tid er omfattet av integreringstilskuddsordningen skal fremgå.

Tilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere:

Beregningsutvalget skal hvert år innhente, gjennomgå og drøfte analyser og beregninger over den faktiske kommunale utgiftsutviklingen når det gjelder opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

Beregningene skal gi et så korrekt bilde som mulig av kommunenes utgifter til opplæring for personer som har vært omfattet av overgangsordningen i 2010 og for personer som får opplæring som en følge av at de har rett og plikt eller rett til norskopplæring.

1.2 Sammensetning av Beregningsutvalget

Utvalget har i perioden juli 2011 - juni 2012 hatt følgende sammensetning:

Fra staten:

Ragnhild Dugstad, leder av utvalget, forvaltningsdirektør, IMDi
Ohene Aboagye, regiondirektør, IMDi Vest, til og med februar 2012
Per Arne Sandvold, seniorrådgiver, Fylkesmannen i Rogaland
Tor Håkon Skomsvold, seniorrådgiver, Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Halwan Ibrahim, seniorrådgiver, IMDi Vest, fra og med februar 2012

Fra kommunesektoren:

Nina Gran, spesialrådgiver, Kommunesektorens organisasjon (KS)
Sigbjørn Iversen, fagsjef, Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester, Oslo kommune
Rune Bye, fagsjef, Kommuneøkonomi, Kommunesektorens organisasjon (KS)
Petter Stranger, enhetsleder, Flyktningtjenesten, Kristiansand kommune

Utvalgets sekretariat:

Førstekonsulent Siri Lozano-Handelsby, rådgiver, Liv Johansson og seniorrådgiver Eiliv Mørk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) har vært utvalgets sekretariat. SSB har koordinert arbeidet med undersøkelsene. Utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad til Beregningsutvalgets målgruppe er beregnet for utvalget av Kari Kraakenes, Seksjon for leveårsstatistikk, SSB – tidligere i sekretariatet.

2 Sammendrag

2.1 Innledning

Som en oppfølging av St. meld. nr.61 (1989-90) oppnevnte Kommunal- og arbeidsdepartementet høsten 1990 et utvalg (Beregningsutvalget), som fikk i mandat å gjennomføre en kartlegging av de kommunale utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag.

Utvalget er sammensatt av fire representanter for kommunesektoren og fire representanter for staten. Innhenting og bearbeiding av data er gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB), som også innehar sekretærfunksjonen for utvalget.

2.2 Integreringstilskuddsordningen

Fra 1.1.91 ble finansieringssystemet for kommunenes arbeid med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag lagt om i tråd med forslaget i Stortingsmeldingen. Integreringstilskuddet skal dekke gjennomsnittsutgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse i kommunene i bosettingsåret og de fire neste årene. I 2011 var satsene 150 000 kroner per voksen og 130 000 kroner per barn som ble førstegangsbosatt i 2011, 150 000 kroner for de som ble bosatte i 2010, 131 500 kroner for de som ble bosatt i 2009, 80 000 kroner for personer som ble førstegangsbosatte i 2008, og 70 000 kroner for personer bosatt i 2007. Samlet for de fem tilskuddsberettigede årskullene utgjorde integreringstilskuddet 581 500 kroner for voksne og 561 500 kroner for barn¹.

2.3 Kartlegging av utgifter til bosetting og integrering

Beregningsutvalgets oppgave er å finne kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag, som er bosatt de siste dem årene, og se om disse utgiftene dekkes av integreringstilskuddet. Dette kartlegges ved tre undersøkelser; to av disse, sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen, gjøres ved hjelp av KOSTRA-tall og befolkningsfiler fra UDI, mens den tredje undersøkelsen, administrasjonsundersøkelsen, gjøres ved hjelp av spørreskjemaer til utvalgskommuner.

2.3.1 Utgifter til sosialhjelp

Sosialhjelpsundersøkelsen er i 2011 basert på endelige data per 15. juni 2012 fra alle kommuner. De endelige tallene for 2010 var også basert på tall fra alle kommuner.

Datakilden er SSBs årlige oppgaveinnhenting over økonomisk sosialhjelp (KOSTRA), koblet mot Utlendingsdatabasen (UDB) som forvaltes av Utlendingsdirektoratet (UDI) og SSBs befolkningsfiler over bosatte personer.

For å beregne gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetalinger per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag (hg) i et bosettingsårskull, tas summen av alle utbetalingene til flyktninger/hg som tilhører dette årskullet delt på totalt antall flyktninger/hg i samme årskull.

---

¹ Se vedleggstabell 2 for å se integreringstilskuddsbeløpene fra 1990 til 2011, i tillegg til tilskuddsbeløpene for enslige mindreårige og enslige voksne.

Summen av gjennomsnittsutbetaling per flyktning/hg for de enkelte årskullene som omfattes av tilskuddsordningen (2007-2011) gir i 2011 et samlet beløp på **77 100** kroner over femårsperioden..

2.3.2 Utgifter til introduksjonsstønad

Introduksjonsstønadsundersøkelsen bygger i 2011 på endelige data per 15. juni 2012 fra alle kommuner, bortsett fra én. Endelige tall for 2010 var også basert på data fra alle kommuner, bortsett fra denne ene kommunen.

Enkelte kommuner hadde bosatt personer i målgruppen uten å ha hatt introduksjonsprogram. Det kan være kommuner som bosetter for første gang sent på året eller kommuner der noen få flyktninger selv har flyttet til etter avsluttet program. Datakilden er innrapporterte data fra kommunene til KOSTRA, koblet mot Utlendingsdatabasen (UDB) som forvaltes av Utlendingsdirektoratet (UDI) og SSBs befolkningsfiler over bosatte personer.

For å beregne gjennomsnittlig introduksjonsstønadsutbetaling per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag (hg) i et bosettingsårskull, tas summen av alle utbetalingene til flyktninger/hg som tilhører dette årskullet delt på totalt antall flyktninger/hg i samme årskull. Dette er den samme framgangs/beregningsmåten som er beskrevet ovenfor for sosialhjelp.

Summerer vi gjennomsnittsutbetaling per flyktning/hg for de enkelte årskullene som omfattes av introduksjonsordningen (2007-2011) får vi i 2011 et samlet beløp på **175 000** kroner over femårsperioden.

2.3.3 Utgifter til administrasjon

I kapittel 6 er det gjort nærmere rede for kartleggingen av kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse tiltakene.

I alt 20 kommuner deltok i kartleggingen av utgifter for 2011. I disse kommunene var 33,2 prosent av alle personer i målgruppen bosatt ved utgangen av året.

Tjenesteområdene som undersøkelsen omfattet var sosialkontortjenester, innvander/flyktningkontortjenester, administrasjon av introduksjonsprogram, eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne, administrasjon av kvalifiseringsprogram, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening, bolig/boligadministrasjonstjenester, støttekontakt, det statlige tilskuddet til enslige mindreårige, barne- og ungdomsvern, ekstratiltak i grunnskolen, kultur- og ungdomstiltak, barnehager og felleskostnader knyttet til disse områdene. Undersøkelsen omfattet ikke kommunale nettoutgifter knyttet til helsetjenester. Det ble i 2006 gjennomført et forsøk med kartlegging av helseutgifter i fire kommuner. Dette er omtalt nærmere i kapittel 3.6.

For å beregne gjennomsnittsutgift per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag er utgiftene summert for utvalgs kommunene, og dividert på totalt antall personer i målgruppen i utvalgs kommunene per 31.12.2011, korrigert for nettoflyttinger til og fra kommunene i løpet av 2011.

Foreløpige beregnede utgifter til integreringstiltak og administrasjon på de kartlagte områdene var i 2011 på 89 500 kroner per person i målgruppen, tilsvarende **447 400 kroner** for fem årskull. Ifølge 2010-undersøkelsen var beløpet 80 700 kroner per person i målgruppen det året, tilsvarende 403 400 kroner for fem årskull.

Utgifter til administrasjon av kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstønad var i 2011 på 11 300 kroner per flyktning over femårsperioden. Utgifter til kvalifiseringsprogrammet ble med i denne kartleggingen først i 2010-kartleggingen, og utgiftene var i 2010 på 7 700 kroner per flyktning over femårsperioden.

2.3.4 Sammenhengen mellom utgifter til administrasjon og sosialhjelp

Fordelingen mellom utgifter til sosialhjelp og utgifter kartlagt gjennom administrasjonsundersøkelsen kan gjenspeile ulike måter å organisere og regnskapsføre tilbudene i kommunene. Forskjeller mellom kommunene trenger derfor ikke representere reelle ulikheter i tjenestetilbud.

Boligutgifter er et eksempel på dette; i enkelte kommuner har personer i målgruppen subsidiert lav husleie og kommunens nettoutgifter til bolig i administrasjonsundersøkelsen blir høyere enn i andre kommuner hvor målgruppen betaler markedsleie for kommunens boliger. De siste kommunene vil i stedet kunne få høyere sosialhjelpsutgifter dersom flere får supplerende sosialhjelp til å dekke sine boligutgifter.

2.3.5 Forholdet mellom utvalgs kommunenes estimerte utgifter og integreringstilskuddet

I kapittel 7 sammenlignes de totale utgiftene til målgruppen med integreringstilskuddets satser. Det gis også her en sammenligning mellom utvalgs kommunenes utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad mot landssnittet for alle kommunene som er med i sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen.

Samlede utgifter til målgruppen av utbetalt sosialhjelp (77 100), utbetalt introduksjonsstønad (175 000), utgifter til administrasjon (447 400) samt helseutgifter (27 300). Til sammen ble kommunenes utgifter dermed estimert til 726 800 kroner per flyktning over femårsperioden.

Utvalgs kommunenes utbetalinger til sosialhjelp og introduksjonsstønad var på henholdsvis 78 300 og 160 500 kroner. Utvalgs kommunenes samlede utgifter var dermed noe lavere enn landssnittet; 713 600 mot 726 800 kroner.

Utgifter til administrasjon av kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstønad utgjorde til sammen 11 300 kroner per flyktning over femårsperioden. Samlede utgifter til femårskullet i 2011 var dermed **738 200 kroner**. Det er dette beløpet som er lagt til grunn som resultat i Beregningsutvalgets kartlegging i 2011.

Integreringstilskuddet i 2011 var på 581 500 kroner for voksne og 561 500 kroner for barn. Fra 2011 utløser barn som blir født inntil seks måneder etter at mor er bosatt i en kommune også integreringstilskudd. Kommunenes beregnede utgifter til de fem årskullene i 2011 var med andre ord høyere enn mottatt integreringstilskudd.

2.4 Kartlegging av kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

I tillegg til kartleggingen av kommunenes utgifter til bosetting og integrering, kartlegges kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Dette gjøres ved hjelp av et spørreskjema som fylles ut av utvalgs kommunene.

2.4.1 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

I 2011 var det bare én tilskuddsordning innenfor norsk- og samfunnskunnskap – per capita-ordningen som Beregningsutvalget kartla, i motsetning til tidligere år hvor det også har vært en overgangsordning som opphørte 1. september 2010. På grunn av dette gjorde Beregningsutvalget endringer i årets kartlegging.

I kapittel 8 er det gjort nærmere rede for kartleggingen av kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

For å kartlegge kommunenes utgifter i forbindelse med slik undervisning er det gjennomført en spørreskjemaundersøkelse i 20 utvalgskommuner.

Beregningsutvalget har som tidligere gjort beregningene på grunnlag av to utgiftsbegreper

- *Drift uten lokaler ('Utgiftsbegrep A')* omfatter kommunenes utgifter til lærerlønn (inklusive vikarutgifter og sosiale utgifter), administrasjonsutgifter, utgifter til undervisningsmateriell, samt utgifter til reisestøtte i forbindelse med undervisningen.
- *Drift med lokaler ('Utgiftsbegrep B')* omfatter til de utgiftspostene som inngår i 'utgiftsbegrep A' og i tillegg utgifter til undervisningslokaler, energi, renhold, vedlikehold m.m.

For å beregne gjennomsnittsutgift per undervisningstime er utgiftene summert for alle utvalgskommunene og delt på det totale undervisningstimetallet i disse kommunene. Ved en slik beregning vil utgiftsnivået i kommunene med flest undervisningstimer bety mest for resultatet.

Gjennomsnittlig utgift per undervisningstime i 2011 var på **1 120 kroner** med utgiftsbegrep A og på **1 380 kroner** med utgiftsbegrep B.

3 Beregningsutvalgets kartleggingsmetoder

Beregningsutvalget kartlegger utgifter som er relevante i forhold til to tilskudd, *integreringstilskuddet* og *tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap*. Tilskuddsordningene vil bli nærmere beskrevet i kapittel 4:

Integreringstilskuddet skal dekke kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse, samt utbetalinger av sosialhjelp og introduksjonsstønad. For å kartlegge disse utgiftene gjennomføres tre ulike undersøkelser: *administrasjonsundersøkelsen*, *sosialhjelpsundersøkelsen* og *introduksjonsstønadsundersøkelsen*. Utgiftene som skal dekkes av tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kartlegges gjennom *voksenopplæringsundersøkelsen*.

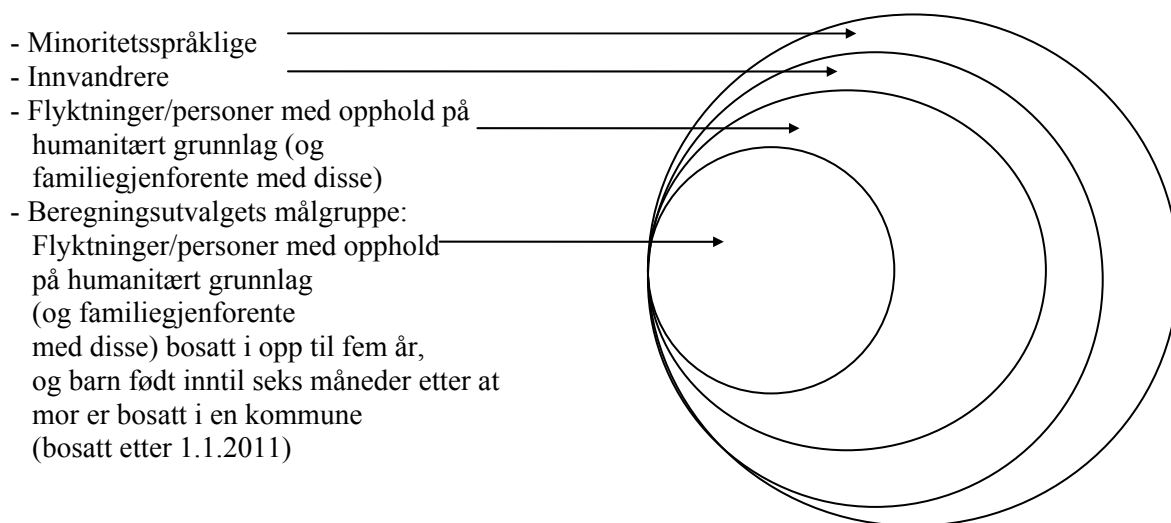
Dette kapitlet beskriver de fire ulike undersøkelsene, Beregningsutvalgets kartleggingsmetoder, samt vurdering av kvaliteten på dataen.

3.1 Beregningsutvalgets målgruppe

Beregningsutvalget bruker to ulike definisjoner av målgruppen for kartleggingen. Målgruppen for kartlegging av introduksjonsstønad, sosialhjelp og administrasjonsundersøkelsen er personer som utløste integreringstilskudd i det aktuelle kartleggingsåret. Målgruppen for voksenopplæringsundersøkelsen er de personer som utløste tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

3.1.1 Personer som utløser integreringstilskudd

Figuren viser målgruppen for administrasjonsundersøkelsen og introduksjonsstønads- og sosialhjelpsundersøkelsen. Det er flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag som har vært bosatt i opp til fem år, samt familiegjeforente med disse.

Minoritetsspråklig er en person som ikke har norsk, svensk, dansk eller samisk som morsmål.

Flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag er en utenlandsk statsborger som har fått innvilget flyktningstatus/politisk asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Gruppen av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag omfatter overføringsflyktninger (kvoteflyktninger), personer som opprinnelig har kommet som asylsøkere og familiemedlemmer som gjenføres med personer i disse to gruppene.

Barn som blir født inntil seks måneder etter at mor er bosatt i en kommune vil fra 2011 omfattes av målgruppen for integreringstilskudd. Dette gjelder ikke familiegjensforente. I 2010-kartleggingen var utgiftene rundt disse barnene omfattet i undersøkelsen, men de utløste ikke tilskudd.

Beregningsutvalget presenterer nominelle beløp i denne rapporten, med mindre det opplyses om noe annet.

3.1.2 Personer som utløser tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Rundskriv H-20/05 fastsetter hvilke grupper av voksne innvandrere i Norge som skal få tilbud om gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Målgruppen for voksenopplæringsundersøkelsen skiller seg fra målgruppen for de andre tre undersøkelsene. Personer som omfattes av kartleggingen er alle personer mellom 16 og 55 år som får opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen, det vil si at asylsøkere og betalingsdeltakere er tatt med i undersøkelsen. Det er personer mellom 16 og 55 år som har fått asyl eller opphold på humanitært grunnlag, personer med kollektiv beskyttelse eller overføringsflyktninger, samt familiegjensforente med disse gruppene. Tabell 3.1 gir en oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring.

Tabell 3.1 Oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring

Rett og plikt	Rett	Plikt	Unntak
16-55 år	55-67 år	16-55 år	
Gratis	Gratis	Betaling	
Asyl og Overføringsflyktninger	Asyl og Overføringsflyktninger		Studenter
Humanitært grunnlag	Humanitært grunnlag		Au pairer og andre med midlertidig opphold
Kollektiv beskyttelse	Kollektiv beskyttelse		
FAM (A/O; Hum og Kol)	FAM (A/O; Hum og Kol)		
FAM (norske eller nordiske borgere)	FAM (norske eller nordiske borgere)		Nordiske borgere
		Arbeidsinnvandrere - ikke opphold etter EFTA/EØS-regelverket	Personer med opphold etter EFTA/EØS-regelverket
		FAM (arbeidsinnvandrere)	

3.2 Sosialhjelpsundersøkelsen

På oppdrag av Beregningsutvalget beregner SSB kommunenes utgifter til utbetalt sosialhjelp til personer i målgruppen. Beregningene bygger på opplysninger innrapportert til KOSTRA og baserer seg i denne utgaven av rapporten på gjennomsnittstall for alle landets kommuner.

Sosialhjelpsundersøkelsen bygger i denne rapporten på endelige og reviderte KOSTRA-tall per 15. juni 2012.

3.2.1 Bruk av data fra årlig KOSTRA-rapportering

SSB innhenter årlig oppgaver fra alle landets kommuner om personer som har mottatt sosialhjelp som grunnlag for produksjon av Norges offisielle statistikk om sosialhjelp. Opplysningene rapporteres inn på KOSTRA-skjema 11 "Registreringsskjema for sosialhjelp". Her ligger individopplysninger om stønadsbeløp og antall måneder med stønad.

For mer informasjon om SSBs statistikk om sosialhjelp og for kommunefordelte tall, se: <http://www.ssb.no/emner/00/00/20/kostra/> og <http://www.ssb.no/soshjelpk/>.

For å skille ut Beregningsutvalgets målgruppe² i dette materialet er SSBs befolkningsfiler koblet mot filer fra utlendingsmyndighetenes Utlendingsdatabase (UDB). SSBs situasjonsfiler for befolkningen er korrigert for nettoflytting i løpet av året. Sosialhjelpsoppgavene som er innrapportert fra kommunene kobles så mot befolkningsfilene, for å finne ut hvem som er i målgruppen samt utbetalinger knyttet til disse. Resultatet av koblingene viser samlede stønadutbetalinger og antall personer i målgruppen fordelt på kommune og bosettingsår.

3.2.2 SSBs kontroller av data

Tall på utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad publiseres i KOSTRA to ganger årlig – urevidert 15. mars og endelige tall 15. juni. I perioden fra den foreløpige KOSTRA-publiseringsen 15. mars til den endelige KOSTRA-publiseringsen i juni, rettes feil i datagrunnlaget bl.a. ved innhenting av oppdaterte / rettede opplysninger fra kommunene. For eksempel er det noen kommuner som ikke leverer tall innen fristen for den første publiseringen, og noen kommuner leverer feil tall.

For å eliminere eventuelle feil er alle innsendte opplysninger fra kommunene kontrollert for de typer feil som lar seg etterspore i SSBs egne kontroller (som ugyldig fødselsnummer, opplysninger som ikke er gitt, opplysninger som er inkonsistente eller tall som avviker sterkt fra foregående år).

3.2.3 Beregning av utgifter til utbetalt sosialhjelp

For å gi et best mulig bilde av utgiftene til bosetting over tid, uavhengig av størrelsen på de ulike årskullene, er det etter Beregningsutvalgets mening mest relevant å bruke gjennomsnittlig utbetaling av sosialhjelp per person for hvert enkelt årskull og summere disse gjennomsnittsbeløpene, siden denne summen ikke er påvirket av antall personer i de enkelte årskullene. Med denne beregningsmåten tar man hensyn til at sammensetningen av hvert bosettingskull varierer fra år til år. Den gjennomsnittlige utbetalingen til alle i målgruppen multiplisert med 5 ville vært mindre presis enn summen av de gjennomsnittlige utbetalingene for hvert enkelt årskull.

Gjennomsnittlig utbetaling av sosialhjelp per person i målgruppen i et bosettingsårskull er beregnet ved at summen av alle utbetalingene til sosialhjelpsmottakere i målgruppen som tilhører dette årskullet, er delt på totalt antall personer i målgruppen i samme årskull. Dette beløpet vil både være avhengig av hvor stor andel av målgruppen som er sosialhjelpsmottakere og hvor høye beløp hver registrerte stønadsmottaker får i støtte. Tallene i rapporten viser dermed gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling per person i *målgruppen*, ikke per person som *mottar sosialhjelp*.

3.2.4 Beregningsutvalgets vurdering av datakvaliteten

Sosialhjelpsundersøkelsen baserer seg på data fra alle kommuner som har rapportert data til KOSTRA. For å eliminere eventuelle feil, er alle innsendte opplysninger fra kommunene kontrollert for de typer feil som lar seg etterspore i SSBs egne kontroller (som ugyldig fødselsnummer, opplysninger som ikke er gitt, opplysninger som er inkonsistente eller tall som avviker sterkt fra foregående år). Opplysninger fra kommuner hvor det er avdekket vesentlige feil i det mottatte materialet, er ikke med.

---

² Det vil si at det for kartleggingsåret 2011, er personer som er registrert i Det sentrale folkeregister (DSF) med bosettingsår 2007 til 2011. For de personer som har fått en første tillatelse med vedtaksår senere enn første gang de ble registrert i DSF, er bosettingsår lik vedtaksår.

Utgiftene til utbetalt sosialhjelp utgjør 10-13 prosent av de samlede utgiftene i Beregningsutvalgets kartlegging. I sosialhjelpsstatistikken registreres som regel kun hovedforsørger i familien, siden det er vanlig at en person i husholdningen søker om sosialhjelp på vegne av hele familien. Dette betyr at sosialhjelpsundersøkelsen ikke vil fange opp utbetalinger til husholdninger hvor hovedforsørger er utenfor målgruppen, selv om andre familiemedlemmer som følge av familiegjening er med i målgruppen. Dette er den viktigste feilkilden som kan ha betydning for kartleggingsresultatet.

For SSB er det ikke mulig å avdekke i hvilken grad sosialhjelpsutbetalinger eller utbetalinger av introduksjonsstønad blir underrapportert, dvs. at personer har fått støtte uten at dette er innrapportert ført på SSBs registreringsskjema (KOSTRA-skjema 11 og 11B).

3.3 Introduksjonsstønadsundersøkelsen

Introduksjonsloven gir nyankomne innvandrere i alderen 18 – 55 år rett og plikt til fulltidsdeltakelse i et introduksjonsprogram. Personer over 55 år har rett, men ikke plikt til å delta i introduksjonsprogram. Programmet kan som hovedregel vare i inntil to år, og deltakeren mottar introduksjonsstønad i programperioden. Etter behov og individuell vurdering kan programtiden utvides til inntil tre år. Introduksjonsordningen ble obligatorisk fra 1. september 2004, og loven gjelder i første rekke personer som har fått opphold som flyktninger eller har fått opphold på humanitært grunnlag etter asylsøknad, samt deres familiemedlemmer. Som nyankomne regnes personer som er bosatt i en kommune etter avtale i løpet av de siste to år, og den enkelte må ha behov for grunnleggende kvalifisering, det vil si trenge hjelp til å komme ut i ordinært arbeid eller ordinær utdanning.

På oppdrag av Beregningsutvalget beregner SSB kommunenes utgifter til utbetalt introduksjonsstønad til personer i målgruppen. Beregningene bygger på opplysninger innrapportert til KOSTRA og baserer seg på gjennomsnittstall for alle landets kommuner som har levert data.

For mer informasjon om SSBs statistikk over introduksjonsstønad og for kommunefordelte tall, se: <http://www.ssb.no/emner/00/00/20/kostra/> og <http://www.ssb.no/introinnv/>.

Introduksjonsstønadsundersøkelsen bygger i denne rapporten på endelige og reviderte KOSTRA-tall per 15. juni 2012.

3.3.1 Bruk av KOSTRA og kontroll av data

På samme måte som for sosialhjelpsundersøkelsen bruker SSB opplysninger fra KOSTRA for å beregne utgifter til utbetalt introduksjonsstønad for Beregningsutvalgets målgruppe. Opplysninger om utbetalt introduksjonsstønad hentes fra KOSTRA-skjema 11B ”Registreringsskjema for introduksjonsstønad”. Her ligger individopplysninger om stønadsbeløp og antall måneder med stønad.

For å skille ut Beregningsutvalgets målgruppe³ i dette materialet er SSBs befolkningsfiler koblet mot filer fra utlendingsmyndighetenes Utlendingsdatabase (UDB) på samme måte som for sosialhjelpsundersøkelsen. SSBs situasjonsfiler for befolkningen er korrigert for nettoflytting i løpet av året. Data om introduksjonsstønad som er innrapportert fra kommunene kobles så mot befolkningsfilene, for å finne ut hvem som er i målgruppen samt utbetalinger knyttet til disse. Resultatet av koblingene viser samlede stønadsutbetalinger og antall personer i målgruppen fordelt på kommune og bosettingsår.

³ Det vil si at det for kartleggingsåret 2011, er personer som er registrert i Det sentrale folkeregister (DSF) med bosettingsår 2007 til 2011. For de personer som har fått en første tillatelse med vedtaksår senere enn første gang de ble registrert i DSF, er bosettingsår lik vedtaksår.

Opplysningene kontrolleres på samme måte som for sosialhjelpsundersøkelsen

3.3.2 Beregning av gjennomsnittlige utgifter til utbetalt introduksjonsstønad per person i målgruppen

Samme metode som for sosialhjelpsundersøkelsen brukes for å beregne gjennomsnittlig utbetaling av introduksjonsstønad. Også for introduksjonsstønadsutbetalingene, viser tallene i rapporten gjennomsnittlig utbetaling per person i *målgruppen*, ikke per person som *mottar introduksjonsstønad*.

3.3.3 Beregningsutvalgets vurdering av datakvaliteten

Introduksjonsstønads- og sosialhjelpsundersøkelsen baserer seg på data fra alle kommuner som har rapportert data til KOSTRA. For å eliminere eventuelle feil, er alle innsendte opplysninger fra kommunene kontrollert for de typer feil som lar seg etterspore i SSBs egne kontroller (som ugyldig fødselsnummer, opplysninger som ikke er gitt, opplysninger som er inkonsistente eller tall som avviker sterkt fra foregående år). Opplysninger fra kommuner hvor det er avdekket vesentlige feil i det mottatte materialet, er ikke med.

Introduksjonsstønad er en ordning som ikke ville eksistert dersom det ikke var bosatt flyktinger. Disse utgiftene utgjør 20-25 prosent av de samelede utgiftene. Beregningsutvalget vurderer at datakvaliteten på datauttrekk på introduksjonsundersøkelsen er god.

3.4 Administrasjonsundersøkelsen

For å kartlegge kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse er det gjennomført en spørreskjemaundersøkelse. Dette blir gjort fordi det ikke er mulig å hente ut disse opplysningene direkte fra allerede eksisterende kommunerapportering. Spørreskjemaet som er brukt er utarbeidet av Beregningsutvalget. Innhenting og bearbeiding av opplysningene i spørreskjemaet er gjennomført av SSB på anmodning av og i samarbeid med Beregningsutvalget. Spørreskjemaet er vedlagt bakerst i rapporten.

3.4.1 Utvelging av kommuner

Omtrent 20 kommuner deltar i Beregningsutvalgets kartlegging. For å få kontinuitet og med det bedre datakvalitet deltar kommunene i cirka 5 år. Dette betyr at det hvert år er noen nye kommuner. Kommuner med mange personer i målgruppen deltar hvert år.

Ved valg av kommuner er det lagt vekt på å få med kommuner som:

- 1) er geografisk spredt
- 2) er av ulik størrelse
- 3) samlet har en stor andel av målgruppen

3.4.2 Gjennomføring av undersøkelsen

I hver enkelt kommune blir det oppnevnt en kontaktperson, som har som oppgave å koordinere arbeidet med innhenting av opplysninger fra de ulike etater.

Beregningsutvalget inviterer hvert år utvalgskommunene til et to dagers introduksjonsseminar i desember. Kommunene som deltar for første gang i kartleggingen, får i tillegg til kontaktperson tilbud om å sende en person med ansvar for de sektorene som har de største utgiftene til målgruppa, som

skole eller bolig- og sosialtjenesten. På seminaret blir deltakerne orientert om bakgrunnen for utvalgets arbeid og opplegget for gjennomføring av de ulike delundersøkelsene.

Fra februar og første halvdel av mars 2012, var medlemmer av Beregningsutvalget og sekretariatet på besøk i utvalgskommunene. Det ble avholdt møter med representanter for de ulike kommunale etater/kontorer som framskaffet grunnlagsdata. Foreløpig utfylte skjema blir sendt inn på forhånd og gjennomgått under besøket, og uklarheter og spørsmål fra kommunene blir tatt opp.

Beregningsutvalget har forsøkt å redusere usikkerheten i resultatene ved å gjennomgå hvert enkelt svarskjema og be om tilleggsinformasjon hvis noe syntes uklart.

3.4.3 Kartlagte utgiftsområder

I spørreskjemaet blir kommunene bedt om å oppgi faktiske regnskapstall eller anslå hvor stor del av kommunens samlede kapasitet innenfor de ulike tjenestoområdene som i det aktuelle kartleggingsåret ble brukt på målgruppen.

Dersom kommunene ikke kjenner de faktiske regnskapstallene benyttes to ulike framgangsmåter for beregning av målgruppens relative ressursbruk. Gjennom den ene framgangsmåten vurderer kommunene hvor mange årsverk ved det aktuelle kontor som benyttes til betjening av målgruppen. Deretter beregnes det hvor stor andel dette utgjør av kontorets totale antall årsverk. Metoden har vært aktuell for små kommuner og/eller kommuner med en oversiktlig organisering av tjenestene til målgruppen.

I den andre framgangsmåten bruker kommunene opplysninger om målgruppens andel av alle klienter for å beregne kapasitetsandelen. Først har en funnet opplysninger om hvor mange klienter som finnes totalt og hvor mange av disse som tilhører målgruppen. Deretter vektet kommunene målgruppens utgifter ut fra hvor mye tid som i gjennomsnitt brukes per klient i målgruppen sett i forhold til gjennomsnittet for øvrige klienter. Utvalget har laget en veiledning for vurdering av vektingsfaktoren. BU er kritisk til vekter høyere enn 1,75. Veiledningen finnes på side 2 og 3 i administrasjonsundersøkelsen.

Kommunale tjenester som inngår i denne spørreskjemaundersøkelsen er:

- NAV/sosialtjenesten
- innvandrер-/flyktningkontortjenester
- tolketjenester
- administrering av introduksjonsprogram
- eksamensrettet grunnskoleopplæring
- administrering av kvalifiseringsprogram og utbetalt kvalifiseringsstønad
- sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening
- bolig-/boligadministrasjonstjenester
- støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet
- enslige mindreårige
- barne- og ungdomsvernet
- ekstratiltak i grunnskolen
- kultur- og ungdomstiltak
- barnehager
- felleskostnader

De kartlagte utgiftsområdene blir beskrevet i de følgende avsnittene. Forklaring til beregninger og kommentarer til innsamling av data. Kommunenes utgifter til tolketjenester kan være spredd på de ulike kartlagte utgiftsområdene.

3.4.3.1 Sosial rådgiving og veiledning

BU kartlegger målgruppens andel av utgiftene til administrasjon og tiltak innenfor sosialtjenesten knyttet til råd, veiledning og vedtak om økonomisk sosialhjelp, samt ikke-klientførte tiltak. Noen kommuner har særskilt organisering av flyktningtjenester, som ved eget flyktningtjenestekontor, flyktningkonsulent m.m. I disse kommunene kan man lettere skille ut kostnadene til målgruppen. Disse tjenestene føres på KOSTRA-funksjon 242. I kommuner der det ikke er særskilt organisering, må man finne fram til målgruppens andel av tjenestekapasiteten i de forskjellige områdene.

3.4.3.2 Administrering av introduksjonsprogram

Etter at lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere trådte i kraft, har utvalgets kartlegging forsøkt å få kommunene til å skille ut de utgiftene som direkte knytter seg til tilrettelegging og gjennomføring av introduksjonsordningen. Dette er en særskilt tjeneste for målgruppen, og er ført på egen KOSTRA-funksjon 275. Utgiftene skilles derfor enkelt ut fra regnskapstall.

3.4.3.3 Eksamensrettet grunnskoleopplæring

Mange flyktninger mangler grunnskoleopplæring eller har for svake grunnleggende ferdigheter til å kunne klare seg i utdanningssystemet eller arbeidslivet. Fra 2011-kartleggingen er eksamensrettet grunnskoleopplæring tatt med som egen del i administrasjonsundersøkelsen. Dette fordi det var usikker og usystematisk rapportering på dette tidligere. Dette er ingen særskilt tjeneste for målgruppen, derfor må kommunene finne målgruppens andel av tjenestekapasiteten.

3.4.3.4 Administrering av kvalifiseringsprogrammet og utbetalt kvalifiseringsstønad

Utgifter til kvalifiseringsprogrammet inngikk i kartleggingen for første gang i 2010. Tidligere er utgifter til kvalifiseringsprogram holdt utenfor kartleggingen på grunn av for stor usikkerhet knyttet til datakvaliteten.

3.4.3.5 Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening

I tilfeller med særtiltak for målgruppen er det enkelt å identifisere utgiftene, men der det er generelle tiltak er det vanskeligere å beregne målgruppens andel av utgiftene. På dette området føres det lite fordi kommunenes utgifter til aktivisering i hovedsak blir rapportert gjennom introduksjonsordningen, kvalifiseringsprogrammet og eksamensrettet grunnskoleopplæring.

3.4.3.6 Bolig-/boligadministrasjonstjenester

Totalt utgifter til bolig kartlegges ved telling av antall boliger til målgruppen og et anslag av markedsverdier. I tillegg kommer boligadministrative oppgaver (målgruppens andel av disse). Identifisering av boliger som reelt er disponert til målgruppen kan i noen tilfeller være vanskelig å kartlegge.

I beregningen av kommunenes nettoutgifter i forbindelse med utleie av kommunalt eide boliger inngår rentetap på investert kapital (kalkulatorisk rente). Den kalkulatoriske renten er satt til 4 prosent⁴ av eiendomsmassens antatte markedsverdi ved utgangen av året.

3.4.3.7 Støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet

Dette er individbaserte tiltak til målgruppen minus andel av tilskudd til ressurskrevende brukere. Helseutgifter holdes utenfor. Beregningsutvalget er usikre på om kommunene klarer å finne alle i målgruppen som mottar tjenestene.

---

⁴ Kalkulasjonsrenten på 4 prosent samsvarer med vurderingen i DFØs "Veileder i samfunnsøkonomiske analyser", side 82.

3.4.3.8 Det statlige tilskuddet til enslige mindreårige

Tilskudd til enslige mindreårige tildeles etter botid år 1 og utløses til og med fylte 20 år. Her kartlegges hvor mange som utløste enslige mindreårigtilskudd og hvor mye tilskudd som ble gitt. Refusjon for utgifter til barnevernet skal ikke føres her, men under barne- og ungdomsvern.

3.4.3.9 Barne- og ungdomsvernet

Klientrettede utgifter til barn i målgruppen med tiltak i barnevernet har de fleste kommunene oversikt over, slik at man får frem eksakte tall for utgifter til barn i målgruppen. Ved beregning av barnevernstjenestens utgiftsandel på funksjons 244 er usikkerheten på lik linje med sosialtjenesten.

3.4.3.10 Ekstratiltak i grunnskolen

Når det gjelder ekstra norsk og morsmål skal kommunene rapportere målgruppens andel av kostnaden til tiltak utover det som før 2007 ble dekket av det særskilte tilskuddet som nå inngår i rammetilskuddet.

3.4.3.11 Kultur- og ungdomstiltak

Her kartlegges målgruppens andel av utgiftene på tjenesteområdet. I de fleste tiltak utgjør målgruppen en relativt liten andel.

3.4.3.12 Barnehager

Her kartlegges målgruppens andel av netto utgifter til tilrettelegging og ekstrahjelp i barnehagen. I tillegg beregner Beregningsutvalget en netto kostnad for drifts-, lokal og skyssutgifter.

3.4.3.13 Felleskostnader

Her kartlegges målgruppens andel av netto utgifter på felleskostnader (KOSTRA-funksjoner 120, 130 og 180). Her er det ofte ulike utgangspunkt for andelsberegningen, det kan være målgruppens andel av samlet befolkning, og det kan være flyktningkontorets andel av antall ansatte. Hva som føres under dette punktet i den enkelte kommunene kan i tillegg være avhengig av måten kommunene er organisert på og hvilke praksis kommunen har for kostnadsfordeling av fellesutgifter på de ulike tjenestestedene i kommunen.

3.4.4 Beregning av en gjennomsnittsutgift per person per år for 2011

For å beregne gjennomsnittsutgift per person i målgruppen er utgiftene summert for alle utvalgskommunene og dividert på totalt antall personer i målgruppen som er bosatt i de samme kommunene (estimatene er avrundet til nærmeste hundre kroner i tabellen). Dette innebærer at kommuner med mange personer i målgruppen har større betydning for resultatet enn kommuner med få i målgruppen.

Beregningsutvalget kartlegger netto driftsutgifter. Det betyr at statstilskudd, bortsett fra integreringstilskuddet, refusjoner, salgs- og leieinntekter og andre inntekter blir trukket fra brutto driftsutgifter på de områdene som inngår i undersøkelsen. Innenfor administrasjonsundersøkelsen korrigeres blant annet for de øremerkede/personrettede tilskuddene. Eksempler på dette er særskilte refusjoner innenfor barnevern, tilskudd til enslige mindreårige, tilskudd for funksjonshemmede osv.

3.4.5 Vurdering av kvaliteten på datamaterialet

Utvalget finner grunn til å peke på følgende momenter som er av betydning for vurderingen av materialet:

1. Utgiftene til bosettings- og integreringsarbeidet for personene i målgruppen er på de fleste områder ikke utskilt på egne funksjoner og arter i kommuneregnskapet. Tilsvarende er ressursinnsatsen eller bruk av tid på målgruppen i begrenset grad registret/regnskapsført i kommunene. Noen kommuner har likevel oversikt over faktisk ressursbruk, mens det i andre kommuner på noen områder må brukes skjønn for å avgjøre hvilke utgifter som skal tilskrives arbeidet med integrering og bosetting av personer i målgruppen. Kommunene legger ulike forutsetninger til grunn ved den vurderingen som da må gjøres. Dette vil føre til at enkelte kommuner vil kunne ha undervurdert tidsbruken og utgiftene knyttet til vår målgruppe, mens det motsatte vil kunne være tilfelle i andre kommuner.
2. I enkelte av kommunene er det noe usikkerhet knyttet til antall personer som inngår i målgruppen. Beregningsutvalgets målgruppe er begrenset til flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i Norge i opp til fem år. Dette innebærer at kommunene først må skille mellom flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag og øvrige innvandrere, dernest mellom flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag som er bosatt kortere og lengre tid enn fem år (jf. figur på side 11). Det foreligger vanligvis lite informasjon om brukernes oppholdsstatus og bosettingsår ved de ulike kommunale etater. Problemet er erfaringsmessig mindre i de kommunale virksomheter hvor det er vanlig praksis å trekke et slikt skille (f.eks. flyktning /innvandrerkontor), men kan være større i de virksomheter hvor det finnes få gode grunner til å skille personer i målgruppen fra andre brukere.
3. Personer i målgruppen kan ha flyttet til eller fra utvalgskommunene i løpet av året. Dette gjør at det for noen kommuner ikke vil være samsvar mellom antall bosatte per 31.12 og antallet som i løpet av året har vært omfattet av den tjenesteproduksjonen som utgiftskartlegges. I beregningen av gjennomsnittsutgifter per person er antall bosatte i målgruppen per 31.12 korrigert for nettoflyttinger mellom kommunene i løpet av året. Det er forutsatt at gjennomsnittlig botid i utvalgskommunen var seks måneder for de som flyttet.
4. Målgruppetallene som rapporteres til Beregningsutvalget i administrasjonsskjemaet blir kontrollert mot tall fra IMDi. IMDis oversikt over målgruppetallet i utvalgskommunene er basert på registreringer i DUF (Datasytemet for utlendings- og flyktningssaker) over personer som utløser tilskudd. I de tilfellene hvor avstand mellom kommunens og IMDis tall har vært stor har IMDi kontaktet kommunen. For kartleggingen 2011 er kommunenes tall brukt som grunnlag for beregning, med unntak for Oslo, hvis målgruppetall ble justert etter IMDis tall per 31.12.2011.
5. Det er noe usikkerhet knyttet til avgrensning av målgruppen og avgrensning av utgifter knyttet til målgruppen. Det er rimelig å anta at gjennomsnittlig utgiftsnivå vil være ulikt for de ulike bosettingskullene. Dersom dette er riktig, vil resultatet av denne undersøkelsen være påvirket av fordelingen av antall personer på de enkelte årskull (i motsetning til sosialhjelpsundersøkelsen, jf kapittel 3.2). Beregningsutvalget legger til grunn at utgiftene er størst for personer som ble bosatt de siste årene.
6. Det kan være usikkerhet om fordeling av enkelte utgifter mellom introduksjonsprogrammet og voksenopplæring.
7. Beregningsutvalget foretar ikke noen korrigerende eller analyser av de utslagene målgruppen gjør, gjennom inntektssystemet for kommunen, på kommunenes rammetilskudd eller skatteinntekter, med unntak av utgifter til kvalifiseringsprogrammet og barnehage. Dette inngår ikke i Beregningsutvalgets oppdrag/mandat.

8. Beregningsutvalget videreutvikler spørreskjemaene fra kartlegging til kartlegging. En følge av endringer i skjema kan være at utgifter, som tidligere ikke har blitt rapportert, kommer frem.

I 2004 ble det innført en generell merverdiavgiftskompensasjonsordning for kommunesektoren. Konsekvensene er at kommunenes utgifter fra og med 2004 er ført netto (eks. mva.) i motsetning til tidligere hvor utgiftene er ført brutto (inkl. mva.). For å få sammenlignbare tall med tidligere års undersøkelser, trekker ikke kommunene fra momsrefusjon på driftsutgiftene i administrasjonsundersøkelsen.

Skjemaet som brukes ved kartleggingen, er både omfattende og relativt komplisert, men etter Beregningsutvalgets mening har det en utforming som åpner for føring av alle relevante driftsutgifter og inntekter som kommunene måtte ha hatt på de ulike tjenesteområdene som blir kartlagt, uavhengig av hvordan tjenestene er organisert og regnskapsført i kommunene.

3.4.6 Kvalitetssikring

Utvalget sikrer kvaliteten på de innrapporterte tallene gjennom en rekke tiltak. Hvert års kartlegging starter med det nevnte introduksjonsseminaret, der en går grundig gjennom skjemaene og problemstillinger. Kvaliteten sikres ytterligere ved at Beregningsutvalget gjennomfører kommunebesøk til alle utvalgskommunene, samt en grundig gjennomgang av hver kommune i Beregningsutvalget og oppfølgingsspørsmål til kommunene.

3.5 Kartlegging av utgifter dekket av tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap - voksenopplæringsundersøkelsen

I voksenopplæringsundersøkelsen kartlegges kommunenes utgifter til norskopplæring for alle voksne innvandrere, med og uten rett og/eller plikt. Data innhentes fra de samme kommunene som er med i administrasjonsundersøkelsen ved en parallell spørreskjemaundersøkelse. Se skjema bakerst i rapporten.

Kommunene har ansvar for organisering og gjennomføring av norskopplæringen. Fram til 1. september 2010 eksisterte det to parallelle tilskuddsordninger for opplæring i norsk og samfunnskunnskap; per capita-ordningen og overgangsordningen. Overgangsordningen opphørte 1. september 2010. I 2010-kartleggingen var det endringer i voksenopplæringsundersøkelsen i forbindelse med utfasingen av ordningen. I 2011-kartlegging er det blitt gjort endringer siden kun én tilskuddsordning blir kartlagt, og målgruppen i årets voksenopplæringsundersøkelse er også endret til å omfatte alle voksne innvandrere som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap, inkludert asylsøkere og betalingsdeltakere.

3.5.1 Kartlagte områder i spørreskjemaet

Tilskuddet til norskopplæring er ment å dekke utgifter til lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell og reisestøtte. Opplysningene som er innhentet via spørreskjemaet, kan deles i tre hovedgrupper; omfang, utgifter og inntekter.

3.5.1.1 Omfang

Som for tidligere kartlegginger blir kommunene bedt om å oppgi gjennomsnittlig og totalt antall voksne innvandrere som fikk norskopplæring i kommunen i 2011, og herav hvor mange som utløser tilskudd etter per capita-ordningen. Kommunene blir også bedt om å oppgi antall asylsøkere, personer med plikt og andre betalingsdeltakere som fikk opplæring i kommunene. Som for 2010-kartleggingen omfatter 2011-kartleggingen utgifter knyttet til undervisningen av alle deltakere, også de som ikke får tilskudd.

Kartleggingen omfatter totalt antall undervisningstimer.

3.5.1.2 Utgifter

Kartleggingen omfatter de utgifter som er ment å dekkes av tilskuddet til norskopplæring; lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell og reisestøtte. I tillegg kartlegges utgifter til lokaler. Utgifter knyttet til introduksjonsordningen blir kartlagt, men overføres til administrasjonsundersøkelsen og regnes dermed ikke med i utgiftene til voksenopplæringsundersøkelsen.

3.5.1.3 Inntekter

Følgende inntekter i forbindelse med norskopplæringen blir også kartlagt; per capita-tilskudd, resultattilskudd, grunntilskudd, inntekter fra andre kommuner som kommunen driver norskopplæring for, per capita-tilskudd mottatt fra andre kommuner, deltakerbetaling, per capita-tilskudd for norskundervisning av asylsøkere og ”andre inntekter”.

3.5.2 Utgiftsbegreper i voksenopplæringsundersøkelsen

I henhold til tildelingskriteriene for det statlige tilskuddet (se avsnitt 4.2) er det relevant å kartlegge utgifter til lærerlønn (inklusive vikarutgifter og sosiale utgifter), administrasjonsutgifter, utgifter til undervisningsmateriell, samt utgifter til reisestøtte i forbindelse med undervisningen. I tillegg kartlegges også utgifter til undervisningslokaler, strøm, renhold og inventar.

To utgiftsbegreper ligger dermed til grunn for beregningen.

Drift uten lokaler (Utgiftsbegrep A) per undervisningstime er summen av utgifter til lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell og reisestøtte dividert på antall undervisningstimer til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Drift med lokaler (Utgiftsbegrep B) per undervisningstime er summen av utgifter til lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell, reisestøtte, leie/stipulert leie av undervisningslokale og annet (f.eks. strøm, renhold, inventar) dividert på antall undervisningstimer til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

3.5.3 Beregning av utgifter per time

Med utgangspunkt i det innkomne materialet er følgende størrelser beregnet:

Utgifter per undervisningstime er beregnet ved å dele utgiftene som den enkelte kommune har hatt på antall undervisningstimer i norsk og samfunnskunnskap.

Gjennomsnittsutgift per undervisningstime betyr at utgiftene er summert for hele utvalget og delt på utvalgets totale undervisningstimer. I beregningen vil utgiftsnivået i kommunene med flest undervisningstimer bety mest for resultatet.

Tilskuddet tildeles nå per person mot tidligere tilskudd pr klassesstime og deltakertime. Utvalget vil fortsatt beregne utgiftene pr time og deltakertime. Dette fordi det er vanskelig å regne ut et gjennomsnitt for målgruppa i løpet av et år. Når man kjenner til den gjennomsnittlige kostnad pr deltakertime kan dette beregnes mot gjennomsnittlig antall timer deltakerne i målgruppa har brukt når de avslutter undervisningen. Vi vil også se hvor mange timer et per capita-tilskudd i gjennomsnitt dekker.

Denne fremgangsmåten har blitt valgt fordi det er stor variasjon på antall timer som gis de forskjellige deltakerne. Spesielt personer utenfor målgruppa mottar ofte færre timer, og deltar i en kortere periode. Etter den store arbeidsinnvandringen, og innføring av undervisning for asylsøkere, har antallet deltakere utenfor målgruppa økt betydelig. Disse går ofte i samme grupper som målgruppa, og er vanskelig å trekke ut i undersøkelsen.

3.5.4 Vurdering av kvaliteten på datamaterialet

1. Undervisningen i kommunene blir i stor utstrekning organisert etter deltakernes kunnskaper. Personer med rett og plikt får med andre ord opplæring i samme gruppe som for eksempel asylsøkere og personer uten rett og/eller plikt (betalingsdeltakere). I noen tilfeller deltar også personer som får undervisning i norsk og samfunnskunnskap som en del i eksamensrettet grunnskoleopplæring. Det gjør det vanskelig å skille ut utgifter og undervisningstimer til personer med per capita-tilskudd og det er hovedgrunnen til at vi fra 2010-kartleggingen har valgt å inkludere alle innvandrere med norskopplæring, alle undervisningstimer og alle utgifter i kartleggingen.

2. For kommunene kan det være vanskelig å skille mellom ordinær undervisning i norsk og samfunnskunnskap og undervisning i introduksjonsprogrammet, grunnskoleopplæring for voksne, etc. Skjemaet er utformet slik at kommunene skal skille ut undervisning utover ordinær norsk og samfunnskunnskap og føre dette tallet over til administrasjonsskjemaet.

Beregningsutvalget vurderer at årets kartlegging er av bedre kvalitet. Årets kartlegging gir et grunnlag for å beregne en utvikling i timepris. Ved å ta med utgifter, undervisningstimer og grupper for alle deltakerne, også de utenfor målgruppen, har vi fått et bedre bilde av utgiftene til voksenopplæringen. Det har gitt et bedre grunnlag for å kvalitetssikre data, i og med at det i større utstrekning har vært mulig å kontrollere antall timer, utgifter og deltakere knyttet til disse.

Innsamlede opplysninger kvalitetssikres på samme måte som for administrasjonsundersøkelsen, se avsnitt 3.4.6.

3.6 Utgifter til kommunale helsetjenester

Av metodiske årsaker omfatter undersøkelsen ikke utgifter til den kommunale helsetjenesten. I forbindelse med kartleggingen i 1996 ble det utarbeidet tre rapporter fra ulike forskningsinstitusjoner hvor man så nærmere på utgifter i helsesektoren til målgruppen. Resultatene fra disse undersøkelsene er noe forskjellige (se forøvrig Beregningsutvalgets rapport fra 1996). Helseutgiftene ble i 1997 stipulert til 15 000 kroner per flyktning over femårsperioden og er siden blitt justert for etterfølgende utvikling i kommunal deflator. Kommunal deflator var på 3,9 prosent i 2011. Helseutgifter per person i målgruppen over femårsperioden var dermed **27 300 kroner** i 2011.

Beregningsutvalget satte i 2006 ned et underutvalg, helseutvalget, som gjennomførte en begrenset spørreskjemaundersøkelse om kommunenes helseutgifter til målgruppen. Følgende fire kommuner deltok i denne undersøkelsen: Bamble, Stavanger, Trondheim og Rana. Hensikten var å prøve ut om det lot seg gjøre å finne rimelig gode anslag for kommunenes kostnader til helsetjenester for personer i målgruppen, ut fra kartlegging av utgifter til målgruppen på de aktuelle KOSTRA-funksjoner. Det ble samtidig gjort en vurdering av hvor mye tid og arbeid det gikk med fra kommunenes side for å gjennomføre en slik kartlegging av helseutgiftene. Helsekartleggingen viste at de fire deltakende kommunenes helseutgifter lå langt over de stipulerte helseutgiftene. For mer om helsekartleggingen, se Beregningsutvalgets rapport om denne undersøkelsen fra høsten 2006 (Beregningsutvalget 2006).

4 Nåværende tilskuddsordninger

4.1 Integreringstilskuddet

Fra 1.1.91 ble finansieringssystemet for kommunenes arbeid med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag lagt om i tråd med forslaget i St. meld. nr. 61 (1989-90). Integreringstilskuddet skal dekke utgifter til integreringstiltak og innføring og administrasjon av disse i kommunene i bosettingsåret og de fire neste årene. Som integreringstiltak regnes sosialkontor /sosialtjenester, introduksjonsprogram, barne- og ungdomsvernstjenester, innvandrers-/flyktningkontortjenester, tolketjenester, omsorg for personer med rusproblemer, støttekontakt, bolig /boligadministrasjonstjenester, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening, integreringstiltak i grunnskolen, kultur- og ungdomstiltak, barnehager og utgifter i den kommunale helsetjenesten samt felleskostnader knyttet til disse områdene. Integreringstilskuddets satser framgår av Tabell 4.1.

Familiegjenforente etter 1.1.2006 utløser kun tre års integreringstilskudd.

I tillegg til integreringstilskuddet utbetales det ekstra engangstilskudd ved førstegangsbosetting av funksjonshemmede og personer over 60 år. Disse var i 2011 på henholdsvis 155 400 og 138 700 kroner per person. Hvert år blir det bosatt noen personer med særdeles alvorlige funksjonshemninger. Der er det nødvendig med omfattende og utgiftskrevende behandlingsopplegg. For å sikre bosetting av denne gruppen er det etablert et ekstra årlig tilskudd på inntil 776 800 kroner per år i inntil fem år. Kommunene mottar også et tilskudd for enslige mindreårige, som i 2011 var på 123 144 kroner per person, samt et skoletilskudd som skal dekke kommunenes egenandel til særskilt norsk- og morsmålsopplæring. Dette var i 2011 på 10 500 kroner per person.

Tabell 4.1 Integreringstilskuddets satser fra 2007 til 2011⁵. Etter antall år bosatt i Norge. Kroner

Utbetalingsår	Totalt	1 År	2 År	3 År	4 År	5 År	Antall førstegangs- bosatte personer per år
2007	476 000 (voksne) 456 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	113 000	92 000	71 000	70 000	3 800
2008	496 000* (voksne) 476 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	123 400	99 600	73 000	70 000	4 400 **
2009	551 500 (voksne) 531 500 (barn)	140 000 (voksne) 120 000 (barn)	141 000	125 500	75 000	70 000	6 100
2010	574 300 (voksne) 554 300 (barn)	147 500 (voksne) 127 500 (barn)	146 400	130 400	80 000	70 000	
2011	581 500 (voksne) 561 500 (barn)*** 581 500 (enslige mindreårige) 631 500 (enslige voksne)	150 000 (voksne) 130 000 (barn) 150 000 (enslige mindreårige) 200 000 (enslige voksne)	150 000	131 500	80 000	70 000	

Kilde: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

* Fra 1. juli økt til 515 000 for voksne og 505 000 for barn

** I følge 2007-rapporten var det 4 900 førstegangsbosatte i 2007. Tallet i årets rapport er justert etter offisielle tall fra IMDi.

*** Fra 2011 gjelder også at barn som blir født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, vil utløse integreringstilskudd.

⁵ Se vedleggstabell 3 for integreringstilskuddssatser fra 1991 til 2011.

4.2 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Til og med 2008 ble per capita-tilskuddet fordelt over fem år, men fra 2010 blir tilskuddet fordelt over 3 år. Endringen skyldes at utgiftene er størst for kommunene de første tre årene og det er også i denne perioden de fleste gjennomfører opplæringen. For personer som ble omfattet av per capita-ordningen, gjaldt følgende tilskuddssatser for 2011:

Tabell 4.2 Satser for tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2011. Kroner

Tilskuddsår	Satser for bosatte til og m 2010		Satser for bosatte fra og med 2011	
	Lav sats	Høy sats	Lav sats	Høy sats
År 1	9 000	24 400	11 300	28 800
År 2	13 200	34 200	19 200	50 600
År 3	11 100	30 000	11 700	31 900
År 4	3 500	9 400		
År 5	3 500	9 400		
Sum	40 300	107 400	42 200	111 300

Kilde: Prp. 1 S (2010-2011) Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Lav sats gjelder personer fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. Personer fra nordiske land utløser ikke noe tilskudd. Personer som kommer fra Afrika, Asia, Oseania (unntatt Australia og New Zealand), Øst-Europa, Sør-Amerika og Mellom-Amerika utløser høy sats.

I tillegg ble det utbetalt grunntilskudd og resultattilskudd.

Et *grunntilskudd* blir tildelt kommuner som per 15. januar 2011 hadde mellom 1 og 150 personer i personkretsen for rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven. Formålet med tilskuddet er å bedre økonomiske rammevilkår for små og mellomstore kommuner når det gjelder norskopplæring. Tilskuddet betales ut i to satser. Lav sats på 160 000 kroner tildeles kommuner med 1-3 personer i nevnte målgruppe. Høy sats på 410 000 kroner utbetales til kommuner med 4-150 personer i målgruppen.

Resultattilskuddet er knyttet til resultat og gjennomstrømming. I 2011 var tilskuddet på 5 700 kroner per beståtte muntlig og skriftlig del av Norskprøve 2 og 3. Dette innebærer at resultattilskuddet for de som går opp til prøve og består vil kunne variere fra 5 700 til 22 800 kroner per person, avhengig av hvor mange prøver den enkelte går opp til og består.

5 Kartlegging av utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad

5.1 Vurdering av resultatet for 2011

Både sosialhjelp- og introduksjonsundersøkelsen bygger i denne rapporten på endelige KOSTRA-tall per 15. juni 2012.

5.1.1 Målgruppen i sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen

Kun personer med gyldig fødselsnummer kommer med i beregningene av utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad til Beregningsutvalgets målgruppe, og det er også kun stønaden til disse som regnes med. Årsaken til dette er at det er fødselsnummeret som benyttes til koblingsnøkkel i beregningene. 96,7 prosent av personer i målgruppen i 2011 hadde gyldig personnummer og var registrert som bosatt ved utgangen av 2011.

I beregningene for 2011 var det noen flere personer som manglet gyldig fødselsnummer enn året før.

Spesielt blant personer bosatt siste år var det flere som fortsatt manglet personnummer ved tidspunktet for uttak av personfil for målgruppen. For de som ble bosatt i 2011 manglet 11,2 prosent gyldig personnummer, mens det i 2010 var 3,3 prosent av de som ble bosatt i dette året som manglet personnummer.

Personer bosatt siste år er dermed underrepresentert i de foreløpige tallene for 2011 i forhold til tidligere år. Men for beregning av gjennomsnittstall per person i målgruppen kan vi anta at det ikke har stor betydning, da kun stønadsbeløp til personer med gyldig fødselsnummer inngår i beregningene.

For personer bosatt 2007-2011 sett under ett er bortfallet 3,3 prosent mot 1,5 prosent i 2010 for personer bosatt 2006-2010.

5.1.2 Sosialhjelpsundersøkelsen

For 2011 bygger sosialhjelpsundersøkelsens resultater på oppgaver fra alle kommuner som har bosatte personer i målgruppen. I endelige tall for 2010 var også alle kommuner med.

5.1.3 Introduksjonsstønadsundersøkelsen

Introduksjonsstønadsundersøkelsen bygger i 2011 på endelige data per 15. juni 2012 fra alle kommuner, bortsett fra én, med av alle personer i målgruppen som hadde deltakere i introduksjonsprogram i 2011. I endelige tall for 2010 manglet også data fra én kommune.

Enkelte kommuner hadde som tidligere år bosatte personer i målgruppen uten å ha hatt introduksjonsprogram. Det kan være kommuner som bosetter for første gang sent på året eller kommuner der noen få flyktninger selv har flyttet til etter avsluttet program.

5.2 Resultat av sosialhjelpsundersøkelsen

Tabell 5.1 viser gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp i 2011 og 2010 per person i målgruppen fordelt etter hvilket år de ble bosatt (bosettingsår). For 2011 viser tabellen for eksempel at gjennomsnittlig utbetaling per person i målgruppen som ble bosatt i 2007 var 16 200 kroner, mens gjennomsnittsutbetaling for de som ble bosatt i 2011 var 18 200 kroner.

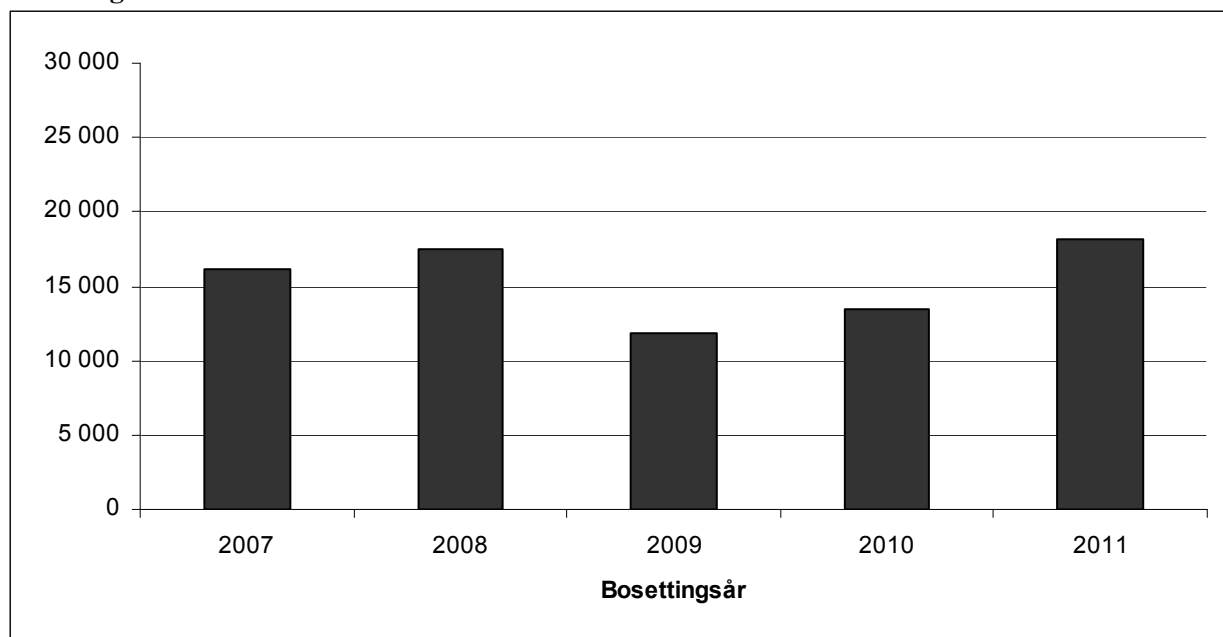
Ved å summere gjennomsnittlige utbetalinger per bosettingsårskull i 2011 for de fem årskullene får en et summert snitt på 77 100 kroner. Dette er en økning sammenlignet med de endelige 2010-tallene med 3 500 kroner per person eller 4,8 prosent.

Tabell 5.1 Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp i 2010 og 2011 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner

Bosettingsår	Gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling i 2010 per person	Gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling i 2011 per person
2006	13 200	---
2007	15 300	16 200
2008	13 300	17 500
2009	13 200	11 800
2010	18 500	13 400
2011	---	18 200
Sum	73 600	77 100

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.1 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger i 2011 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.1 viser at sosialhjelpsutbetalingen i 2011 per person i målgruppen var høyest for bosettingskullet 2011. Dette er personer med kortest botid (mindre enn et år), og mange av disse har ennå ikke startet i introduksjonsprogram. Bosettingskull 2009 og 2010 har lavere sosialhjelp, her vil vi finne mange i introduksjonsprogram. Sosialhjelpsutgiftene for de to siste årskullene vil delvis være påvirket av at en del av de som er ferdige med introduksjonsprogram ikke er økonomisk selvhjulpne.

5.3 Resultat av introduksjonsstøndsundersøkelsen

Tabell 5.2 viser gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad i 2010 og 2011 fordelt på bosettingsår. Summerte gjennomsnittlige utgifter i 2011 over femårsperioden var på 175 000 kroner. Dette er en økning på 18 300 kroner eller 11,7 prosent fra 2010.

Tabell 5.2 Gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad i 2010 og 2011 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner

Bosettingsår	Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2010 per person	Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2011 per person
2006	4 100	---
2007	18 100	4 500
2008	46 000	16 800
2009	66 200	55 800
2010	22 300	74 200
2011	---	23 700
Sum	156 700	175 000

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

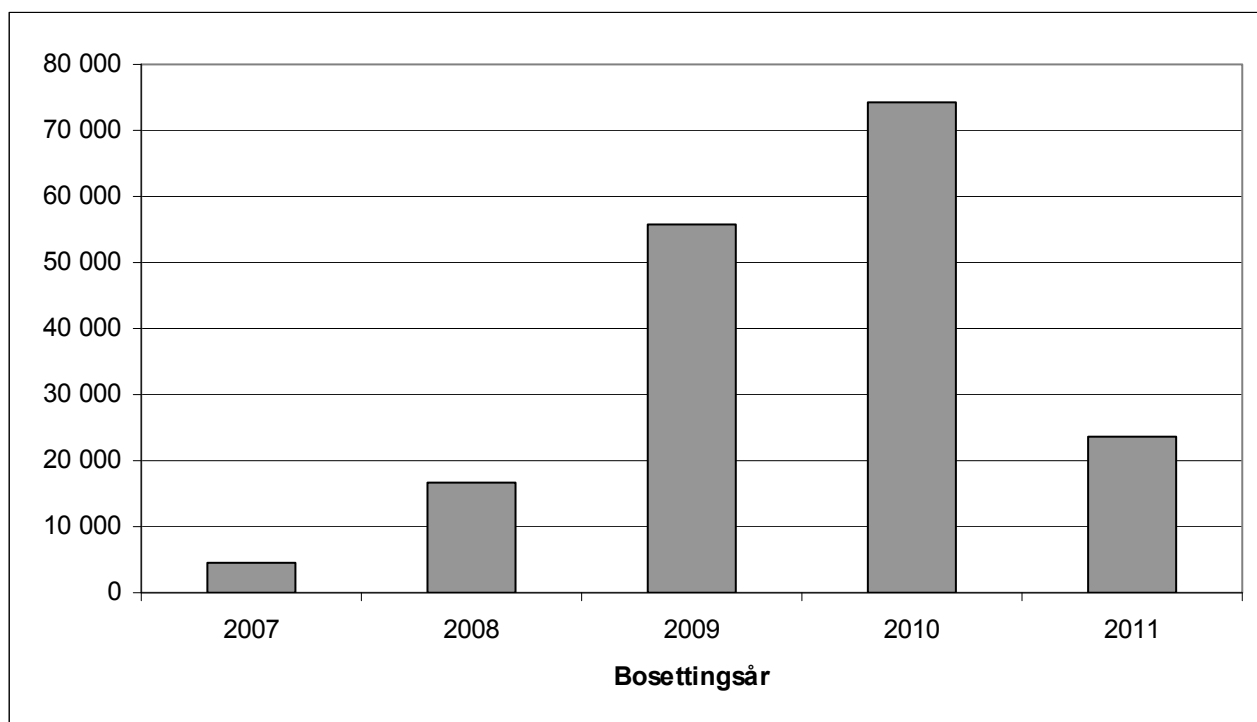
En del av økningen i gjennomsnittsutgiften per flyktning skyldes den årlige oppjusteringen i satsene for introduksjonsstønad. 1. mai 2011 økte grunnbeløpet i Folketrygden med 4,8 prosent. Dette innebærer en også økning i satsen for introduksjonsstønaden med 4,2 prosent på årsbasis fra 2010 til 2011.

I og med at vi beregner utgifter per flyktning i målgruppen og ikke per deltakere vil en økning i andelen av flyktninger i målgruppen som deltar i introduksjonsprogram i seg selv føre til en økning i gjennomsnittlige utgifter per flyktning. Andelen personer i alderen 18 – 55 år (og derved andelen av personer i gruppen rett og plikt til introduksjonsprogram) er samlet høyere i 2011 enn i 2010.

Tidspunkt på året for bosetting vil ha betydning for hvor stor andel av målgruppen som er deltakere i introduksjonsprogram. En del av flyktningene som blir bosatt sent på året vil ikke starte i introduksjonsprogram før året etter.

De som deltok i introduksjonsprogram i 2011 deltok i gjennomsnitt litt lenger i program enn i 2010 (begge år vel 8 måneder). Dette bidrar også noe til økningen i gjennomsnittlig stønadsutbetaling fra 2010 til 2011.

Figur 5.2 Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2011 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Som det fremgår av Figur 5.2 var utbetaling av introduksjonsstønad i 2011 høyest for de som ble bosatte i 2009 og 2010. Dette skyldes at det hovedsakelig er blant disse vi finner deltakere i introduksjonsprogrammet. Mange av de som ble bosatte i 2011 hadde ikke rukket å starte i introduksjonsprogram, og var i etableringsfasen. Av ulike årsaker (permisjon, utvidet program og sykdom) kan tiden for introduksjonsprogrammet strekke seg utover to år. Det er derfor noen som var bosatte i 2007 og 2008 fortsatt mottok introduksjonsstønad i 2011.

5.4 Sammenheng mellom utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad

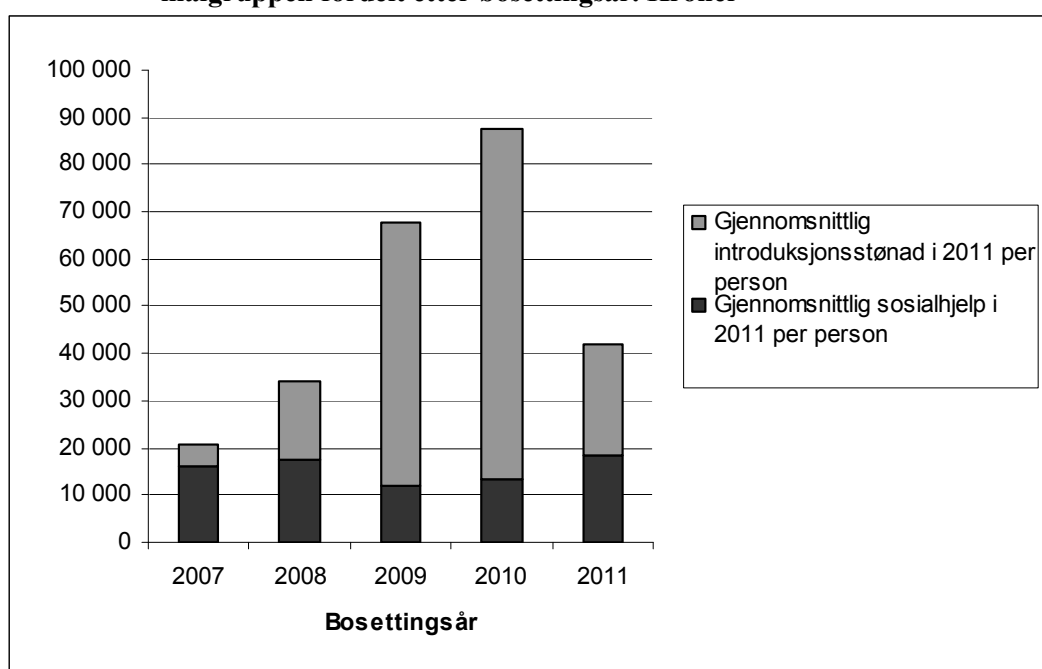
Tabell 5.3 og Figur 5.3 viser samlet utbetaling av introduksjonsstønad og sosialhjelp i 2011. Samlet utbetaling per person i målgruppen er høyest for de med kort botid, men på grunn av at 2011 er bosettingsåret er utbetalt stønad lavere for dette året. I henhold til introduksjonsloven har nyankomne rett til introduksjonsprogram innen 3 måneder. Økonomisk stønad i etableringsfasen utbetales som sosialhjelp, og det forklarer delvis hvorfor utgifter til sosialhjelp er høyere og utgifter til introduksjonsstønad er tilsvarende lavere for 2011-kullet.

Tabell 5.3 Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad i 2011 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner

Bosettingsår	Gjennomsnittlig sosialhjelp i 2011 per person	Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2011 per person	I alt
2007	16 200	4 500	20 700
2008	17 500	16 800	34 300
2009	11 800	55 800	67 600
2010	13 400	74 200	87 600
2011	18 200	23 700	41 900
Sum	77 100	175 000	252 100

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk og introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.3 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger og introduksjonsstønad i 2011 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner

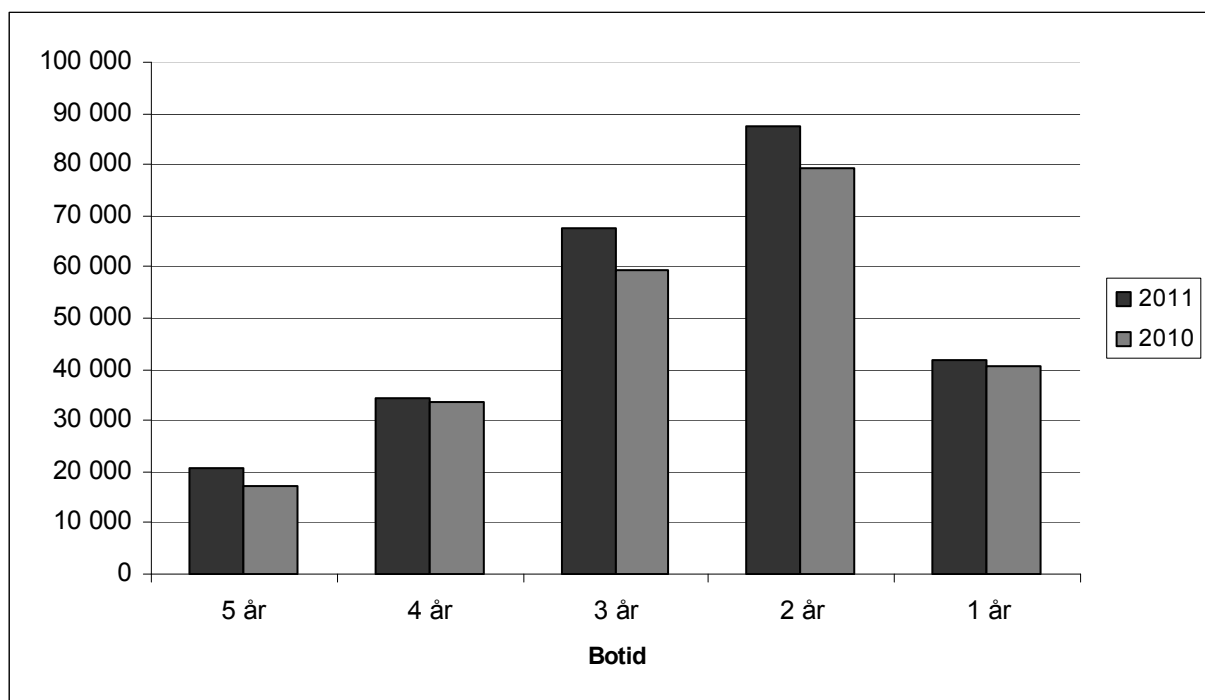

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk og introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.4 viser samlet utbetaling til sosialhjelp og introduksjonsstøtte per person i målgruppen i 2011 og 2010 fordelt etter botid. Søylene for 1 år gjelder de som er bosatte det siste året, det vil si i 2011 for 2011 (svart) og i 2010 for 2010 (grå). Figuren viser at det er små forskjeller de to årene i samlet utbetaling. For alle årene var det noe høyere utbetalinger i 2011 enn i 2010. Samlet utbetaling til sosialhjelp og introduksjonsstøtte for 5-årskullet har økt det siste året; fra 230 300 kroner i 2010 til 252 100 kroner i 2011.

Figur 5.4 Samlet sosial- og introduksjonsstønad per person i målgruppa i 2011 og 2010 etter botid. Kroner

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk og introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

6 Kartlegging av kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse

6.1 Utvalg av kommuner

Følgende 20 kommuner deltok i de to spørreskjemaundersøkelsene for 2011 (nye kommuner er understreket):

Arendal, Askøy, Bergen, Hamar, Kragerø, Kristiansand, Lenvik, Levanger, Lier, Lillehammer, Narvik, Oslo, Ringsaker, Sandefjord, Sandnes, Sarpsborg, Skedsmo, Skien, Sør-Varanger og Trondheim.

Personer i Beregningsutvalgets målgruppe var ved utgangen av i 2011 bosatt i 322 kommuner. Ved utgangen av 2010 bodde det personer i målgruppen i 325 kommuner.

6.2 Kommuneutvalgets representativitet

33,2 prosent av alle flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i Norge i perioden fra 1.1.2007 til 31.12.2011 bodde i de 20 utvalgskommunene ved utgangen av 2011. Den tilsvarende andelen for de 23 kommunene som deltok i 2010 var på 37,7 prosent.

En sammenligning av personene i utvalget med alle flyktninger/personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i denne perioden viser at utvalget er rimelig representativt for hele målgruppen med hensyn til bosettingsår, alder og kjønn. I kartleggingen vil resultatene fra de store byene telle mer og dette avspeiler bosettingsmønsteret for flyktninger.

Sett under ett har våre utvalgskommuner samme gjennomsnittlige andel i målgruppen av antall innbyggere som landsgjennomsnittet. Se vedleggstabell 1.

6.3 Presentasjon av tallmaterialet

For å muliggjøre sammenligning av årets resultat med tidligere kartlegginger er alle tall presentert eksklusive utgifter til kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad. Utgiftene til kvalifiseringsprogrammet er blitt skilt ut og presenteres i avnitt 6.3.2.13.

Gjennomsnittlige utgifter til integreringstiltak og administrasjon på de kartlagte tjenesteområdene i utvalgskommunene er beregnet til **89 500** kroner per person i målgruppen per år. Dette er en økning med 10,9 prosent fra 2010-kartleggingen.

For å gi et inntrykk av variasjonen mellom kommunene kan det nevnes at laveste og høyeste rapporterte utgift per person i målgruppen per år var henholdsvis 44 200 og 124 700 kroner, medianutgiften⁶ per person var 77 700 kroner.

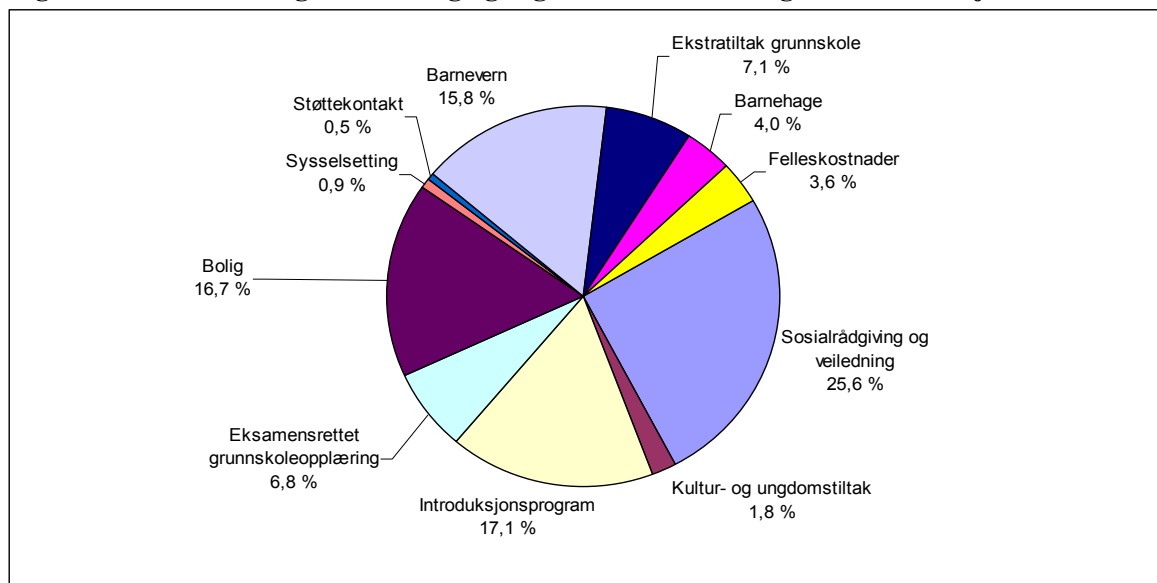
6.3.1 Totalutgiftenes fordeling på ulike utgiftsområder

Figur 6.1 viser andelen av utgiftene fordelt på de ulike utgiftsområdene. De største utgiftsområdene er sosial råd- og veiledning, administrering av introduksjonsordningen og bolig som til sammen utgjør nesten 60 prosent av de samlede utgiftene. Sammenlignet med 2010-kartleggingen er det lite endring i hvor mye de ulike utgiftsområdene utgjør av totale utgifter.

---

⁶ Medianutgiften er den utgiften som ligger i midten i en fordeling hvor utgiftene er rangert etter størrelse.

Figur 6.1 Prosentvis utgiftsfordeling og utgiftsområder kartlagt i administrasjonsundersøkelsen

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen

Det er store variasjoner mellom kommunene når det gjelder andel av totalutgiften som går til de enkelte utgiftsområdene. En viktig årsak er at utgiftsføringen kan variere fra kommune til kommune. Spesielt er sosial rådgiving og veiledning vanskelig å avgrense fra andre områder. Noen kommuner har av praktiske årsaker ført mange utgiftsområder på funksjon 275 Introduksjonsordningen eller funksjon 242 Sosial rådgiving og veiledning, mens andre i større grad har fordelt utgiftene på andre funksjoner.

6.3.2 Gjennomgang av kartlagte tjenesteområder

Tabell 6.1 viser utgiftstall for hvert enkelt tjenesteområde som er kartlagt. Som nevnt allerede kan utgifter til samme type tiltak være regnskapsført på ulike funksjoner i kommunenes regnskaper. I tillegg kan regnskapsføringen på forskjellige tjenesteområder variere fra år til år i samme kommune. Oppsplittede data vil derfor i begrenset grad kunne brukes som grunnlag for å trekke konklusjoner om aktivitetsnivået på de enkelte funksjonsområdene. I denne sammenheng bør det nevnes at siden Beregningsutvalgets oppdrag er å kartlegge kommunenes samlede utgifter, er metodene for innsamling og kvalitetssikring av oppgavene utformet med dette for øye og ikke for å gi sammenliknbare fordelinger etter aktivitetsområde.

Tabell 6.1 Gjennomsnittsverdier innen ulike utgiftsområder. Mest bruket KOSTRA-funksjoner i parentes.

Utgiftsområde	Median	Gjennomsnitt	Endring fra 2010
Sosial rådgivning og veiledning funksjon 242	17 600	24 800	3 300
Introduksjonsprogram funksjon 275 & div funksjoner	18 100	16 600	-200
Eksamensrettet grunnskoleopplæring	6 600	6 600	-
Sysselsetting div tiltak funksjon 273	0	900	-3 200
Boliger og boligadministrasjon funksjon 265	3 300	16 200	1 600
Støttekontakt funksjon 234	100	500	-100
Det statlige tilskuddet til enslige mindreårige	6 900	7 300	1 300
Barnevern funksjon 244, 251, 252	14 800	15 300	1 700
Ekstratiltak i grunnskole funksjon 202	7 300	6 900	300
Kulturtiltak diverse funksjoner	1 200	1 700	-200
Barnehage funksjon 201, 211, 221	3 700	3 900	500
Fellesutgifter funksjon 120, 130, 180	2 800	3 400	-200
Total	77 700	89 500	8 800
Kvalifiseringsprogrammet, administrasjon og stønad, fratrukket rammetilskuddet	-	2 300	

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen

For sammenligning viser tabell 6.1 medianutgiften. Medianen blir ikke påvirket av ekstreme verdier, slik gjennomsnittet blir. Forskjell mellom median og gjennomsnitt, skyldes at noen kommuner har høye eller lave utgifter, og disse kommunene trekker gjennomsnittet opp eller ned. Et eksempel er utgiftsområdet bolig-/boligadministrasjon, hvor medianen er 3 300 kroner og gjennomsnittet er 16 200 kroner. Her er det stor spredning mellom kommunene i hvor høye boligutgiftene er, og de store kommunene trekker gjennomsnittet opp.

Utgiftsområdene hvor det har vært størst endring i kroner fra 2010 til 2011 er barnevern, boliger og boligadministrasjon, sosial råd og veiledning og sysselsettingstiltak. Endringer i de enkelte tjenestoområdene er kommentert nærmere i følgende avsnitt.

6.3.2.1 Sosial rådgivning og veiledning - funksjon 242

Kommunene ble bedt om å oppgi hvor stor del av kommunens administrasjon og tiltak innen sosialtjenester knyttet til rådgivning, veiledning og økonomisk sosialhjelp i 2011 som ble brukt på flyktninger/personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt fra 1.1.2007 til 31.12.2011.

Netto driftsutgifter totalt til sosial rådgivning og veiledning per person i målgruppen er beregnet til 24 800 kroner i gjennomsnitt. Blant utvalgs kommunene varierte utgiftene per person i målgruppen innen dette feltet fra 3 700 til 47 900 kroner. Medianutgiften var 17 600 kroner. Alle de 20 kommunene hadde ført opp utgifter i denne delen av skjemaet. En årsak til disse variasjonene kan være at det i enkelte kommuner utbetales ytelser direkte til målgruppen i etableringsfasen, som i andre kommuner ville vært klientført. Videre kunne utgiftene bli påvirket av at kommuner med flyktningkontor fører en del relevante utgifter under dette tjenestoområde som andre kommuner fordeler over andre tjenestoområder.

Fra 2010 har utgiftene per person økt med 3 300 kroner eller 15,2 prosent.

6.3.2.2 Introduksjonsordningen – funksjon 275

Kommunene ble bedt om å oppgi de utgiftene som direkte knyttet seg til tilrettelegging og gjennomføring av introduksjonsordningen.

Netto driftsutgifter totalt til administrasjon av introduksjonsprogram per person i målgruppen er beregnet til 16 600 kroner i gjennomsnitt. Utgiften per person i målgruppen varierte blant kommunene fra 2 400 til 36 200 kroner, og medianutgiften var 18 100 kroner. Alle kommunene i utvalget oppga å ha hatt slike utgifter.

Administrasjon av introduksjonsordningen har hatt en liten nedgang siden 2010, med 250 kroner eller 1,5 prosent. Hvis man ser på sosial råd- og veiledning, administrasjon av introduksjonsprogrammet og sysselsetting sammen, er dette området som har holdt seg stabile fra 2010 til 2011. Dette gir et mer reelt sammenligningsgrunnlag fordi det varierer hvor utgiftene føres i kommunene.

6.3.2.3 Eksamensrettet grunnskoleopplæring

For 2010-kartleggingen ble det ikke spurt spesifikt om eksamensrettet grunnskoleopplæring i spørreskjemaet til kommunene, og det var kun noen få kommuner som la det til under sysselsettingstiltak. I 2011-kartleggingen har alle kommunene utenom én, utgifter på dette området. Det er grunn til å tro at det tidligere har vært en underrapportering på dette området. En annen årsak til utgiftsøkning på dette området er at det har vært en stor økning av enslige mindreårige siden 2008.

Netto driftsutgifter totalt til eksamensrettet grunnskoleopplæring per person i målgruppen er beregnet til 6 600 kroner i gjennomsnitt. Utgiftene per person i målgruppen varierte blant de kommunene som hadde utgifter på dette området fra 900 kroner til 16 400 kroner.

6.3.2.4 Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening - i hovedsak funksjon 273

Kommunene ble spurt om flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag deltok på sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og/eller arbeidstrening i 2011. Dersom personer fra målgruppen hadde deltatt på slike tiltak, ble kommunen bedt om å spesifisere tiltakene.

Gjennomsnittsutgiften for kommunene er beregnet til 900 kroner per person i målgruppen. Det er en nedgang fra 2010 med 78 prosent. 9 av de 20 kommunene oppga å ha hatt nettoutgifter til sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og/eller arbeidstrening til personer i målgruppen.

Nedgangen skyldes blant annet at flere kommuner i 2010-kartleggingen førte eksamensrettet grunnskoleopplæring under sysselsettingstiltak i 2010, mens det i 2011-kartleggingen var en egen post i skjemaet.

6.3.2.5 Boliger og boligadministrasjon - funksjon 265

Kommunene ble spurt om de i 2011 leide ut boliger til flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. I de tilfeller svaret var ja, ble kommunene bedt om å oppgi hvor mange kommunalt eide boliger som ble leid ut til målgruppen, og hvor mange boliger kommunen framleide til målgruppen per 31.12.2011. Kommunene ble også spurt om å anslå hvor stor andel av kommunens boligadministrasjon som ble brukt på målgruppen i 2011.

Variasjonene i utgift per person i målgruppen mellom kommunene i forbindelse med boligutleie og boligadministrasjon er store. Utgiftsnivået beror i første hånd på markedsverdien, andelen av målgruppen som bor i kommunale boliger og hvorvidt kommunen har kostnadsdekkende leie. Kommunenes regnskapspraksis og metoder for å beregne utgiftene vil ha betydning også innenfor dette tjenestområdet.

Gjennomsnittsutgiften i utvalgskommunene er beregnet til 16 200 kroner per person i målgruppen. Størrelsen på beløpene for de kommunene som har rapportert utgiften, varierer fra 44 til 32 000 kroner per person i målgruppen, og medianutgiften var 3 300 kroner. To kommuner rapporterte ikke noe på dette området.

I forhold til 2010, har boligutgiftene økt med 11 prosent eller 1 600 kroner per person i målgruppa.

6.3.2.6 Støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet - hovedsakelig funksjon 234

Kommunene ble bedt om å anslå målgruppens andel av administrasjon og tiltak til støttekontakt.

Netto driftsutgifter per person i målgruppen til administrasjon og tiltak til støttekontakt er beregnet til 460 kroner i gjennomsnitt. Blant kommunene som har rapportert utgifter innen dette feltet varierte utgiftene per person i målgruppen fra 60 til 8 900 kroner og medianutgiften var 140 kroner. 12 av de 20 kommunene i utvalget førte opp nettoutgifter i denne delen av skjemaet.

6.3.2.7 Det statlige tilskuddet til enslige mindreårige

I 2011 utgjorde tilskuddet til enslige mindreårige 7 300 kroner per person i målgruppen. Sammenlignet med 2010 har tilskuddet økt med 1 300 kroner per person i målgruppen. Denne økningen skyldes blant annet at det er flere enslige mindreårige bosatt i kommunene i 2011 enn i 2010, og at det har vært en økning i tilskuddet til enslige mindreårige, fra 119 556 kroner i 2010 til 123 144 kroner i 2011.

For 2011 er det gjennomført en særskilt kartlegging av kommunenes utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige (kommer tilbake til dette i endelig rapport).

6.3.2.8 Barne- og ungdomsverntjenester - hovedsaklig funksjonene 244, 251 og 252

Kommunene ble bedt om å anslå målgruppens andel av administrasjon og tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet og klientoverføringer innenfor barnevernet. I tillegg ble kommunene bedt om å oppgi antallet enslige mindreårige innenfor barnevernet. Alle kommuner trekker *statlig barnevernsrefusjon* fra i utgiftsberegningen.

Netto driftsutgifter per person i målgruppen til administrasjon og tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet er beregnet til 15 300 kroner i gjennomsnitt. Størrelsen på utgiftene for de kommunene som har rapportert utgiften varierer fra 2 700 til 34 300 kroner per person i målgruppen. Medianutgiften var 14 800 kroner per person. Én kommune rapporterte ikke noe på dette området.

Fra 2010-kartleggingen har utgiftene per person økt med 12,2 prosent eller 1 700 kroner. Noe av økningen kan forklares av en høy bosetting av enslige mindreårige i tidligere år. Bosettingen av enslige mindreårige i Beregningsutvalgets utvalgskommuner har økt med 36 personer eller 5,3 prosent fra 2010 til 2011. Økningen fra 2009 til 2010 var 97 personer eller 16,8 prosent.

6.3.2.9 Ekstratiltak i grunnskolen - funksjonene 202 og 222

Kommunene ble spurt om de hadde hatt ekstra timetildeling/utgifter til målgruppen utover de ordinære timene til særskilt norsk og morsmål, som det tidligere ble utbetalt øremerket statstilskudd for. Høsten 2006 ble det ikke utbetalt øremerket statstilskudd til kommunene, og fra 1.1.2007 ble det øremerkede tilskuddet innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Utgiftene som er tatt med gjelder spesielle ekstratiltak som nødvendige støttetimer i spesielle fag, leksehjelp, spesielle innføringsklasser eller faglige/sosiale tiltak som kan tilskrives elevenes flyktningbakgrunn.

Kommunenes gjennomsnittlige utgifter per person i målgruppen til ekstratiltak i grunnskolen er beregnet til 6 900 kroner. Utgiftene varierer på dette feltet per person i målgruppen fra 160 til 21 700 kroner, og medianutgiften var 7 300 kroner.

6.3.2.10 Kultur- og ungdomstiltak - funksjonene 231, 370, 385 og 392

Kommunene ble spurt om de i løpet av 2011 hadde utgifter til kultur- og ungdomstiltak som var spesielt rettet mot innvandrere. For hvert av tiltakene er kommunene bedt om å gi en kort beskrivelse av tiltaket og i hvilken grad tiltaket gjaldt personer i målgruppen.

Kommunenes gjennomsnittlige utgifter til kultur- og ungdomstiltak er beregnet til 1 700 kroner per person i målgruppen. Blant kommunene som har rapportert utgifter innen dette feltet varierte utgift per person i målgruppen fra 170 til 4 400 kroner, og medianutgiften var 1 200 kroner. To kommuner hadde ingen utgifter på dette område.

6.3.2.11 Barnehager og ekstrahjelp i barnehager - funksjonene 201, 211 og 221

For 2011-kartleggingen ble det beregnet barnehagekostnad for kommunene, ved å prisjustere utgiftene som ble gitt i 2010-kartleggingen. Barnehagekostnadene ble beregnet til å være 2 500 kroner per person i målgruppen. Kommunene ble spurt om å oppgi utgifter tilknyttet ekstrahjelp i barnehager for barn av personer i målgruppen bosatt i perioden fra 1.1.2007 til 31.12.2011.

Gjennomsnittlig utgift til barnehager og ekstrahjelp i barnehager er beregnet til 3 900 kroner per person i målgruppen, en økning på 500 kroner per person fra 2010. Blant utvalgskommunene varierte utgiftene per person i målgruppen innen dette feltet fra 2 500 til 10 700 kroner, og medianutgiften var 3 700 kroner. To kommuner har ikke oppgitt å ha utgifter til ekstrahjelp i barnehager.

6.3.2.12 Felleskostnader /inntekter - funksjonene 120, 130 og 180

I henhold til KOSTRA skal felleskostnader/- inntekter i størst mulig grad være fordelt på tjenestefunksjonene. Kommunene ble spurt om de hadde kostnader/inntekter innen de ulike tjenesteområder som ikke var ført opp under andre KOSTRA-funksjoner. Kommunene fylte her ut driftskostnader/inntekter som er felles i den forstand at de samme varer og tjenester benyttes av flere etater/kontorer i kommunene. Typiske varer og tjenester som kommunene rapporterte var for eksempel telefon, it-tjenester, porto og husleie i felles kommunale bygg.

Gjennomsnittlig felleskostnad per person i målgruppen er beregnet til 3 400 kroner. Blant utvalgskommunene som oppga utgifter på dette området, varierte utgiftene per person i målgruppen innen dette feltet fra 830 til 10 600 kroner, og medianutgiften var 2 800 kroner. Alle utvalgskommunene unntatt en, oppga utgifter i denne skjemadelen.

6.3.2.13 Kvalifiseringsprogram – funksjon 276

Kvalifiseringsprogrammet (KVP) ble startet 1. november 2007 og ble innfaset i kommunene i løpet av 2008 og 2009. Kvalifiseringsprogrammet er landsdekkende fra 1. januar 2010.

I KOSTRA-publiseringsen 15. mars forelå ikke tall for utbetalt kvalifiseringsstønad og det er foreløpig ikke planlagt publisering i løpet av 2012. Beregningsutvalget har derfor brukt opplysninger fra skjemaet for administrasjonsundersøkelsen om utgifter til administrasjon av kvalifiseringsprogrammet til målgruppen for å beregne utgifter per person i målgruppen. Kommunene er spurt om de har kvalifiseringsprogram som dekker målgruppen, hvilke tiltak dette gjelder og regnskapstall for disse. I tillegg har kommunene rapportert utbetalt kvalifiseringsstønad. For å finne netto utgift for kommunene, har vi trukket fra rammefinansieringen kommunene får, fra driftsutgiftene og utbetalt kvalifiseringsstønad. Dette gjøres fordi det som tidligere var øremerkede tilskudd til kvalifiseringsprogrammet, f.o.m. 2011 inngår i rammetilskuddet til kommunen.

I kartleggingen for 2011 har 13 kommuner rapportert driftsutgifter og driftsinntekter til kvalifiseringsprogrammet. Sammen med utbetalt kvalifiseringsstønad blir netto driftsutgift per person

i målgruppen på 2 300 kroner hvilket gir en utgift per flyktning over femårsperioden på 11 300 kroner. Dette gir en økning på 3 700 kroner fra 2010.

6.4 Utgiftsutviklingen

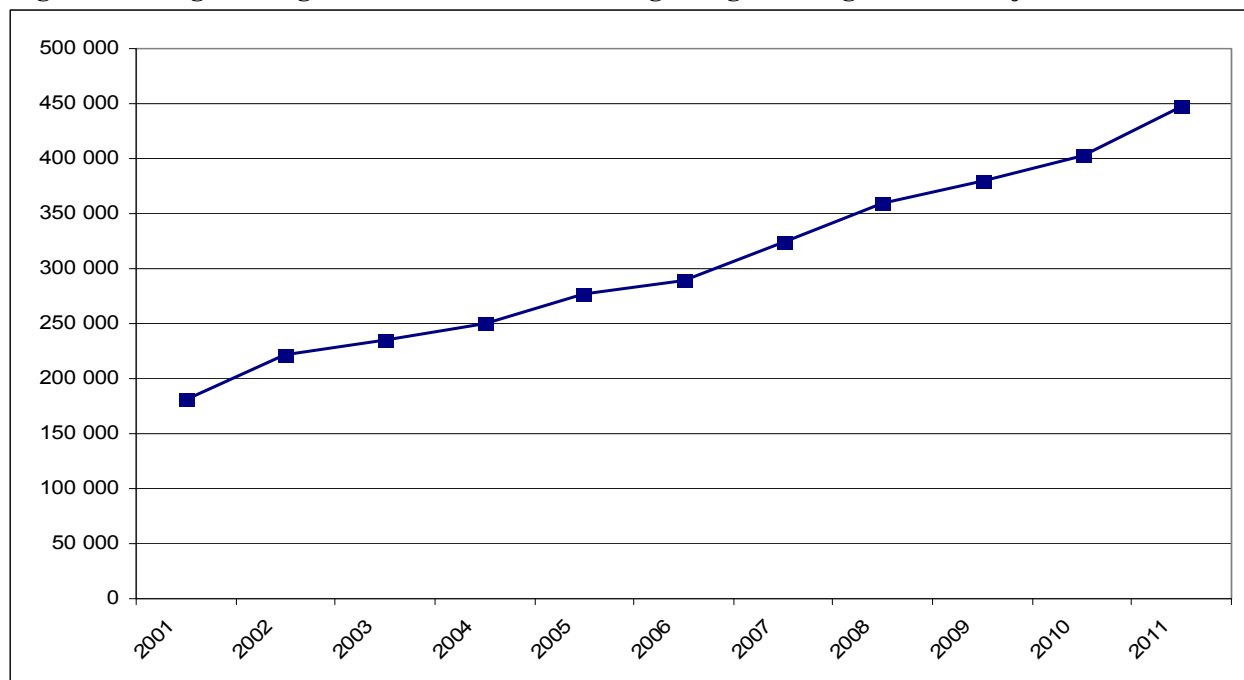
Beregnete utgifter på de kartlagte områdene var i 2011 på **89 500 kroner** per person i målgruppen. For å finne utgiften per flyktning over femårsperioden blir beløpet multiplisert med fem. Dette utgjør **447 400 kroner** for fem årskull. Fra 2010 til 2011 har det vært en økning i de kartlagte utgiftene på **10,9 prosent**. Til sammenlikning har kommunal deflator, i følge rapport fra Teknisk Beregningsutvalg (TBU) 27.04.2012, økt med 3,9 prosent fra 2010 til 2011.

Utvalgskommunenes totale utgifter til målgruppen har økt fra 914,2 millioner kroner i 2010 til 938 millioner kroner i 2011, en økning på 2,6 prosent. Totalt antall personer i målgruppen i utvalgskommunene rapportert i administrasjonsundersøkelsen har gått ned fra 11 332 personer i 2010 til 10 484 personer i 2011, en nedgang på 7,5 prosent.

En forklaring til økning i utgifter per person er at det for 2011-kartleggingen er blitt spurt spesifikt om eksamensrettet grunnskoleopplæring. Dette gjør at flere kommuner rapporterer inn tall i undersøkelsen. I 2010-kartleggingen var det kun 12 kommuner som rapporterte tall for eksamensrettet grunnskoleopplæring, mens det i 2011-kartleggingen var 19 kommuner. Eksamensrettet grunnskoleopplæring alene står for 0,67 prosentpoeng av økningen per person i målgruppen. Det tyder på at eksamensrettet grunnskoleopplæring har vært underrapportert tidligere. En annen grunn til utgiftsøkningen på dette område kan skyldes den store økningen av enslige mindreårige siden 2008.

En annen forklaring til økning i utgifter per person er den store andelen bosatte som er enslige voksne og enslige mindreårige. Som nevnt tidligere har det vært en økning av antallet enslige mindreårige siden 2008, med svær høy bosetting i 2009 og 2010.

Figur 6.2 Beregnede utgifter for fem årskull til integreringstiltak og administrasjon 2001 – 2011

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen

Figur 6.2 viser beregnede utgifter til integreringstiltak og administrasjon i perioden 2001-2011. Beregnede utgifter i 2010 var 80 700 kroner per person i målgruppen, tilsvarende 403 400 kroner for fem årskull, for 2009 var 75 900 kroner per person i målgruppen, tilsvarende 374 500 kroner for fem årskull, og for 2008 var beløpene henholdsvis 71 800 og 324 400 kroner for fem årskull.

6.5 Sammenheng mellom administrasjons-, sosialhjelps- og introduksjonsundersøkelsen

Tabell 6.2 viser kombinasjonen av de kartlagte utgiftsnivåene i sosialhjelpsundersøkelsen, administrasjonsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget. Ved hjelp av tabellen får man fram variasjon mellom kommunen.

Det kan være flere årsaker til forskjeller mellom kommunene. Skillet mellom utgifter til sosialhjelp og utgifter under administrasjonsundersøkelsen representerer ikke nødvendigvis reelle forskjeller i tjenestetilbudet. Variasjoner kan forklares med blant annet ulik organisering og regnskapsføring. For eksempel vil utgifter til boligjenester komme med i administrasjonsundersøkelsen dersom kommunen ikke dekker husleieutgifter gjennom utbetaling av sosialhjelp, men gjennom en subsidiering av husleien. Ved en eventuell dekning av husleie som sosialhjelp vil kostnadene komme med i sosialhjelpsundersøkelsen. Resultatene fra undersøkelsene er derfor ikke nødvendigvis sammenlignbare kommunene imellom.

Tabell 6.2 Utgifter per person i målgruppen til sosialhjelp, introduksjonsstønad, integreringstiltak og administrasjon av disse. 2011. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget.

<i>Kommune</i>	<i>Sosialhjelp</i>	<i>Introduksjonsstønad</i>	<i>Administrasjon</i>	<i>Totalt</i>
0105 Sarpsborg	138	89	73	84
0231 Skedsmo	254	95	61	91
0301 Oslo	90	84	120	108
0403 Hamar	162	71	96	98
0412 Ringsaker	106	102	58	74
0501 Lillehammer	134	87	109	107
0626 Lier	133	114	60	82
0706 Sandefjord	121	93	86	91
0806 Skien	79	125	79	90
0815 Kragerø	120	86	90	92
0906 Arendal	138	119	79	96
1001 Kristiansand	143	124	88	103
1102 Sandnes	86	110	75	85
1201 Bergen	68	100	93	92
1247 Askøy	78	90	74	79
1601 Trondheim	86	114	128	120
1719 Levanger	36	114	99	96
1805 Narvik	64	102	49	64
1931 Lenvik	48	141	102	105
2030 Sør-Varanger	73	103	139	123
Utvalgskommunene	100	100	100	100
Alle kommuner	95	112		

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen, sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen

En annen forklaring til variasjoner kan være størrelsen på de ulike årskullene. Som vist i kapittel 5 er utgifter til sosialhjelp høyest for de som har blitt bosatte det siste året, og utbetalinger av introduksjonsstønad er høyere til de personer med en botid på to og tre år ettersom flere av disse enn i andre årskull er i introduksjonsprogram.

I tillegg kan sammensetningen av målgruppen innenfor de ulike årskullene påvirke utgiftsbildet i kommunene. Hvorvidt kommunene for eksempel har bosatt familier eller enslige, barn eller voksne kan påvirke utgiftsbildet.

7 Forholdet mellom beregnede utgifter til målgruppen og integreringstilskuddet i 2011

Kommunenes gjennomsnittsutgifter til målgruppen var ifølge 2011-kartleggingen på **726 800 kroner**, eksklusive utgifter til kvalifiseringsprogram. Dette er en økning på 66 900 kroner eller 10,1 prosent sammenlignet med 2010-kartleggingen (660 000 kroner). Gjennomsnittsutgifter til målgruppen består av utbetalt sosialhjelp (77 100), utbetalt introduksjonsstønadsundersøkelsen (175 000), utgifter til administrasjon (447 400) samt helseutgifter (27 300).

Uten helseutgifter på 27 300 kroner viser tallmaterialet fra administrasjonsundersøkelsen og sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen utgifter per flyktning over femårsperioden på 699 500 kroner.

Introduksjonsstønadsundersøkelsen har hatt en økning fra 2010-kartleggingen på 11,7 prosent. Med en økt andel enslige voksne i målgruppen blir det en økt andel deltakere i introduksjonsprogram. Økningen i introduksjonsstønaden står for 2,74 prosentpoeng av den totale utgiftsøkningen.

Beregnete utgifter til kvalifiseringsprogram⁷ er 11 300 kroner per flyktning over femårsperioden. Utgiftene er beregnet ut fra opplysninger innhentet gjennom administrasjonsundersøkelsen og inkluderer både utbetalt kvalifiseringsstønadsundersøkelsen og administrasjon av programmet. Samlede utgifter per flyktning over femårsperioden inkludert utgifter til kvalifiseringsprogram var på **738 200 kroner**. Dette danner til sammen grunnlaget for integreringstilskuddet.

Tabell 7.1 er en sammenstilling av resultatene av Beregningsutvalgets undersøkelser 2011 og 2010, og viser utgifter per person i målgruppen over femårsperioden samt prosentvis endring fra 2010.

Tabell 7.1 Resultat av Beregningsutvalgets kartlegging 2011 og 2010. Kroner⁸

	2011	2010	Endring fra 2010
Administrasjonsundersøkelsen (ekskl. utgifter til kvalifiseringsprogram)	447 400	403 400	10.9 %
Sosialhjelpsundersøkelsen	77 100	73 600	4.8 %
Introduksjonsstønadsundersøkelsen	175 000	156 700	11.7 %
Samlede utgifter	699 500	633 700	10.4 %
Utgifter til helsetjenester	27 300	26 300	3.8 %
Samlede utgifter inkl. utgifter til helsetjenester	726 800	660 000	10.1 %
Utgifter til kvalifiseringsprogram inkl. kvalifiseringsstønadsundersøkelsen	11 300	7 700	47.7 %
Samlede utgifter inkl. kvalifiseringsprogram	738 200	667 600	10.6 %

Bortsett fra helseutgifter er det kun for utvalgskommunene vi har en komplett kartlegging av utgiftene til målgruppen (sosialhjelp, introduksjonsstønadsundersøkelsen og administrasjon), og det er derfor nyttig å sammenligne utvalgskommunenes utgifter med gjennomsnittsutgiftene for landet. Dersom vi kun ser på utvalgskommunenes utgifter til utbetaling av sosialhjelp og introduksjonsstønadsundersøkelsen skiller dette imidlertid seg lite fra gjennomsnittsbeløpet for alle kommuner. Som tidligere år er de gjennomsnittlige utgiftene til sosialhjelp noe høyere for utvalgskommunene enn for alle kommuner sett under ett. De gjennomsnittlige utgiftene til introduksjonsstønadsundersøkelsen er også som tidligere år noe lavere for utvalgskommunene enn for landet sett under ett.

De 20 utvalgskommunene utbetalte i snitt 78 300 kroner i økonomisk sosialhjelp i 2011 per flyktning over femårsperioden, mot 77 100 kroner i gjennomsnitt for alle kommuner i landet som er med i sosialhjelpsundersøkelsen. I introduksjonsstønadsundersøkelsen betalte de 20 utvalgskommunene i snitt 160 500 kroner til per flyktning over femårsperioden, mot 175 000 kroner i gjennomsnitt for alle kommuner

⁷ Det kan leses mer om kvalifiseringsprogrammet og beregningsmåte i avsnitt 6.3.2.13

⁸ Beløpene i Tabell 7.1 er avrundet til nærmeste hundre.

som er med i introduksjonsstønadsundersøkelsen. Totale gjennomsnittsutgifter for utvalgskommunene ble dermed noe lavere enn snittet for alle kommuner, 713 600 mot 726 800 kroner. Som nevnt tidligere brukes tall for utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad fra alle landets kommuner (sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen), fordi dette gir et mer korrekt bilde av de reelle utgiftene. Det er dette landssnittet (726 800) som er lagt til grunn som resultat i Beregningsutvalgets kartlegging i 2011. Med tillegg for resultatene av kartleggingen av kvalifiseringsprogrammet blir utgiftene 738 200 kroner per person i målgruppen over femårsperioden.

Satsen for integreringstilskuddet for 2011 økte med 7 200 kroner fra 2010 for både voksne og barn, til henholdsvis 581 500 kroner og 561 500 kroner. Kommunenes beregnede utgifter til de fem årskullene var med andre ord høyere enn tilskuddet de mottok i 2011.

8 Kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (Voksenopplæringsundersøkelsen)

8.1 Resultater i voksenopplæringsundersøkelsen

8.1.1 Deltakere

Tabell 8.1 viser totalt antall deltakere som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2011 sammenlignet med 2010. Variasjonen mellom utvalgs kommunene er stor, med en undervisning som omfattet fra 116 til 12 279 personer.

Tabell 8.1 Antall deltakere i 2011 for kommunene i voksenopplæringsundersøkelsen⁹.

Kommune	2011	2010
0105 Sarpsborg	415	450
0231 Skedsmo	367 ¹⁰	1 000
0301 Oslo	12 279	16 850
0403 Hamar	502	620
0412 Ringsaker NY!	395	-
0501 Lillehammer	276	260
0626 Lier	266	350
0706 Sandefjord	413	430
0806 Skien NY!	495	-
0815 Kragerø	116	100
0906 Arendal	439	410
1001 Kristiansand	1 087	1 190
1102 Sandnes	868	700
1201 Bergen	3 757	4 240
1247 Askøy	134	130
1601 Trondheim	1 422	1 600
1719 Levanger	212	180
1805 Narvik NY!	268	-
1931 Lenvik	263	350
2030 Sør-Varanger	163	100
I alt	24 137	32 260¹¹

Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

8.1.2 Utgiftsnivået i kommunene

Tabell 8.2 viser at gjennomsnittlig utgift per undervisningstime var på 1 120 kroner når drift uten lokaler (utgiftsbegrep A) legges til grunn, og 1 380 kroner når man benytter drift med lokaler (utgiftsbegrep B). I 2010 var beløpene henholdsvis 1 030 og 1260 kroner. For begge utgiftsbegreper var det i 2011, som for tidligere år, store forskjeller mellom høyeste og laveste verdi. Utgiftene etter utgiftsbegrep A varierer fra 790 til 1 360 kroner. Etter utgiftsbegrep B varierer utgiftene fra 930 til 1 520 kroner. Det er vanskelig å gi en entydig forklaring på variasjonen i kommunenes utgifter. Denne

⁹ Antall deltakere i 2010 er avrundet til nærmeste 10, mens antallet deltakere i 2011 er ikke avrundet.

¹⁰ Skedsmo oppgir antall deltakere en gitt dato, ikke totalt antall deltagere i løpet av året. Derfor er det stor forskjell mellom antall deltakere i 2010 og 2011.

¹¹ Totalt antall deltakere i 2010 er inkludert de fra kommunene som var med i 2010-kartleggingen, men ikke i 2011-kartleggignen; Larvik, Flora, Ålesund, Bodø, Harstad og Tromsø.

kartleggingen gir ikke tilstrekkelig informasjon for å se noen sammenheng mellom timepris og antall undervisningstimer, gjennomsnittlig antall deltakere eller gjennomsnittlig gruppestørrelse.

Tabell 8.2 Kommunenes gjennomsnittsutgift per undervisningstime i 2011. Kroner¹².

Kommune	Utgiftsbegrep A per undervisningstime	Utgiftsbegrep B per undervisningstime
0105 Sarpsborg	1 210	1 430
0231 Skedsmo	1 100	1 520
0301 Oslo	1 240	1 520
0403 Hamar	1 200	1 330
0412 Ringsaker NY!	1 360	1 510
0501 Lillehammer	930	1 130
0626 Lier	1 280	1 470
0706 Sandefjord	930	1 090
0806 Skien NY!	1 030	1 380
0815 Kragerø	1 090	1 340
0906 Arendal	1 070	1 270
1001 Kristiansand	1 140	1 470
1102 Sandnes	1 140	1 350
1201 Bergen	980	1 210
1247 Askøy	1 070	1 320
1601 Trondheim	980	1 260
1719 Levanger	1 050	1 160
1805 Narvik NY!	910	1 020
1931 Lenvik	790	930
2030 Sør-Varanger	1 020	1 310
<i>Utvalgskommunene</i>	1 120	1 380

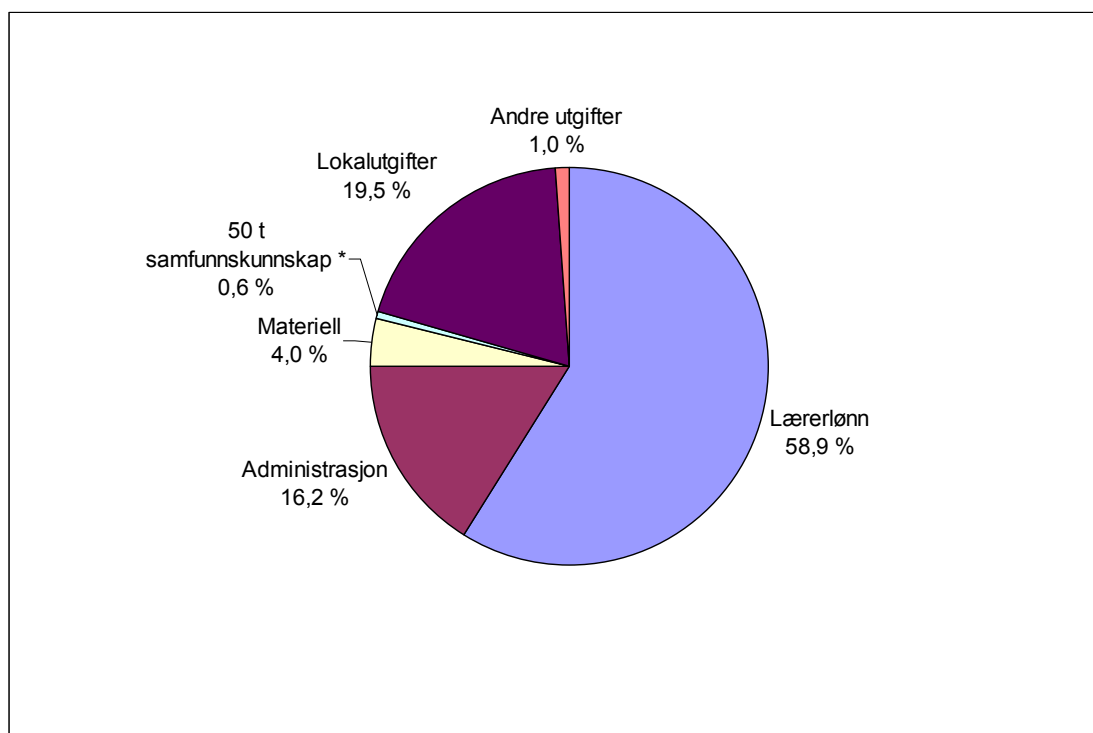
Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

8.1.3 Utgiftsfordelingen

Figur 8.1 viser samlede driftsutgifter til voksenopplæringen fordelt på de ulike utgiftsområdene. En stor del av driftsutgiftene, 58,9 prosent, går til lærerlønn. I tillegg føres noen av lønnsutgiftene (til for eksempel rektor og rådgiver) under administrasjonsutgifter. Henholdsvis 19,5 og 16,2 prosent går til lokalutgifter og administrasjonsutgifter, 4,0 prosent går til materiell, og de øvrige utgiftsområdene utgjør en svært liten andel. Det er liten endring fra 2010 i denne fordelingen. Utgiftsfordelingen varierer noe mellom kommunene, men i samtlige kommuner utgjør lønnsutgifter den største delen av totale utgifter, fra 46,8 prosent til 74,7 prosent.

¹² Kronebeløpene i kommunenes utgifter per undervisningstime er avrundet til nærmeste tier..

Figur 8.1 Prosentvis utgiftsfordeling på utgiftsområder kartlagt i voksenopplæringsundersøkelsen *

Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

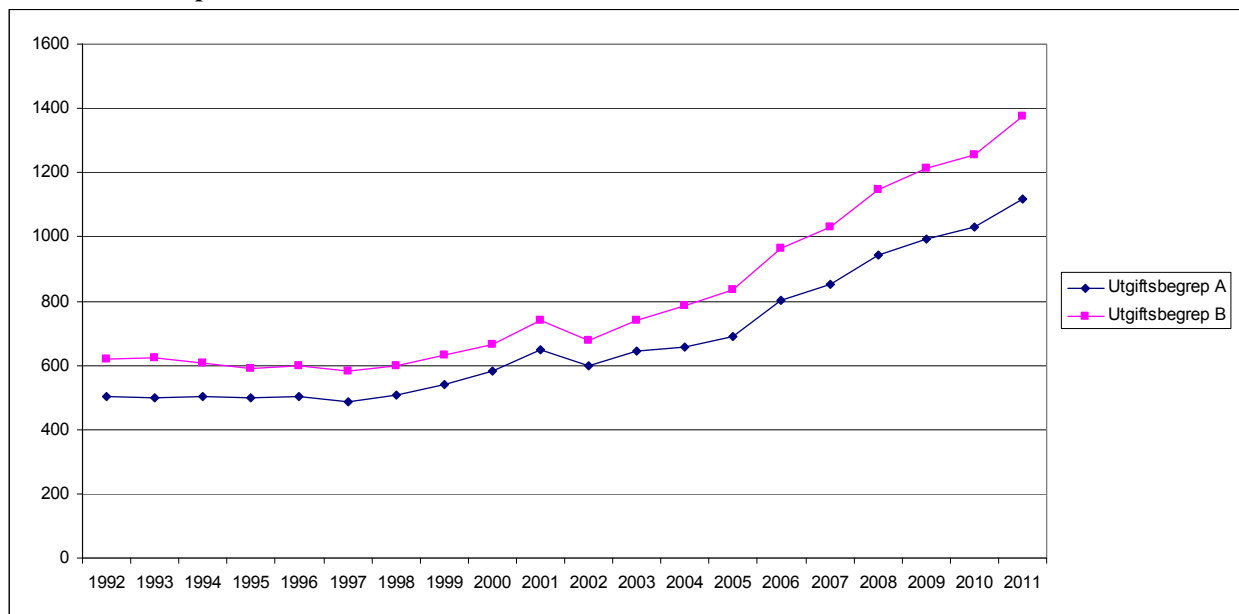
* Utgiftene til 50 t samfunnskunnskap er inkludert i lærerlønn, administrasjon og materiell. Det som i figuren framkommer som en egen andel er kun eventuelle "tilleggsutgifter" kommunene har hatt for å gjennomføre denne undervisningen, jf. pkt. 14 i voksenopplæringskjemaet bakerst i rapporten.

8.1.4 Utgiftsutviklingen

Figur 8.2 viser at gjennomsnittsutgiftene for 2011 har steget i forhold til 2010. For utgiftsbegrep A og B er økningen på henholdsvis 8,5 og 9,6 prosent. Tallene for 2011 er ikke direkte sammenlignbare med kartlegginger før 2010 på grunn av at timeprisen for 2011 er beregnet ut fra utgifter og undervisningstimer knyttet til alle deltakere, også de utenfor målgruppen, slik som i 2010-kartleggingen.

De kartlagte gjennomsnittsutgiftene per undervisningstime holdt seg relativt stabile fra 1992 til 1997. Fra 1998 var det en utgiftsøkning frem til og med 2002. Etter en nedgang i 2002, har utgiftene økt igjen i perioden etter 2003.

**Figur 8.2 Utgift per undervisningstime til norsk og samfunnskunnskap. Årene 1992 til 2011.
Løpende kroner**

Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

Tidligere rapporter

Tidligere rapporter over kommunenes utgifter til bosetting av flyktninger og personer med opphold på humanitært opphold finnes på www.imdi.no eller kan fås ved henvendelse til Beregningsutvalgets sekretariat: beregningsutvalget@ssb.no

Tilleggsrapport

I forbindelse med 2011-kartleggingen ble det også gitt et tilleggsoppdrag for å finne kommunenes utgifter til integrering og bosetting av enslige mindreårige. Denne rapporten finnes på www.imdi.no

Vedlegg

Vedleggstabell 1. Struktur tall for kommunene i administrasjonsundersøkelsen per 31.12.2011. Antall innbyggere fra www.ssb.no og folketall for målgruppen etter kommunenes opplysninger i administrasjonsundersøkelsen.

	Antall innbyggere 31.12.11	Antall personer i målgruppen 31.12.2011	Antall i målgruppen i prosent av antall innbyggere
0105 Sarpsborg	53 333	290	0,5
0231 Skedsmo	49 698	342	0,7
0301 Oslo	613 285	3 331	0,5
0403 Hamar	29 045	235	0,8
0412 Ringsaker NY!	33 191	142	0,4
0501 Lillehammer	26 765	241	0,9
0626 Lier	24 177	180	0,7
0706 Sandefjord	44 150	179	0,4
0806 Skien NY!	52 509	551	1,0
0815 Kragerø	10 710	159	1,5
0906 Arendal	42 801	321	0,7
1001 Kristiansand	83 243	833	1,0
1102 Sandnes	67 814	352	0,5
1201 Bergen	263 762	1 658	0,6
1247 Askøy	26 210	119	0,5
1601 Trondheim	176 348	1 196	0,7
1719 Levanger	18 922	178	0,9
1805 Narvik NY!	18 473	224	1,2
1931 Lenvik	11 345	119	1,0
2030 Sør-Varanger	9 860	58	0,6
<i>Alle kommuner i utvalget</i>	1 655 641	10 708	0,6
<i>Hele landet 1)</i>	4 985 870	31 568	0,6

1) Antall personer i målgruppen med gyldig fødselsnummer registrert bosatt per 31.12.2011.

**Vedleggstabell 2. Integreringstilskuddets satser fra 1991 til 2011. Etter antall år bosatt i Norge.
Kroner**

Utbetalingsår	Totalt	1 År	2 År	3 År	4 År	5 År	Antall førstegangs- bosatte personer per år
1991	240 000	80 000*	40 000	40 000	40 000	40 000	4 200
1992	283 500	78 500	70 000	45 000	45 000	45 000	3 800
1993	270 000	67 500	67 500	45 000	45 000	45 000	3 200
1994	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	11 900
1995	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	5 600
1996	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	2 600
1997	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	2 700
1998	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	3 000
1999	290 000	70 000	65 000	55 000	50 000	50 000	6 700
2000	300 000	75 000	65 000	60 000	50 000	50 000	6 300
2002	365 000	85 000	75 000	75 000	65 000	65 000	7 200
2002	376 000	87 000	77 000	77 000	68 000	67 000	8 300
2003	376 000	87 000	77 000	77 000	68 000	67 000	6 700
2004	393 000	96 000	85 000	77 000	68 000	67 000	5 300
2005	432 000 (voksne)	120 000 (voksne)	91 000	80 000	71 000	70 000	5 000
	412 000 (barn)	410 000 (barn)					
2006	450 000 (voksne)	130 000 (voksne)	98 000	81 000	71 000	70 000	5 300
	430 000 (barn)	110 000 (barn)					
2007	476 000 (voksne) 456 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	113 000	92 000	71 000	70 000	3 800
2008	496 000** (voksne) 476 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	123 400	99 600	73 000	70 000	4 400 ***
2009	551 500 (voksne) 531 500 (barn)	140 000 (voksne) 120 000 (barn)	141 000	125 500	75 000	70 000	6 100
2010	574 300 (voksne) 554 300 (barn)	147 500 (voksne) 127 500 (barn)	146 400	130 400	80 000	70 000	
2011	631 500 (enslige voksne)	200000 (enslige voksne)	150000	131500	80000	70000	
	581 500 (voksne)	150000 (voksne)					
	581 500 (enslige mindreårige)	150000 (enslige mindreårige)					
	561 500 (barn)	130000 (barn)					

Kilde: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

* I tillegg kom volumtilskuddet på 500 000 kroner pr. 18 bosatte.

** Fra 1. juli økt til 515 000 for voksne og 505 000 for barn

*** I følge 2007-rapporten var det 4 900 førstegangsbosatte i 2007. Tallet i årets rapport er justert etter offisielle tall fra IMDi.

**** Fra 2011 gjelder også at barn som blir født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, vil utløse integreringstilskudd.

Vedleggstabell 3. Oversikt over kommunenes utgifter og antall i målgruppen i 2010 og 2011.

Utgåtte kommuner i 2010 er inkludert (markert med kursiv). Utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønnd er ikke inkludert.

	Antall i målgruppen		Totale utgifter, eksl kvp		Utgifter per person	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
0105 Sarpsborg	285	255	18 590 928	14 780 600	65 231	57 963
0231 Skedsmo	334	306	18 099 092	16 405 559	54 189	53 701
0301 Oslo	3 142	3 212	338 483 919	303 796 363	107 746	94 582
0403 Hamar	236	233	20 312 953	18 458 439	86 255	79 391
0412 Ringsaker NY!	143	-	7 429 710	-	52 138	-
0501 Lillehammer	242	234	23 652 286	20 315 619	97 939	87 005
0626 Lier	182	204	9 809 760	12 001 823	53 900	58 832
0706 Sandefjord	165	149	12 626 109	9 075 280	76 522	61 113
<i>0709 Larvik UTGÅTT</i>	-	238	-	19 512 780	-	81 986
0806 Skien NY!	548	-	38 848 475	-	70 956	-
0815 Kragerø	161	144	12 941 299	10 408 562	80 381	72 282
0906 Arendal	323	271	22 805 845	15 565 668	70 606	57 544
1001 Kristiansand	833	889	65 631 685	46 277 374	78 790	52 056
1102 Sandnes	337	306	22 515 153	20 832 227	66 910	68 191
1201 Bergen	1 657	1 641	137 376 532	127 162 817	82 932	77 491
1247 Askøy	122	112	8 082 723	11 618 917	66 524	103 740
<i>1401 Flora UTGÅTT</i>	-	170	-	8 924 379	-	52 496
<i>1504 Ålesund UTGÅTT</i>	-	190	-	16 894 580	-	88 919
1601 Trondheim	1 196	1 185	136 776 420	126 303 498	114 362	106 585
1719 Levanger	179	166	15 835 728	16 128 581	88 716	97 454
<i>1804 Bodø</i>	-	503	-	26 003 345	-	51 748
1805 Narvik NY!	224	-	9 899 670	-	44 195	-
<i>1901 Harstad UTGÅTT</i>	-	350	-	20 995 754	-	60 074
<i>1902 Tromsø UTGÅTT</i>	-	398	-	38 656 997	-	97 128
1931 Lenvik	121	135	10 990 226	9 863 169	91 205	73 061
2030 Sør-Varanger	59	46	7 358 626	4 223 821	124 722	92 831
I alt	10 484	11 332	938 067 138	914 206 152	89 476	80 675

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen 2010 og 2011.

Vedleggstabell 4. Antall personer i målgruppen per 31.12.2011 ette bosettingsår, flyktningkategori, alder, kjønn, landsdel, kommunestørrelse og statsborgerskap

Bakgrunnsopplysninger		Antall personer		Prosent	
		Målgruppen	Adm.und	Målgruppen	Adm.und
I alt		31 568	10 801	100	100
Kull	2011	5 928	1 721	17.2	12.5
	2010	6 941	2 138	23.6	19.2
	2009	7 739	2 630	29.4	29.1
	2008	5 964	2 278	17.5	21.8
	2007	4 996	2 034	12.3	17.4
Flyktningkategori	ANN	101	27	0.3	0.2
	FAM	6 887	2 875	21.7	27.1
	FLUKTANN	1	-	0	-
	FLUKTASYL	19 553	6 641	62.1	61.1
	FLUKTKOLL	7	3	0	0
	FLUKTOFF	5 019	1 255	15.9	11.5
Alder	0 - 5	2 296	741	7.3	6.7
	6 - 15	6 244	2 083	19.6	19.5
	16 - 18	2 826	884	9	8.1
	19 - 25	5 191	1 817	16.6	16.9
	26 - 35	8 262	2 988	26.3	27.5
	36 - 45	4 461	1 509	14	14.1
	46 - 55	1 533	508	4.8	4.7
	56 - 66	547	200	1.7	1.9
	67 ->	208	71	0.7	0.7
Kjønn	Menn	17 255	5 848	54.9	54.3
	Kvinner	14 313	4 953	45.1	45.7
Landsdel	Oslo og Akershus	5 951	3 671	18.6	34
	Hedmark og Oppland	2 740	643	8.7	5.9
	Sør-Østlandet	5 828	1 442	18.3	13.3
	Agder og Rogaland	4 958	1 542	15.7	14.3
	Vestlandet	4 782	1 750	15.2	16.3
	Trøndelag	2 747	1 371	8.8	12.6
	Nord-Norge	4 562	382	14.6	3.5
Innbyggere	Ikke i administrasjonsundersøkelsen	20 464	-	65.1	-
	0 - 9999	271	59	0.9	0.5
	10000 - 19999	723	669	2.3	6.1
	20000 - 49999	1 850	1 819	5.8	16.9
	50000 ->	8 260	8 254	25.9	76.5

Bakgrunnsopplysninger		Antall personer		Prosent	
		Målgruppen	Adm.und	Målgruppen	Adm.und
Statsborgerskap	Norsk	2 024	911	5.8	8.5
	Vest-Europa u/Tyrkia, Nord- Amerika og Oseania ekskl Norge	15	9	0	0.1
	Øst-Europa	1 688	556	4.9	5
	Asia m/Tyrkia	11 547	3 983	36.7	37.1
	Afrika	14 123	4 559	45.2	41.5
	Sør- og Mellom- Amerika	32	13	0.1	0.1
	Statsløse og uoppgett	2 139	770	7.3	7.6

Kartlegging av kommunenes netto utgifter i 2011 til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag

Kommunenavn:

Denne undersøkelsen utføres av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Hensikten med undersøkelsen er å skaffe opplysninger som kan gi grunnlag for å beregne utgiftsutviklingen i kommunene forbundet med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. **Målgruppen i undersøkelsen er:**

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
- Barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen for integreringstilskudd. Dette gjelder ikke barn som får vedtak om familieinnvandring.

De områdene vi skal kartlegge gjennom denne delen av årets undersøkelse er tilsvarende:

- * sosialkontortjenester
- * introduksjonsprogram
- * innvandrers-/flyktningkontortjenester
- * eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne
- * kvalifiseringsprogram
- * sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening
- * bolig-/boligadministrasjonstjenester
- * støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet
- * enslige mindreårige
- * barne- og ungdomsvernet
- * ekstratiltak i grunnskolen
- * kultur- og ungdomstiltak
- * barnehager
- * felleskostnader

Utgifter til helse og rusomsorg blir ikke kartlagt.

Beregningsutvalget kartlegger netto driftsutgifter. Det betyr at statstilskudd, refusjoner, salgs- og leieinntekter og andre inntekter skal trekkes fra. Se veiledning i hver skjemadel.

Kontaktpersonen kommunen har utpekt, vil ha ansvaret for å koordinere innsamlingen av opplysningene i kommunen. Dersom det skulle være spørsmål vedrørende undersøkelsen eller selve utfyllingen av skjemaet send gjerne e-post til denne adressen: [beregningutvalget@ssb.no](mailto:beregningsutvalget@ssb.no)
Dessuten kan følgende personer kontaktes:

Eiliv Mørk, SSB, tlf. 21 09 46 93, e-post: eim@ssb.no
Siri Lozano-Handelsby, tlf. 21 09 44 21: slh@ssb.no
Liv Johansson, SSB, tlf. 21 09 46 17: e-post: ljo@ssb.no
Nina Gran, KS, tlf. 24 13 27 78 / 915 26 482, e-post: nina.gran@ks.no
Ragnhild Dugstad, IMDi, tlf. 48 09 96 85, e-post: rdu@imdi.no

Vi ber om at spørreskjemaet blir fylt ut og returnert til Statistisk sentralbyrå; pr. e-post til [beregningutvalget@ssb.no](mailto:beregningsutvalget@ssb.no) innen **15. mars 2012**.

Takk for hjelpen!

Milepælsplan for kartleggingen

Datainnsamling		
Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Vinterseminar	Utvalget/sekretariat/kommunene	primo desember fra skjemaene er ferdige, til
Utfylling	Kommunene	kommunebesøk
Kommunebesøk	Utvalget/(sekretariatet)/ kommunene	uke 7 - 10
Korrigerings av tidligere utfylling	Kommunene	fra kommunebesøk - 15. mars
Innsending av utfylt skjema	Kommunene	innen 15. mars
Databearbeiding		
Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Gjennomgang av skjema	Utvalget	fortløpende 15. mars - medio april
Oppfølging av kommunene; spørsmål til utfyllingen	Sekretariatet/kommunene	fortløpende 15. mars - medio april
Innlegging av data	Sekretariatet	fortløpende 15. mars - medio april
Sosialhjelps- og introduksjonsstønadundersøkelsen samt kvalifiseringsstønad	Sekretariatet	KOSTRA Skjema 11, 11B og 11C. Frist for innrapportering 15. januar.
Kvalitetssikring av adm og vo	Utvalget/sekretariatet	medio - ultimo april
Presentasjon av foreløpig resultat for Utvalget	Sekretariatet	26. april
Presentasjon/publisering		
Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Oversendelse av tall til departementet	IMDi/(sekretariatet)	30. april
Rapportskriving	Utvalget/sekretariatet	16. april - 14. mai
Korrektur - rapporten	Utvalget/sekretariatet	15. - 25. mai
Trykking av foreløpig rapport	Sekretariatet	29. mai
Utsending av foreløpig rapport	Sekretariatet	primo juni
Sommerseminar (med framlegging av rapporten)	Utvalget/sekretariat/kommunene	5. - 6. juni
Utsending av endelig rapport	Sekretariatet	August

OM SKJEMAET

Målgruppen

• Den gruppen personer som Beregningsutvalget (BU) i denne undersøkelsen kartlegger utgifter til, blir kalt **målgruppen**.

• Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
- Barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen for integreringstilskudd. Dette gjelder ikke barn som får vedtak om familieinnvandring.

Husk at personer bosatt i 2006 ikke skal være med i denne kartleggingen. De var med i kartleggingen av utgiftene for 2010, men i 2011 hører de ikke lenger til målgruppen.

Hovedtyper av spørsmål

- Skjemaet består av to hovedtyper spørsmål relatert til målgruppen:
  - i) regnskapstall for utgifter til målgruppen på de ulike tjenesteområdene, og
  - ii) anslag på andeler av tjenestekapasitet innen de ulike tjenesteområder.

Det er viktig med utfyllende kommentarer og beskrivelser av hvordan utgiftene er beregnet. Dersom det ikke er plass i de aktuelle skjemadelene, er det lagt til sider bakerst i skjemaet til dette.

Der hvor kommunen kjenner de faktiske utgiftene for målgruppen, skal de oppgis og det skal ikke gjøres anslag. Det må likevel beskrives hvordan kommunen kjenner de faktiske utgiftene.

Regnskapstall

- Vi ønsker opplysninger om driftsutgifter/-inntekter til kommunale tjenester som berøres av arbeidet med å bosette og integrere målgruppen. Videre driftsutgiftene/-inntektene kommunen har ved drift av særskilte tiltak for denne målgruppen.
- I de ulike skjemadelene gis henvisning til de KOSTRA-funksjonene der de aktuelle utgiftene mest sannsynlig er postert.
- I regnskapstabellene skal kommunens netto driftsutgifter summeres, dvs. **utgifter på artene 010-480** (OBS:men ikke art 290 (interne kjøp i kommunen)) **fratrukket inntekter på artene 600 - 890** (OBS: men ikke art 790 (interne salg)) i driftsregnskapet. I den grad det finnes relevante utgifter i investeringsregnskapet, bes dette føres opp særskilt.
Stipulert husleie for kommunale bygg skal være ført under de aktuelle funksjonene.

I 2004 ble det innført en generell momskompensasjonsordning for kommunesektoren. For at ordningen skal bli ivaretatt i undersøkelsen, må art 429 tas med på utgiftssiden. I tillegg må det trekkes fra den delen av refusjonsinntektene som knytter seg til investeringsregnskapet, art 728, mens 729 må holdes utenfor.

Felleskostnader/-inntekter er i KOSTRA forutsatt fordelt på de ulike funksjonene. De skal således i hovedsak fremkomme i skjemaene som er knyttet til de ulike tjenesteområdene. Eventuelle felleskostnader som er ført på funksjonene 120, 130 og 180 føres på del 15 i skjemaet.

Mulige metoder for å beregne anslag på andel av tjenestekapasitet

- Vi ønsker opplysninger om hvor stor del av kommunens totale tjenestekapasitet på de ulike tjenesteområdene som brukes på målgruppen. Begrepet tjenestekapasitet skal fange opp kommunens totale tilbud overfor brukerne.
- Utgifter til **barn av personer i målgruppen, født etter førstegangsbosetting skal inkluderes** i beregningen, selv om ikke alle disse barna inngår i målgruppen.
- Kommunene som tidligere har deltatt i kartleggingen, har brukt tre ulike framgangsmåter for beregning av målgruppens relative ressursbruk:
  - **FREMANGSMÅTE A:** Noen kommuner har regnskapstall for utgifter knyttet til målgruppen. I slike tilfeller er det ikke nødvendig å oppgi prosentandel kapasitet - som man blir bedt om først innenfor hvert tjenesteområde.
  - **FREMANGSMÅTE B:** En direkte vurdering av hvor mange **årsverk** i den aktuelle tjenesten som benyttes til betjening av målgruppen. Deretter beregnes hvor stor andel dette utgjør av tjenestens totale antall årsverk.
  - **FREMANGSMÅTE C:** Det framskaffes opplysninger om hvor mange klienter som finnes totalt og hvor mange av disse som tilhører målgruppen. Deretter foretas en vektning ut fra hvor mye tid som i gjennomsnitt brukes pr. klient i målgruppen sett i forhold til gjennomsnittet for øvrige klienter.
- **Eks. på framgangsmåte C:** I kommunen er det totalt 5.200 sosialhjelpsmottakere, av disse er 300 i målgruppen. Ved hjelp av kvalifisert skjønn antar en at hver klient i målgruppen p.g.a. bruk av tolk, lengre gjennomsnittlig stønadperiode i løpet av året o.a. gjennomsnittlig bruker 1,8 ganger mer av sosialkuratorens tid enn andre brukere. Andre driftsutgifter er imidlertid konstante uavhengig av klientens bakgrunn (som f.eks. rengjøring og porto). Størrelsen på den samlede vektingsfaktoren tar hensyn til begge disse forholdene og er derfor i dette tilfellet noe mindre enn 1,8, f. eks 1,75. I tillegg må det tas hensyn til bl.a. hvor lenge målgruppen betjenes av innvandrers-/flyktningkontoret etter bosetting før de overføres til sosialkontoret, og til den øvrige klientgruppens sammensetning.

$$\text{Andel av samlet kapasitet} = 300 \times 1,75 / (5.200 - 300 + 300 \times 1,75) = 0,097$$

I dette eksemplet kommer en fram til at 9,7 prosent av samlet kapasitet ved sosialkontoret ble brukt på målgruppen. Innvandrers- /flyktningkontorets ressursinnsats overfor målgruppen må legges til sosialkontorets utgifter, i og med at også denne tjenesten i KOSTRA føres på funksjon 242.

1. ANTALL FLYKTNINGER OG PERSONER MED OPPHOLD PÅ HUMANITÆRT GRUNNLAG

Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
- barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

Husk at personer bosatt i 2006 **ikke** skal være med i denne kartleggingen. De var med i kartleggingen av utgiftene for 2010, men i 2011 hører de ikke lenger til målgruppen.

1.1

Hvor mange personer i målgruppen var registrert bosatt i kommunen 1.1. og 31.12.?

Antall pr. 1.1.11:

Antall pr. 31.12.11:

1.2

Hvor mange i målgruppen som er registrert bosatt i kommunen pr. 31.12.11 ble førstegangsbosatt i kommunen i løpet av 2011?

Antall førstegangsbosatte i 2011:

1.3 Sekundærbosetting

A. Hvor mange i målgruppen med botid 0-5 år flyttet til kommunen i løpet av året?

B. Hvor mange i målgruppen med botid 0-5 år flyttet fra kommunen eller døde, i løpet av året?

Det skal ikke være avvik. Dersom avviket ikke er null må tallene i 1.1 - 1.3 sjekkes

Avvik

1.4

Merknader, f.eks hvor mange personer har kommunen vedtak på å bosette (bosettingskvote), spesielle utfordringer:

Opplysningene om målgruppen er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
	E-post:	<input type="text"/>

2. ORGANISERING AV KOMMUNENS BOSETTINGS- OG INTEGRERINGSARBEID

Kommuner organiserer bosettings- og integreringsarbeidet knyttet til mottak av flykninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, og personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11. Gi eventuelle kommentarer til fordelingen av ansvar og arbeidsoppgaver **mellom ulike kommunale organisasjonsheter** i forbindelse med bosetting av målgruppen i din kommune.

Eks. på utfylling

Tjenesteområde: *sosialtjenester*

Hvor ligger ansvaret?: *flyktningskontoret*

2.1

Tjenesteområde:	Hvor ligger ansvaret?	Eventuelle kommentarer
Sosialtjenester:		
Introduksjonsprogram:		
Innvandrer-/ flyktningskontortjenester:		
Tolketjenester:		
Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering, arbeidstrening:		
Kvalifiseringsprogram:		
Bolig-/boligadm. tjenester:		
Barne- og ungdomsverntjenester:		
Opplæring/undervisning:		
Kultur- og ungdomstiltak:		
Barnehager:		
Enslige mindreårige:		

2.2

Dersom kommunen har asylmottak, kryss av for type mottak (dersom det er et mottak med flere typer mottaksplasser, f.eks ordinært mottak der noen av plassene er for enslige mindreårige, kryss av for begge typer mottak):

Type mottak	Privat drift	Kommunal drift
Ordinært mottak		
Transittmottak		
Mottak for enslige		
Forsterket mottak		

Eventuelle kommentarer til del 2.

Opplysningene på denne siden er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

3. SOSIAL RÅDGIVING OG VEILEDNING

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

• Utgiftene skal omfatte alle utgifter til administrasjon og tiltak innen sosialtjenester knyttet til råd og veiledning, vedtak om økonomisk sosialhjelp, inkl. innvandrер-/flyktningkontor, flyktningkonsulent m.m. Del 3 fanger således hovedsaklig opp utgifter innenfor funksjon 242.

• Dersom kommunen under funksjon 242 har et innvandrер-/flyktningkontor, flyktningkonsulent eller lignende, skal dette inngå i beregningen/anslaget for fordeling av kapasiteten/årsverk for sosialtjenesten.

Dersom kommunen har en slik organisering vil målgruppens andel av tjenestekapasiteten bli ulik på de ulike områdene. Det kan for eksempel være slik at målgruppen har belastet:

100 % av kapasiteten på flyktningkontoret

60 % av kapasiteten i tolketjenesten

20 % av kapasiteten på NAV-sosialtjenesten

I slike tilfelle kan det være fornuftig å bruke hjelpeskjema for hver av disse enkelttjenestene. Det er viktig at svarene viser hva som er lagt til grunn for de ulike beregningene

• Merk at dersom det går noe tid fra bosetting til introduksjonsprogrammet starter, bør eventuelle utgifter til sosial rådgivning og veiledning i denne perioden føres her. Det samme gjelder relevante administrative utgifter dersom personer som deltar i introduksjonsordningen mottar supplerende økonomisk sosialhjelp. Utgifter til personer som er bosatt forut for oppstart av introduksjonsprogram skal også tas med her.

• Hvis en kjenner de reelle utgiftene skal en ikke oppgi prosentandel.

• Økonomisk stønad (bidrag og lån) tilstått etter lov om sosiale tjenester skal ikke regnes med. Disse utgiftene kartlegges gjennom kommunenes årlige innrapportering til KOSTRA. (Økonomisk sosialhjelp føres på funksjon 281.)

• Overføring av integreringstilskudd fra staten skal ikke tas med som driftsinntekt. (Integreringstilskuddet føres på funksjon 850).

• Administrasjon av introduksjonsordningen føres i skjemadel 4.

• Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 15.1

Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.

- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11 samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11

- barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

3.1

Totalt antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i kommunen løpet av året

- Herav antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i målgruppen

3.2

Kjenner kommunen de eksakte tallene for samlet ressursbruk fra målgruppen på administrasjon og tiltak innenfor sosialtjenesten knyttet til råd, veiledning og vedtak om økonomisk sosialhjelp?

ja - gå til 3.4
nei - gå til 3.3

3.3

Ved beregning av prosentandel, anslå hvor stor del av samlet ressursbruk til målgruppen på administrasjon og tiltak innenfor sosialtjenester knyttet til råd, veiledning, og vedtak om økonomisk sosialhjelp (funksjon 242) i 2011 som ble brukt på målgruppen bosatt etter 1.1.07.

Prosentandel kapasitet:

Forklar kort grunnlaget for den anslåtte prosentandelen (inkl. flyktningkontor, flyktningkonsulent eller lignende):

3.4

Regnskapstall for administrasjon og tiltak innen sosial rådgivning og veiledning, inkl. flyktningkontor, flyktningkonsulent e.l. (funksjon 242)

Administrasjon og tiltak innenfor sosial rådgivning og veiledning. (funksjon 242)	Regnskapstall 2011	
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 242	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Brutto driftsutgifter	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>

3.5

For de kommuner som har eksakte tall for ressursbruk, hvordan er disse framskaffet?

3.6

Dersom kommunen har utgifter knyttet til den definerte målgruppen som ikke er klientført og utgiftsført på funksjon 281 føres de her. Slike utgifter blir ikke registrert som sosialhjelp i KOSTRA-statistikken og blir dermed ikke tatt med i sosialhjelpsundersøkelsen. For eksempel etableringsutgifter og husleieutgifter. Dette gjelder utgifter som ikke er tatt med i andre deler av skjemaet. Oppgi den KOSTRA-funksjon de aktuelle utgiftene er ført på og hvilket kommunalt tjenesteområde som har hatt utgiften:

Type utgift/stønad:	Utgiftsført i 2011	Ført på funksjon:	Kommunalt tjenesteområde:

Opplysningene om sosial rådgiving og veiledning er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

4. INTRODUKSJONSPROGRAM

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- I denne skjemadelen ønsker vi opplysninger om alle utgifter knyttet til det obligatoriske introduksjonsprogrammet i kommunen. Dette er utgifter til administrasjon, lønn til programrådgivere, introduksjonsstønad, bruk av lokaler, tolk, overføringer til andre osv. I følge KOSTRA-forskriftene skal utgiftene føres på funksjon 275.
  - Økonomisk stønad (bidrag og lån) tilstått etter lov om sosiale tjenester skal ikke regnes med. Disse utgiftene kartlegges i en egen undersøkelse. (Økonomisk sosialhjelp føres på funksjon 281.)
  - Overføring av integreringstilskudd fra staten skal ikke tas med som driftsinntekt. (Integreringstilskuddet føres normalt på funksjon 850.)
  - Overføringer til andre, herunder til Voksenopplæringen, tas med i denne skjemadelen under punkt 4.4.
  - Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 15.1
- Målgruppen omfatter:**
- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
  - barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

4.1 Antall deltakere i introduksjonsprogram

Antall deltakere i løpet av hele året

Antall mottakere av introduksjonsstønad pr 1.1.11

Antall mottakere av introduksjonsstønad pr 31.12.11

4.2 Anslå gjennomsnittlig ventetid fra bosetting til oppstart i introduksjonprogram

antall måneder

4.3 Regnskapstall for utgifter og inntekter i forbindelse med tilrettelegging og gjennomføring av introduksjonsprogram:

	Regnskapstall 2011	
	Driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099, men ikke 089)		
Samlet utbetalt introduksjonsstønad (art 089)		
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 089 og 290)		
Brutto driftsutgifter (ikke art 089)		0
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Netto driftsutgifter introduksjonsprogram funksjon 275:		0

4.4 Utgifter i forbindelse med introduksjonsprogram ført på andre KOSTRA-funksjoner (eksempelvis voksenopplæring funksjon 213) skal komme i tillegg til utgifter i 4.3

Kort beskrivelse av utgiften	Utgifter i 2011:	Ført på funksjon:	Kommunalt tjenesteområde:

4.5 Eventuelle tilleggsopplysninger/kommentarer i forbindelse med introduksjonsprogram (spesifiser også funksjon dersom introduksjonsstønad er ført på annen funksjon enn 275):

Opplysningene om introduksjonsprogram er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

5. EKSAMENSRETTET GRUNNSKOLEOPPLÆRING FOR VOKSNE

Utgifter knyttet til grunnskoleopplæring for voksne innvandrere over 16 år i målgruppen tas med i denne delen av skjemaet. Asylsøkere skal ikke tas med her. De omfattes ikke av integreringstilskuddet. For de kommuner som gir slik undervisning til asylsøkere er det viktig å synliggjøre en konkret beregning av målgruppens andel.

• Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
- barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

5.1 Hadde kommunen eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne i 2011?

ja - gå til 5.2
 nei - gå til del 6. Kvalifiseringsprogram

5.2 Totalt antall elever i grunnskoleopplæring for voksne i kommunen - Herav antall elever i grunnskoleopplæring for voksne i målgruppen

5.3 Regnskapstall for utgifter i forbindelse med eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne

Eksamensrettet grunnskoleopplæring	Regnskapstall 2011	
	Sum utgifter og inntekter i kommunen	Herav utgifter og inntekter direkte knyttet til målgruppen
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre driftsutgifter (art 100 - 480 men ikke 290)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)	0	0
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	0	0

5.4 Kommentarer til del 5

Opplysningene er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
	E-post:	<input type="text"/>

6. KVALIFISERINGSPROGRAM

Utgifter til Kvalifiseringsprogrammet skal fra 2008 føres på ny KOSTRA-funksjon 276 (Kvalifiseringsordningen). Driftsutgifter og driftinntekter til tilrettelegging og gjennomføring av kvalifiseringsprogram etter Lov om sosiale tjenester kapittel 5A for personer i målgruppen for denne undersøkelsen føres under pkt 6.5.

Oppgi også samlet utbetalt kvalifiseringsstønad til deltakerne i målgruppen i kvalifiseringsprogram (Ført på kontoklasse 1, funksjon 276/ev. andre funksjoner, art 089) (Kommunene rapporterer utgiftene til kvalifiseringsstønad til KOSTRA på eget skjema fra 2009.)

• Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.

6.1 Har kommunen kvalifiseringsprogram?

- ja - gå til 6.2
 nei - gå til del 7 Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening

6.2 Når fikk kommunen kvalifiseringsprogram?

6.3 Under hvilke funksjon(er) er utgiftene/inntektene regnskapsført?

6.4 Antall deltakere i kvalifiseringsprogram i 2011

	Totalt i kommunen	I målgruppen
Antall deltakere i løpet av 2011	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall deltakere pr 1.1.2011	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall deltakere pr 31.12.2011	<input type="text"/>	<input type="text"/>

6.5 Regnskapstall for utgifter i forbindelse med tilrettelegging og gjennomføring av kvalifiseringsprogram:

	Regnskapstall 2011	
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet til kvalifiseringsprogram i kommunen	Driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099, men ikke art 089)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Utbetalt kvalifiseringsstønad (art 089)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Brutto driftsutgifter (ikke art 089)	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>

6.6 Hvordan har kommunen beregnet målgruppens andel av utgiftene til kvalifiseringsprogram?

Opplysningene om kvalifiseringsprogram er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
	E-post:	<input type="text"/>

7. Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Aktuelle tiltak i denne delen av skjemaet er:

Andre sysselsettingstiltak / kvalifiseringstiltak - funksjon 273

Utgifter til sysselsetting/kvalifisering m.m. kan være regnskapsført på KOSTRA-funksjon 273 (Kommunale sysselsettingstiltak).

Andre sysselsettingstiltak / kvalifiseringstiltak - andre funksjoner

Utgifter til tiltaksplasser eller liknende i kommunal regi skal vanligvis føres på de funksjonene som den aktuelle tiltaksplassen er knyttet til - f. eks. en som er i tiltak på sykehjem eller i barnehager - utgiftene føres på den funksjonen personen er sysselsatt på f.eks. funksjon 251 (Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon) eller funksjon 201 (Førskole)

Generelle kommentarer

- Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel
- Vær oppmerksom på at en person kan delta i flere tiltak, og at utgifter til en person bare oppgis en gang.
- Det kan være problematisk å spesifisere kostnader knyttet til målgruppa ettersom de ofte utgjør en andel av deltakere på ulike tiltak. Da er det viktig å dokumentere grunnlag og metode for anslagene. Husk på å ha med eventuelle inntekter fra NAV . Få med utgifter til lokaler, også når det gjelder kommunale bygg.
- Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 15.1
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
  - barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

7.1

Deltok noen av personene i målgruppen på sysselsettingstiltak, yrkeskvalifiseringstiltak, arbeidstrening som var helt eller delvis finansiert av kommunen?

- ja - spesifiser utgiftene i 7.2
 nei - gå til del 8. Boliger og boligadministrasjon

7.2

Spesifiser tiltakene hvor personer i målgruppen deltok. (Kvalifiseringsprogram føres under 6.5) For hvert tiltak skal det angis hvilken funksjon tiltaket er plassert på og hvor stor prosentandel av tiltaket som er knyttet til målgruppen:

	Beskrivelse av tiltaket:	Hvilken funksjon er tiltaket regnskapsført på?	Målgruppens prosentandel:	Kontroll av prosentandel regnskapstall i 7.3
Tiltak 1				#DIV/0!
Tiltak 2				#DIV/0!
Tiltak 3				#DIV/0!
Tiltak 4				#DIV/0!
Tiltak 5				#DIV/0!
Tiltak 6				#DIV/0!

7.3

Regnskapstall for tiltakene

Syssestettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening	Tiltak 1		Tiltak 2	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0
Syssestettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening	Tiltak 3		Tiltak 4	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0
Syssestettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening	Tiltak 5		Tiltak 6	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	SUM ALLE TILTAK		0	0

Opplysningene om syssestettingstiltak er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

8. BOLIGER OG BOLIGADMINISTRASJON

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Kapittelet omfatter utgiftene til tildeling, forvaltning og drift av boliger som er bundet opp til målgruppen. Grunnlaget er utgifter som kommunene fører på KOSTRA-funksjon 265 (Kommunalt disponerte boliger). Det forutsettes en fordeling av utgiftene og inntektene på funksjon 265 på følgende måte:

• Kommunalt eide boliger

- Opplysninger om kommunalt eide boliger som blir disponert til utleie til målgruppen bosatt etter 1.1.07 skal føres i punktene **8.1a - 8.1e**.

- Det kan være behov for å bruke skjønn for å anslå markedsverdi. **Eventuelt investeringstilskudd fra Husbanken skal trekkes fra markedsverdi. Markedsverdi for borettslagsleiligheter skal være eksklusiv fellesgjeld.**

• Kommunalt leide boliger

Opplysninger om boliger som kommunen leier og som blir benyttet til utleie til målgruppen bosatt etter 1.1.07 skal føres i punktene **8.2a - 8.2c**.

• Boligadministrasjon

Opplysninger om utgifter til administrasjon av boliger skal føres i punktene **8.3a - 8.3c**.

Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
- barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

• Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 15.1

• Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel

• Dersom kommunen opererer med kommunal bostøtte er det viktig å ta med faktiske utgifter og oppgi hvor i skjemaet denne eventuelt er ført. Det samme gjelder inntekter og utgifter knyttet til statlig bostøtte.

8.1. Kommunalt eide boliger

8.1a

Eide kommunen i 2011 boligenheter som ble utleid til målgruppen?

ja - gå til 8.1b
nei - gå til 8.2

8.1b	Totalt i kommunen	Disponert for målgruppen
Hvor mange boliger eide kommunen pr. 1.1.2011?	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Hvor mange boliger eide kommunen pr. 31.12.11?	<input type="text"/>	<input type="text"/>

8.1.c

Gjennomsnittlig markedsverdi per kommunal bolig fratrukket tilskudd fra Husbanken og fellesgjeld i borettslag:

	Totalt i kommunen	Disponert for målgruppen
Markedsverdi pr. bolig 1.1.2011	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Markedsverdi pr. bolig 31.12.2011	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Forklar hvordan dere har beregnet markedsverdien i kommentarfeltet under eller egen arkfane:

8.1d
 Dersom det er overført midler mellom kommunen og boligstiftelser, føres eventuelle beløp og formål knyttet til den definerte målgruppen her:

Fra kommunen til stiftelsen:

Fra stiftelsen til kommunen:

8.1e
Regnskapstall for utleie av kommunalt eide bolige

De kalkulatoriske kapitalkostnader til boligeneheter som kommunen eier og leier ut til målgruppen beregnes på et senere tidspunkt av Beregningsutvalget på grunnlag av eiendomsmassens antatte markedsverdi pr. 31.12.11.

Kommunalt eide boligeneheter disponert i 2011 (deler av funksjon 265)	Utgifter / inntekter til målgruppen	
Vedlikeholdsutgifter (fra driftsregnskapet)		
Energi		
Kommunale avgifter		
Forsikringer		
Kommunal bostøtte (ikke klientført)		
Andre utgifter		
Sum oppførte utgifter:		0
Leieinntekter i 2011		
Andre inntekter, spesifiser (inkl. statlig bostøtte som ikke er klientført):		0
dfg		
dfg		
rdg		
Sum inntekter:		0
Netto utgifter:		0

Opplysningene om kommunalt eide boliger er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

8.2. Kommunalt leide boliger

8.2a

Leide kommunen i 2011 boligenheter som ble framleid til målgruppen?

ja - gå til 8.2b
nei - gå til 8.3

8.2b

Kommunalt leide boligenheter kommunen pr. 31.12.11 framleide til målgruppen?

Antall boligenheter som kommunen leier:

8.2c Regnskapstall for kommunalt leide boliger

Boliger kommunen leier (deler av funksjon 265)	Driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)	<input type="text"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	<input type="text" value="0"/>

Opplysningene om komm. leide boliger er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
	E-post:	<input type="text"/>

8.3 Boligadministrasjon

8.3a

Anslå hvor stor prosentandel av kapasiteten ved forvaltning/administrasjon av boliger (funksjon 265, ekskl. utgifter/inntekter i forbindelse med drift av boligene) som i 2011 ble brukt til å betjene målgruppen. (Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel):

Prosent:

8.3b

Forklar grunnlaget for den anslåtte prosentandelen. Utføres for eksempel noe av boligforvaltningen til målgruppen av flyktingetjenesten:

8.3c

Regnskapstall for forvaltning/administrasjon av boliger

Boligadministrasjon (deler av funksjon 265)	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 265, ekskl. utgifter knyttet til drift av boliger og husleieinntekter	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen:
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 089 og 290)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>

Opplysningene om boligadministrasjon er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
	E-post:	<input type="text"/>

9. STØTTEKONTAKT, AKTIVISERING OG PLEIE OG OMSORG I HJEMMET

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Her tas med **nettoutgifter** for tiltak som er hjemlet i sosialtjenestelovens § 4.2. Det skal ikke tas med helseutgifter, dvs tiltak som er hjemlet i helselovgivningen. **I den nye loven om kommunale helse- og omsorgstjenester er det tjenester definert som omsorgstjenester som er aktuelle.**

Aktuelle tiltak er:

- Støttekontakt og avlastningstiltak for personer og familier som har et særlig tyngende omsorgsarbeid. Pass på at utgiftene oppgitt i denne delen av skjemaet ikke er ført i andre deler av skjemaet.
- Utgifter til aktivisering av eldre og funksjonshemmede er iht. KOSTRA ført på **funksjon 234**. I den grad dette gjelder personer i målgruppen føres disse utgiftene opp her.
- Praktisk bistand (hjemmehjelp) og opplæring, herunder brukerstyrt personlig assistanse. Det kan også være aktuelt å ta med lønn til personer som har et særlig tyngende omsorgsarbeid.
- Plass i institusjon for funksjonshemmede eller bolig med heldøgns omsorgstjenester eller avlastningsbolig.
- Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel.
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
  - barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.
- Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 15.1

9.1

Dersom kommunen har utgifter i medhold av sosialtjenestelovens § 4.2 knyttet til oppfølging av personer i den definerte målgruppen kan beløpet føres her. Oppgi hvilken KOSTRA-funksjon de aktuelle utgiftene er ført på, og om de aktuelle utgiftene er tatt med i en annen del av dette kartleggings skjemaet:

Type tiltak:	Brutto utgifter	Brutto inntekter	Netto utgifter
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
Sum utgifter	0	0	0

Opplysningene om støttekontakt m.m. er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

10. ENSLIGE MINDREÅRIGE

Her skal oppgis det **antall personer i målgruppen per 31.12.2011 som utløste tilskudd for enslige mindreårige** i løpet av året. Kun personer som er innvilget opphold skal med. Vær oppmerksom på at enslig mindreårigtilskudd utløses inntil fylte 20 år. Refusjon for utgifter i barnevernet skal ikke føres her men i 11.2.d.

10.1

Hvor mange personer i målgruppen som utløste tilskudd for enslige mindreårige bodde det i kommunen 31.12.11?

10.2

Hvor mange av disse bor i:

- Fosterhjem:

- Institusjon (kommunale og private):

- Bokollektiv:

- Bor hos slekt fra hjemlandet:

- Annet (spesifiser):

Sum (skal stemme overens med antallet i 10.1):

10.3

Oppgi regnskapstall for utløst enslig mindreårigtilskudd til målgruppen i 2011. Vær oppmerksom på at tilskuddet deles ut månedsvis for enslige mindreårige bosatt i løpet av 2011:

10.4

Eventuelle merknader:

Opplysningene om enslige mindreårige er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	E-post:	<input type="text"/>

11. ADMINISTRASJON OG KLIENTRETTEDE TILTAK INNENFOR BARNE- OG UNGDOMSVERNET

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Lønnsutgifter og andre driftsutgifter knyttet til barneverntjenesten (**administrasjon og saksbehandling, KOSTRA-funksjon 244**) skal føres i tabell 11.1c
- Utrekning av antall årsverk tilknyttet målgruppen bosatt etter 1.1.07 kan enten anslås direkte eller utregnes på grunnlag av opplysninger om hvor mange klienter som finnes totalt og hvor mange av disse som tilhører målgruppen. Deretter foretas en vekting ut fra hvor mye tid som i gjennomsnitt brukes pr. klient i målgruppen sett i forhold til gjennomsnittet for øvrige klienter.
- Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke anslå prosentandel
- Driftsutgifter-/inntekter i forbindelse med **klientrettede tiltak** etter vedtak fattet i henhold til lov om barnevernstjenester (**KOSTRA-funksjonene 251 og 252**), skal føres i tabell 11.2d. På inntektssiden skal utløst statlig refusjon spesifiseres. Dette gjelder også statlig refusjon for barnevernsutgifter til enslige mindreårige.

Det ordinære tilskuddet for enslige mindreårige skal ikke føres her, men i del 10.

- Vær oppmerksom på at det (blant annet innen andre KOSTRA-funksjoner) kan finnes relevante utgifter som skal medregnes her, i tilknytning til:
PP-tjenesten
advokatbistand
psykolog
helsestasjonenes arbeid med forebyggende barnevern
- Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 15.1**.
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
  - barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

Barn født senere enn 6 måneder etter at mor er bosatt skal inkluderes, dersom foreldrene er i målgruppa. De utløser ikke integreringstilskudd men skal regnes med i hele skjemadel 11.

11.1. Barneverntjenesten

11.1.a

Totalt antall barn i kommunen med barnevernstiltak i løpet av året

- Herav antall barn av personer i målgruppen med barnevernstiltak i løpet av året

- Herav antall enslige mindreårige med barnevernstiltak i løpet av året

I familien	Utenfor familien

11.1.b

Anslå hvor stor prosentandel av samlet kapasitet av barneverntjenesten (funksjon 244) som i 2011 ble brukt på målgruppen: Hvis kommunen kjenner de reelle utgiftene (skal oppgis under spørsmål 11.1c) trenger en ikke anslå prosentandel kapasitet.

Prosentandel kapasitet:

Forklar grunnlaget for den anslåtte prosentandelen:

11.1c Regnskapstall for administrasjon og saksbehandling innenfor barne- og ungdomsvernet

Administrasjon og tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet (funksjon 244)	Regnskapstall 2011	
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 244	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)		
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)		
Brutto driftsutgifter	0	0
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Netto driftsutgifter	0	0

Opplysningene om barneverntjenesten er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

11.2. Klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet

11.2a

Har kommunen ført tiltak på enkeltpersoner hvor utgiftene kan identifiseres i fagsystemet?

- ja - gå til 11.2d og fyll ut regnskapstall knyttet til disse personene/tiltakene
nei - gå til 11.2b og 11.2c for å anslå en andel av kapasiteten

11.2b

Anslå hvor stor prosentandel av klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet i barnets familie (funksjon 251) i 2011 som ble brukt på målgruppen. Hvis kommunen kjenner de reelle utgiftene (oppgis under spørsmål 11.2d) trenger en ikke oppgi prosentandel.

Prosentandel kapasitet:

11.2c

Anslå hvor stor prosentandel av klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet utenfor barnets familie (funksjon 252) i 2011 som ble brukt på målgruppen. Hvis kommunen kjenner de reelle utgiftene (oppgis under spørsmål 11.2d) trenger en ikke oppgi prosentandel.

Prosentandel kapasitet:

Forklar kort grunnlaget for de anslåtte prosentandelene:

11.2d

Regnskapstall for tiltak iverksatt etter vedtak fattet i henhold til lov om barnevernstjenester

Klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet (funksjon 251 og 252)	Regnskapstall 2011			
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 251	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 252	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)				
Andre driftsutgifter (art 100 - 480)				
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)	0	0	0	0
- herav driftsutgifter til enslige mindreårige				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
- herav statlig refusjon for barnevernsutgifter				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0

Opplysningene om barne- og ungdomsvern er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

12. EKSTRATILTAK I GRUNNSKOLEN

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Kun tiltak og utgifter ut over det som tidligere ble dekket av eget særtilskudd (særskilt norsk og morsmålsopplæring til elever i grunnskolen). Fra 2006 gikk dette øremerkede statstilskuddet inn i rammeoverføringen til kommunene.
- Aktuelle utgifter kan være ført på **KOSTRA-funksjon 202 og 222**.

Eksempler på relevante tiltak kan være

- opplæring utover det som tidligere ble dekket av tilskudd til særskilt norsk/morsmål, og som gir ekstrakostnader i forhold til ordinær opplæring (f. eks. tilleggskostnader ved organisering av elevene i egne innføringsklasser)
  - støttelærer
  - assistenter
  - leksehjelp
  - miljøarbeider
  - tolk ved foreldersamtaler
  - PP-tjenesten
- Dersom kommunen i forbindelse med ekstratiltak i skolen har kostnader til bruk av lokaler, kan dette tas med her (husleie, renhold mv.)
  - Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 15.1**
  - Det er viktig med gode beskrivelser/dokumentasjon av hva som har blitt tatt med og hvorfor.
  - Når det gjelder spesialpedagogiske tiltak i henhold til § 5.1 i opplæringsloven er det **kun tiltak som kan tilbakeføres til elevens flyktningbakgrunn som skal tas med**; f.eks.: avbrutt skolegang, skade/traumer på grunn av krigsopplevelser, altså: Ikke medfødte funksjonshemninger.
  - **Målgruppen omfatter:**
    - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
    - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11
    - barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

12.1.
Har kommunen i 2011 hatt utgifter til ekstratiltak for barn av personer i målgruppen, utover aktiviteter som tidligere ble dekket av det øremerkede statstilskuddet til opplæring i særskilt norsk/morsmål for elever i grunnskolen?

- ja - gå til 12.2
nei - gå til del 13 Kultur og ungdomstiltak

12.2

Totalt antall elever i innføringsklasser/mottaksklasser i kommunen elever
- Herav antall elever i innføringsklasser/mottaksklasser i målgruppen elever

12.3 Totale utgifter til innføringsklasser/mottaksklasser kr
- herav utgifter til målgruppen kr

12.4 Beskriv ordningen med innføringsklasser/mottaksklasser:

--

12.5 Andre spesielle tiltak i grunnskolen

Kort beskrivelse av tiltaket:		Utgifter i 2011:
Tiltak 1		
Tiltak 2		
Tiltak 3		
Tiltak 4		
Tiltak 5		
Tiltak 6		
Tiltak 7		
Tiltak 8		
Tiltak 9		
Tiltak 10		
SUM		0

12.6**Eventuelle merknader:**

--

Opplysningene om ekstratiltak i grunnskolen er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

13. KULTUR- OG UNGDOMSTILTAK

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Tiltakene skal være **rettet mot innvandrere** og ha som mål å integrere målgruppen.
- **Eksempler på relevante tiltak kan være:**
  - bibliotekvirksomhet (funksjon 370),
  - ungdomstiltak som fritidsklubb rettet spesielt mot integrering og hjelp til lekselesing som ikke skjer i grunnskolens regi (**funksjon 231**),
  - internasjonalt senter/kultursenter, kulturtiltak for kvinner m.m. (**funksjon 385**).
- **Også andre funksjoner kan være aktuelle.** De aktuelle tiltakene forutsettes spesifisert.
- Her føres kun tiltak som **ikke** er dekket av tilskudd over statsbudsjettet til kommunale innvandreriltak.
- For flere av tiltak rettet mot innvandrere kan det være vanskelig å skille ut målgruppen. Det skal da gis anslag over målgruppens utgiftsandel.
- Det skal føres opp driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til hvert tiltak i 13.1. Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 15.1.
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
  - barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

13.1
Hadde kommunen i løpet av 2011 utgifter til kultur- og ungdomstiltak som var spesielt rettet mot innvandrere, herunder målgruppen?

- ja - spesifiser tiltakene i 13.2
 nei - gå til del 14 Barnehager

13.2

Regnskapstall for kultur- og ungdomstiltak 2011

Bibliotekvirksomhet	Sum utgifter og inntekter i kommunen	Herav utgifter og inntekter direkte knyttet til målgruppen	Beregningsmåte/spesifiser tiltak:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)			
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)			
Brutto driftsutgifter	0	0	
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)			
Netto driftsutgifter	0	0	

13.2 forts.

Ungdoms- og fritidstiltak	Sum utgifter og inntekter i kommunen	Herav utgifter og inntekter direkte knyttet til målgruppen	Beregningsmåte/spesifiser tiltak:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)			
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)			
Brutto driftsutgifter	0	0	
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)			
Netto driftsutgifter	0	0	

Tilskudd til kulturaktiviteter	Sum utgifter og inntekter i kommunen	Herav utgifter og inntekter direkte knyttet til målgruppen	Beregningsmåte/spesifiser tiltak:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)			
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)			
Brutto driftsutgifter	0	0	
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)			
Netto driftsutgifter	0	0	

Internasjonalt senter/kultursenter	Sum utgifter og inntekter i kommunen	Herav utgifter og inntekter direkte knyttet til målgruppen	Beregningsmåte/spesifiser tiltak:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)			
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)			
Brutto driftsutgifter	0	0	
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)			
Netto driftsutgifter	0	0	

Andre tiltak	Sum utgifter og inntekter i kommunen	Herav utgifter og inntekter direkte knyttet til målgruppen	Beregningsmåte/spesifiser tiltak:
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)			
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)			
Brutto driftsutgifter	0	0	
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)			
Netto driftsutgifter	0	0	

Sum alle tiltak	0	0
-----------------	---	---

Opplysningene om kultur- og ungdomstiltak er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

14. BARNEHAGER

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Antall barn med barnehageplass pr. 15.12.11

• Med barnehage menes her alle offentlige godkjente barnehager som drives med kommunalt eller statlig tilskudd, inkludert deltidsbarnehager med et pedagogisk tilbud.

• **Målgruppen omfatter:**

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.
- barn født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, omfattes av målgruppen og utløser integreringstilskudd.

• Barn født etter førstegangsbosetting **skal inkluderes**, dersom foreldrene er i målgruppa. De utløser ikke integreringstilskudd men skal regnes med i hele skjemadel 14. Barnehager.

• Kommuner med mange deltidsplasser kan summere disse plassene til hele plasser, hvis det gi et riktigere kostnadsbilde for kommunen.

14.1. Antall offentlig godkjente barnehageplasser pr. 15.12.11

14.1a
Hvor mange barn i alt i alderen 0 - 5 år er bosatt i kommunen?

14.1b
Hvor mange barn av personer i målgruppen i alderen 0 - 5 år er bosatt i kommunen?

14.1c Antall barn med barnehageplass totalt i kommunen
- herav antall barn av personer i målgruppen med barnehageplass

14.1d
Antall barn i flyktningbarnehager (skal også være med i 14.1c)

Eventuelle kommentarer:

14.2 Utgifter og inntekter tilknyttet tilrettelegging i barnehagene 2011

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Inntekter og utgifter tilknyttet tilrettelegging og ekstrahjelp i barnehagene

- Det er de **samlede inntekter og utgifter** knyttet til ekstrahjelp til tospråklige assistanse, spesialtilbud (inkl. PPT), og for funksjonshemmede (**KOSTRA-funksjon 211**) som skal føres i tabell 13.2c, og ikke utgiftene per plass.
- Hvis en ikke kjenner de reelle utgiftene er det mulig å beregne utgiftene ved å anslå prosentandel av totale utgifter
- Mottatt tilskudd ved bosetting av personer med alvorlige, kjente funksjonshemminger og/eller adferdsvansker skal trekkes fra (jf. Rundskriv: 02/2011).

NB! Utgifter og inntekter til spesialpedagogiske tiltak til barn i førskolealder som ikke har barnehageplass kan føres opp i 14.2c. Definer i så fall beløpenes størrelse og hvor mange barn tiltaket gjelder.

14.2a

Kjenner kommunen de eksakte inntektene og utgiftene tilknyttet tilrettelegging og ekstrahjelp i barnehagene til barn av personer i målgruppen?

- ja - gå til 14.2c
nei - gå til 14.2b

14.2b

Dersom kommunen ikke kjenner de reelle utgiftene til barn av personer i målgruppen kan det oppgis en prosentandel av samlet kapasitet av ekstrahjelp i forbindelse med tiltak for bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder, og funksjonshemming etc. i barnehagene som er brukt på barn i og av personer i målgruppen.

Prosent:

Forklar grunnlaget for den anslåtte prosentandelen:

14.2c Regnskapstall for inntekter og utgifter tilknyttet ekstrahjelp i barnehagene 2011

Ekstrahjelp m.m. i barnehagene	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 211		Herav driftsutgifter og driftsinntekter til barn av personer i målgruppen	
Lønn og sosiale utgifter (art 010 - 099)				
Andre driftsutgifter (art 100 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)		0		0
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter		0		0

Opplysningene om barnehager er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

15. REGNSKAPSTALL FOR FELLESKOSTNADER/-INNETEKTER SOM KOMMER I TILLEGG TIL DET SOM ER FØRT OPP UNDER ANDRE POSTER

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

I henhold til KOSTRA skal felleskostnader/-inntekter i stor grad være fordelt mellom funksjonene.

Det kan likevel være noen utgifts-/inntektsarter som bør henføres til arbeid med integrering av flyktninger/hg, spesielt fra **funksjonene 120 – Administrasjon, 130 – Administrasjonslokaler og 180 – Diverse fellesutgifter.**

Både hvilke og hvor stor andel av kostnadene som skal med, vil variere fra kommune til kommune.

Framgangsmåte for å beregne felleskostnader/-inntekt:

1. Identifiser kostnads-/inntektsposter det vil være riktig å ta med.
2. Beregn hvor stor andel av disse det er rimelig å anta benyttes i forbindelse med bosetting/ integrering av målgruppen for kartleggingen (flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11 og personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.07 - 31.12.11, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.09 - 31.12.11.).

Ad 1 Eksempler på noen av de kostnadene som **kan** være felles for flere funksjoner:

- **Husleie** kan være husleie til eksterne eiere eller stipulert leie i kommunale bygg. Ved stipulert husleie kan den beregnede internleien pr. kvm være inkl. eller ekskl. drifts-/vedlikeholdsutgifter.
- **Kontorholdsutgifter** kan f. eks være porto, kopiering, telefon, strøm og Edb-drift.
- **Stabsfunksjon og ledelse** kan f. eks være regnskapskontor, personalkontor, faglig-/administrativ ledelse.
- Andel av **servicekontor**

(Obs: De fleste av disse utgiftene forutsettes i KOSTRA fordelt på de "tjenesteytende funksjonene". Dersom dette ikke er gjort, gis kommunen anledning til å beregne en riktig fordeling i skjemadel 15)

Ad 2 En mulig regnemåte kan være å innhente opplysninger om **hvor mange årsverk arbeidet med bosetting/integrering av målgruppen utgjør i forhold til andre årsverk som også innebærer bruk av de** aktuelle støttefunksjonene. Videre kan det vurderes i hvilken grad de ansatte som arbeider med målgruppen benytter de aktuelle støttefunksjonene mer eller mindre enn andre. Basert på disse opplysningene kan det gjøres et anslag over hvor stor andel av kostnadene som benyttes til arbeidet med målgruppen. Denne fremgangsmåten er mer presis enn å beregne utgiftene utifra målgruppens andel av befolkningen.

De aktuelle utgifts- og inntektspostene som tas med, spesifiseres i skjemadel 15

Eksempel på utfylling:

Funksjon 120 – Administrasjon	Netto driftsutgift samlet ført på den aktuelle posten	Beregningsfaktor	Herav netto driftsutgifter knyttet til målgruppen
1. Stipulert husleie	----	100 kvm x 1000 kr/kvm	100 000,-
2. Regnskapsføring	70 000,-	1,70 %	1 190,-
3. IT-drift	1 460 000,-	1,20 %	17 520,-
Sum netto felles driftsutgifter			118 710,-

Eventuelle merknader:

Vedr. 1: Gjennomsnittspris i kommunen pr. kvm er f. eks. kr 1000,- inkl. renhold, vaktmester og ytre vedlikehold.

15.1

Regnskapstall for administrasjon og fellesutgifter som ikke er ført andre steder i skjemaet; funksjonene 120, 130 og 180, ev. andre funksjoner

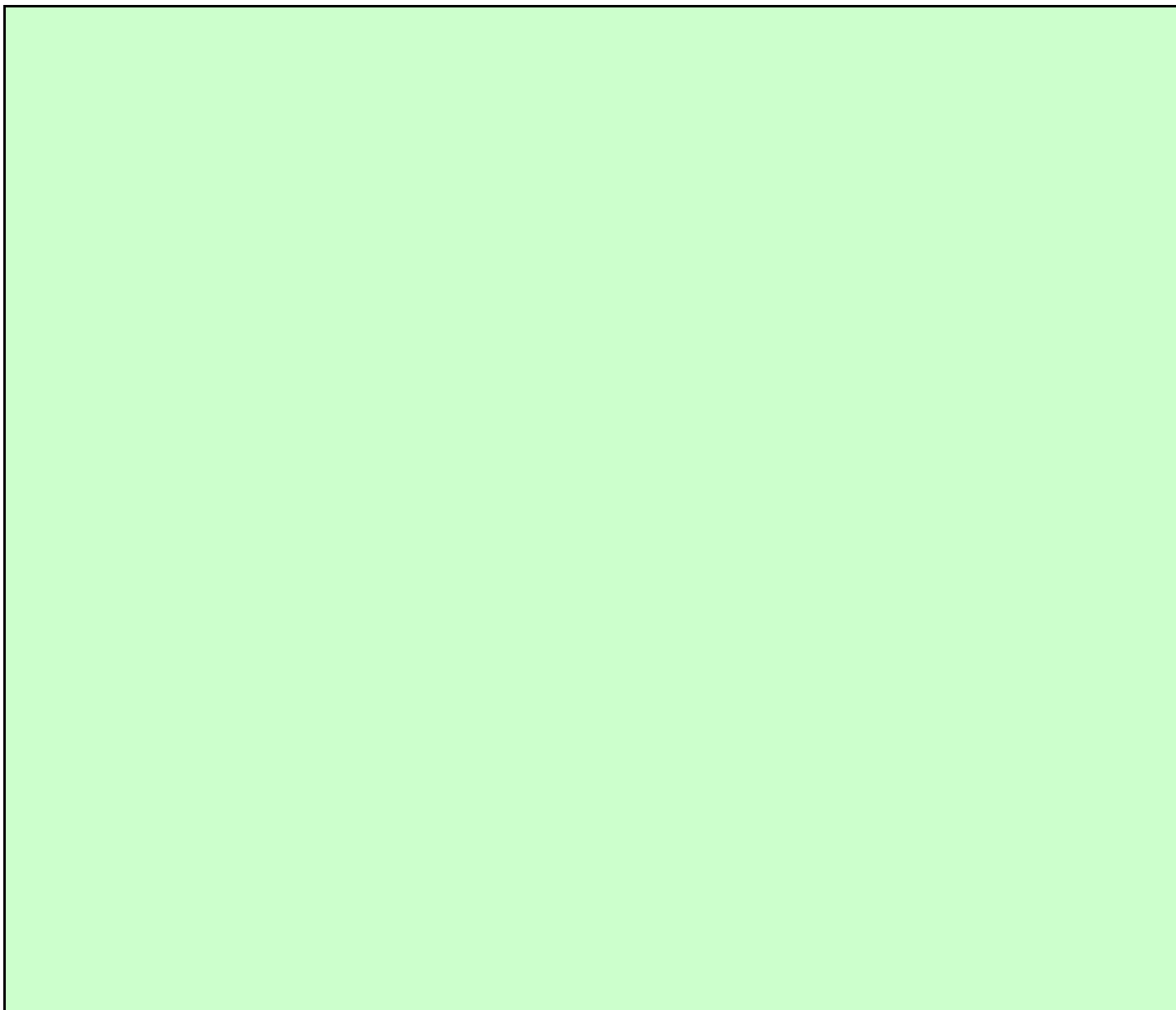
Spesifikasjon av administrasjon og fellesutgifter (angi funksjon)	Netto driftsutgift samlet for tiltaket	Beregningsfaktor	Herav netto driftsutgift knyttet til målgruppen
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
			0
Sum netto felles driftsutgifter	0		0

15.2

Eventuelle merknader - **beskriv tiltakene og begrunn beregningsfaktoren:**

Opplysninger om felleskostnader/inntekter er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

Eventuelle kommentarer til hele eller deler av skjemaet:

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo
Tlf. 21 09 00 00

Kommunesektorens interesse- og
arbeidsgiverorganisasjon
Postboks 1378 Vika
0114 Oslo
Tlf. 24 13 26 00

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
IMDi
Postboks 8059 Dep
0031 Oslo
Tlf. 24 16 28 00

Kartlegging av kommunens utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2011

Kommune:

Denne undersøkelsen utføres av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Hensikten med undersøkelsen er å skaffe opplysninger som kan gi grunnlag for å beregne utgiftsutviklingen i kommunene forbundet med opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Målgruppen for undersøkelsen er deltakere som omfattes av rett og plikt eller rett til norskopplæring (jf rundskriv H-20/05 og H-21/05), asylsøkere og deltakere uten rett og plikt.

Opplysningene i skjemaet vil brukes til å beregne en utgift per undervisningstime.

Undersøkelsen består av to deler:

Første del (spm 1 til 31) gjelder deltakere som fikk opplæring i kommunen.

Andre del (spm 32 til 35) gjelder deltakere bosatt i kommunen/statlig mottak som fikk opplæring i andre kommuner.

Følgende kommuner er med i undersøkelsen (nye kommuner uthevet): Arendal, Askøy, Bergen, Hamar, Kragerø, Kristiansand, Lenvik, Levanger, Lier, Lillehammer, Narvik, Oslo, Ringsaker, Sandefjord, Sandnes, Sarpsborg, Skedsmo, Skien, Sør-Varanger og Trondheim.

Kontaktpersonen kommunen har utpekt, vil ha ansvaret for å koordinere innsamlingen av opplysningene i kommunen. Dersom det skulle være spørsmål vedrørende undersøkelsen eller selve utfyllingen av skjemaet send gjerne e-post til denne adressen:

beregningsutvalget@ssb.no

Dessuten kan følgende personer kontaktes:

Liv Johansson, SSB, tlf. 21 09 46 17, e-post: ljo@ssb.no

Siri Lozano-Handelsby, SSB, tlf. 21 09 44 21, e-post: slh@ssb.no

Eiliv Mørk, SSB, tlf 21 09 46 93, e-post: eim@ssb.no

Per Arne Sandvold, tlf. 51 56 87 40, e-post: per.arne.sandvold@fmro.no

Nina Gran, KS, tlf. 24 13 27 78, 915 26 482, e-post: nina.gran@ks.no

Vi ber om at spørreskjemaet blir fylt ut og returnert til Statistisk sentralbyrå; pr. e-post til **beregningsutvalget@ssb.no** innen **15. mars 2012**.

Takk for hjelpen!

Milepælsplan for kartleggingen

Datainnsamling

Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Vinterseminar	Utvalget/sekretariatet/kommunene	primo desember
Utfylling	Kommunene	foreløpig utfylte skjema sendes inn 1 uke før avtalt kommunebesøk
Kommunebesøk	Utvalget/(sekretariatet)/ kommunene	uke 7 - 10
Korrigering av tidligere utfylling	Kommunene	fra kommunebesøk - 15. mars
Innsending av utfylt skjema	Kommunene	innen 15. mars

Databearbeiding

Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Gjennomgang av skjema	Utvalget	fortløpende 15. mars - medio april
Oppfølging av kommunene; spørsmål til utfyllingen	Sekretariatet/kommunene	fortløpende 15. mars - medio april
Innlegging av data	Sekretariatet	fortløpende 15. mars - medio april
Sosialhjelps- og introduksjonsstønadundersøkelsen samt kvalifiseringsstønad	Sekretariatet	KOSTRA Skjema 11, 11B og 11C. Frist for innrapportering 15. januar.
Kvalitetssikring av adm og vo	Utvalget/sekretariatet	medio - ultimo april
Presentasjon av foreløpig resultat for Utvalget	Sekretariatet	26. april

Presentasjon/publisering

Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Oversendelse av tall til departementet	IMDi/(sekretariatet)	30. april
Rapportskriving	Utvalget/sekretariatet	18. april - 13. mai
Korrektur - rapporten	Utvalget/sekretariatet	18. - 27. mai
Trykking av foreløpig rapport	Sekretariatet	30. mai
Utsending av foreløpig rapport	Sekretariatet	primo juni
	Utvalget/sekretariatet/kommunene	5. - 6. juni
Sommerseminar (med framlegging av rapporten)		
Utsending av endelig rapport	Sekretariatet	August

Opplæring av voksne innvandrere i 2011

Opplysningene er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

INFORMASJON TIL UTFYLLER

Målgruppe:

Målgruppen for undersøkelsen er deltakere som får opplæring i norsk og samfunnskunnskap og som omfattes av rett og plikt eller rett til norskopplæring (jf rundskriv H-20/05 og H-21/05), samt asylsøkere og deltakere uten rett og plikt.

Oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring

Rett og plikt	Rett	Plikt	Unntak
16-55 år	55-67 år	16-55 år	
Gratis	Gratis	Betaling	
Asyl og Overføringsflyktninger	Asyl og Overføringsflyktninger		Studenter
Humanitært grunnlag	Humanitært grunnlag		Au pairer og andre med midlertidig opphold
Kollektiv beskyttelse	Kollektiv beskyttelse		
FAM (A/O; Hum og Kol)	FAM (A/O; Hum og Kol)		
FAM (norske eller nordiske borgere)	FAM (norske eller nordiske borgere)		Nordiske borgere
		Arbeidsinnv	Personer med opphold etter EFTA/EØS-regelverket
		FAM	

Undervisning

Omfatter all grunnopplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, uavhengig av kursarrangør. Norskopplæring til asylsøkere inngår også i beregningsgrunnlaget, og skal spesifiseres i skjemaet.

Undervisningstimer

Summen av antall timer undervist i undervisningsgruppene.

Eks: Dersom det i kommunen er 3 undervisningsgrupper á 200 timer og 2 grupper á 100 timer blir antall undervisningstimer lik $(3 \times 200) + (2 \times 100) = 800$ undervisnings-timer.

1. Ble det undervist norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i kommunen i 2011?

ja - gå til 2
nei - gå til 31

Følgende spørsmål besvares av kommuner hvor det foregikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2011.

OMFANGET AV OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP

Kartleggingen omfatter alle deltakere som i løpet av 2011 deltok i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det gjelder deltakere med rett og/eller plikt, asylsøkere og deltakere uten rett og plikt.

Deltakere i annen undervisning enn norsk og samfunnskunnskap, som for eksempel grunnskoleopplæring for voksne, trafikkutdanning mv, samt årsverk og undervisningsgrupper knyttet til dem skal ikke regnes med i spm 2-7, men skal kommenteres i kommentarfeltene herunder.

2. Vennligst oppgi totalt antall personer som har deltatt i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen i 2011

	Totalt antall deltakere i 2011
Deltakere med rett og plikt	<input type="text"/>
Deltakere med rett	<input type="text"/>
Deltakere med plikt men ikke rett	<input type="text"/>
Deltakere uten rett og plikt	<input type="text"/>
Asylsøkere	<input type="text"/>
Sum deltakere	<input type="text" value="0"/>

3. Vennligst oppgi totalt antall undervisningstimer i norsk og samfunnskunnskap i 2011

Totalt antall undervisningstimer

4. Vennligst fyll ut informasjon nedenfor om virksomheten pr. 1.2.2011, 1.4.2011 og 1.10.2011

	pr. 1.2.2011	pr. 1.4.2011	pr. 1.10.2011
Antall grupper totalt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall deltakere totalt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

5. Anslå gjennomsnittlig gruppestørrelse

antall personer pr gruppe

6. Hvor mange årsverk var knyttet til undervisningen i norsk og samfunnskunnskap i 2011?

Gjelder kun lærere.

antall årsverk

7. Dersom det er mulig, oppgi antall grupper med undervisning i norsk og samfunnskunnskap, antall deltakere pr gruppe, antall undervisningstimer i uken pr gruppe og antall uker gruppen har eksistert

Det er mulig å legge til flere linjer eller bruke Ledige ark for beregninger.

Eks. Kommunen har 3 grupper med 10 personer i hver gruppe. Disse gruppene har undervisning i 21 uker med 9 undervisningstimer per uke. I tillegg har kommunen 15 grupper med 15 personer som har hatt undervisning i 17 uker med 15 undervisningstimer per uke.

	Antall grupper	Antall deltakere pr gruppe	Antall undervisningstimer i uken	Antall uker med undervisning
	3	10	9	21
	15	15	15	17
Totalt	18	25	24	38

	Antall grupper	Gjennomsnittlig antall deltakere pr gruppe	Antall undervisningstimer i uken	Antall uker med undervisning
Totalt	0	0	0	0

Beskrivning av organiseringen av undervisningen; f.eks antall kveldsgrupper og timer per kveldsgruppe, nivådelte grupper, antall deltakere som deltar på mer enn en gruppe mv

Andre kommentarer:

Vennligst oppgi utgifter til kommunale tjenester i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2011:

Her føres utgifter knyttet til de deltakere og undervisningstimer som er ført i spm 2-5. Utgifter knyttet til introdeltakere som ikke er undervisning i norsk og samfunnskunnskap, som f.eks trafikkopplæring, IT-kurs mv fordeles ikke ut over spm 8-15 men føres i sin helhet i spm 16.

(1. jan - 31. des)

8. Lærerlønn

Utgifter til lærerlønn (ta med vikarutgifter og sosiale utgifter, ta ikke med utgifter refundert av folketrygden og utgifter til kontaktlærerfunksjon).

Kr:

9. Anslå gjennomsnittlig årslønn (eks. sosiale kostnader) for lærerne som mottok lønnsutbetalingene oppgitt i spm 8.:

Kr:

10. Administrasjon og driftsutgifter

Utgifter til administrasjon (inkl. lønn til adm. personalet) ved undervisningsstedene/skolene (ev. ved skolekontoret dersom adm. er sentralisert).

Kr:

11. Undervisningsmateriell

Utgifter til undervisningsmateriell, herunder utgifter til datautstyr og programvare til undervisning, samt kopieringsutgifter.

Kr:

12. Reisestøtte

Kr:

13. Per capita-tilskudd overført til andre kommuner for deltakere som har flyttet til andre kommuner i løpet av året

Kr:

14. Utgifter til 50 t samfunnskunnskap som ikke er tatt med spm 8, 10 og 11

For eksempel tolkeutgifter, kjøp av tjenester i andre kommuner

Kr:

15. Andre utgifter

Kr:

Eventuelle kommentarer til pkt 8-14 samt spesifisering av pkt 15

Utgifter til opplæring/informasjonsarbeid utover ordinær norsk og samfunnskunnskap

De fleste kommuner har opplæring/informasjonsarbeid i introduksjonsprogrammet som kommer i tillegg til ordinær norsk og samfunnskunnskap. Utgifter til slike tiltak skal kartlegges i administrasjonsundersøkelsen for å gi et riktig bilde av hva introduksjonsprogrammet koster. Det er derfor viktig at skille ut alle aktiviteter som ikke er ordinær norsk og samfunnskunnskap. Før utgiftene i pkt 16 under og i pkt 4.4 i administrasjonsskjemaet.

Utgifter til husleie til ovennevnte tiltak føres i pkt 30 og blir automatisk overført til pkt 16.

NB! Sjekk at utgiftene i pkt 16 ikke også er ført i pkt 8-15!

16. Opplæring/informasjonsarbeid i introduksjonsordningen ut over ordinær norsk og samfunnskunnskap.

Dette kan for eksempel være studietid, foreldreveiledning, andre kurs som for eksempel trafikkopplæring, IT-kurs og lignende, samt lokalutgifter til disse aktivitetene.

Kort beskrivelse av tiltaket	Utgifter
Lokalutgifter (blir automatisk overført fra pkt 30)	0

Totale utgifter som skal overføres til pkt 4.4 i administrasjonsundersøkelsen

Kr:

Eventuelle merknader til pkt 16:

Vennligst oppgi inntekter til kommunale tjenester i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2011

2011
(1. jan - 31. des)

17. Per capita-tilskudd i 2011

Inkludert 1. - 5. og 1. - 3. års per capita-tilskudd – inntektsført tilskudd uavhengig av om beløpet er mottatt

Kr:

18. Resultattilskudd

Kr:

19. Grunntilskudd

Kr:

20. Per capita – tilskudd i 2011 - ved flytting fra andre kommuner

Har kommunen fremmet krav om per capita-tilskudd ovenfor andre kommuner (for deltakere som har flyttet til kommunen i løpet av året)? Oppgi inntektsført beløp.

Kr:

21. Inntekter fra andre kommuner som kommunen driver norskopplæring for

Kr:

22. Deltakerbetaling

Egenbetaling for deltakere ikke har rett til voksenopplæring

Kr:

23. Per capita-tilskudd for norskundervisning av asylsøkere

Kr:

24. Andre inntekter

Annet, eks div kurs etc (utdypes herunder).

Kr:

Eventuelle merknader til inntektene oppgitt i spørsmål 17-24:

25. Kjøpte kommunen tjenester til opplæring i norsk og samfunnskunnskap fra private tilbydere?

For eksempel frivillige undervisningsorganisasjoner, AOF, Folkeuniversitetet

ja
nei - gå til 26

Dersom svaret var "ja", vennligst oppgi utgiftene

(1. jan - 31. des)

Kr:

Eventuelle kommentarer til utgiftene ført i spm 25:

Vennligst oppgi kommunale utgifter i forbindelse med bruk av undervisningslokaler til opplæring i norsk og samfunnskunnskap:

I pkt 26-30 føres alle utgifter til lokaler voksenopplæring, norsk og samfunnskunnskap.

Dersom deler av voksenopplæringens lokaler brukes til opplæring som går ut over ordinær undervisning i norsk og samfunnskunnskap skal disse utgiftene legges inn i pkt 30. Tiltak utenom ordinær undervisning kan være:

- * veiledning vedrørende introduksjonsprogrammet
- * informasjonsarbeid
- * diverse kurs (trafikkopplæring, data mv)

Eksempel på beregning av utgifter som skal føres i pkt 30

1. Voksenopplæringen har 15 klasserom med gjennomsnittlig undervisning på 20 timer per uke (300 timer per uke). Aktiviteter til introduksjonsprogrammet har i gjennomsnitt hatt 4 klasserom a 4 timer per uke (16 timer per uke). $300/16 = 5,3$ prosent av utgifter til lokaler skal inn i pkt 30.

2. Voksenopplæringen har 15 klasserom. 1 rom brukes fast til tiltak i introduksjonsprogrammet. Da beregnes $1/15$ av utgiftene i pkt 29 og disse føres inn i pkt 30.

	Kommunale utgifter i
26. Leie Utgifter til leie av lokaler i ikke-kommunale bygg	Kr: <input type="text"/>
27. Stipulert leie/internleie Stipulerte leieutgifter i kommunale bygg	Kr: <input type="text"/>
28. Andre utgifter Andre utgifter f. eks til strøm, renhold, vaktmester og inventar (ikke datautstyr)	Kr: <input type="text"/>
29. Totale utgifter til lokaler	Kr: <input type="text" value="0"/>
30. Beregn andel av utgiftene til lokaler ført i pkt 29 som brukes for tiltak i introduksjonsordningen Dette beløpet blir automatisk overført til pkt 16	Kr: <input type="text"/>

Ad spm 27. Gi en kort beskrivelse av hvordan utgiftene er stipulert (antall kvm, pris pr. kvm, om prisen inkl. driftsutgifter e.l.).

Ad spm 28. Spesifiser hvilke andre utgifter dette dreier seg om.

Ad pkt 30. Forklar kort beregningen av utgiftene

31. Fikk voksne innvandrere bosatt i kommunen opplæring i andre kommuner i 2011?

ja - gå til pkt 32
nei - du er ferdig! Gå til Sammenligning med 2010 og sjekk tallene

Følgende spørsmål besvares av kommunen hvor voksne innvandrere bosatt i kommunen fikk opplæring i andre kommuner

32. Vennligst oppgi antall deltakere som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i andre kommuner pr. 1.2, 1.4, og 1.10 i 2011.

NB! Gjelder deltakere som ikke er blitt ført i spm 2 og 4.

	pr. 1.2.2011	pr. 1.4.2011	pr. 1.10.2011
Deltakere med rett og plikt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Deltakere med rett men ikke plikt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Sum deltakere	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>

33. Vennligst oppgi totalt antall deltakere i målgruppen som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i andre kommuner i 2011.

Totalt antall deltakere i målgruppen

34. Vennligst oppgi betaling til vertskommunen i hht avtale mellom kommunene

2011
(1. jan - 31. des)
Kr:

35. Vennligst oppgi statstilskudd per capita i 2011

(NB! Inkludert 1. - 5. års per capita-tilskudd og resultattilskudd)

Kr:

Eventuelle kommentarer til pkt 32-35:

**Returadresse:
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
IMDi Postboks 8059 Dep. 0031 Oslo**

**Kommunenes utgifter til bosetting og integrering
av flyktinger og personer med opphold på
humanitært grunnlag i 2011.**

Sluttrapport fra Beregningsutvalget september 2012